

SCHRYVERS

ÖNÁTADÁS

SZALÉZI MŰVEK

LELKI KULTÚRA KÖNYVEI

11.

SCHRYVERS

ÖNÁTADÁS

II. kiadás, 220. oldal, 10.— Ft.

22.

SZT. GRIGNON LAJOS

A TÖKÉLETES MÁRIA-TISZTELET

II. kiadás, 296 oldal, 6.50 Ft.

24.

P. BERNADOT O. P.

**AZ EUCHARISZTIÁTÓL
A SZENTHÁROMSÁGIG**

150 oldal, 4.— Ft.

ÜNÁTADÁS

JOS. SCHRYVERS C. SS. R.

ÖNÁTDÁS

**A FRANCIA EREDETINEK
54. EZRES KIADÁSÁBÓL FORDITOTTA**

GERELY JOLÁN

II. KIADÁS

SZALÉZI MŰVEK RÁKOSPALOTA

Nihil obstat. Craolus Szitkey Societatis Salesianae, censor
dioecesanus. Imprimatur. No. 944/1940. Vacii, die 20-a Februarii
1940. † Stephanus Episcopus Vacienis.

Felelős kiadó: Szitkey Károly

10.550 Szalézi Művek, Don Bosco nyomda, Rákospalota
(F.: Kenéz János).

ELSŐ RÉSZ

AZ ÖNÁTADÁS ELVEI

ELSŐ FEJEZET

ÖNMAGUNKAT ISTENNEK ADNI IGAZSÁGOS DOLOG

I.

Isten mindennek a létoka

Önmagunkat Istennek adni annyi, mint reabízni testünket, lelkünket, átengedni neki minden képességünket, törekvésünket és érzelmünket, minden vágyunkat, reménységünket, aggodalmunkat, a jövőt illető minden tervünket és nem tartani meg magunknak egyebet, mint abbéli igyekezetünket, hogy Őt szeressük.

Önmagunkat Istennek adni annyi, mint megfeledkezni sajátmagunkról, gondjainkat, töprengéseinket és napi életünk ezerféle nehézségeit Jézus Szívébe helyezni, reabízni érdekeinket és reahagyni mindennek az elintézését, mindennek a helyrehozását.

Önmagunkat Istennek adni annyi, mint nem törődni sajátmagunkkal s minden gondolatunkat Istenre irányítani; annyi, mint az Ő dicsőségét munkáló művek szolgálatába szegődni s

erőnkhez mértén kiterjeszteni az igaznak és jónak az uralmát; annyi, mint az isteni Mester iránti szeretetből felebarátainknak szentelni magunkat, segíteni, vigasztalni, tanítani, szükségben támogatni, kiváltképen pedig megtéríteni és Istenhez vezetni őket.

Az önátadás folytonos „fiat” a történések közepette, bárminemű viszontagságban, külső vagy belső változásban; egyszerű és gyermeki beleegyezés a mennyei Atya minden akaratába, teljes önátengedés a Gondviselés minden elképzelhető rendelkezésének.

Boldog az a lélek, aki ilyen egyszerűséggel kiszolgáltatja magát Jézusnak! mert, viszont Jézus is odaadja magát neki és mint a ház ura helyezkedik el az Őt szerető lélekben; kezébe veszi minden ügyét, mentesíti a gondoktól, amelyek odáig minden figyelmét lekötötték, megvédi minden ellenségétől, megszabadítja minden veszélytől és viszonzásul nem kér tőle mást, csak a szívét.

Igy folyik le a kölcsönös ajándékozás Jézus és a lélek között; teljesen szereteten alapuló ajándékcseré.

Ő, kölcsönös ajándék, szeretetből való élet; tiszta lelkek és nagylelkű szívek számára titokzatos gyönyörűségekkel teli élet!

Elszakadni önmagától, teljesen Jézusénak lenni, hagyni, hogy úgy rendelkezék teremtményével, ahogyan jónak látja és nem kívánni mást, csak szeretni Őt: milyen boldog élet!

Előbbre vinni Krisztus művét, Jézus megbíztjaként örködni érdekei fölött, segítségére

lenni halhatatlan lelkek megmentésében: milyen elragadó eszmény!

Minden pillanatban belemerülhetni az Isten-ség feneketlen óceánjába, s távol érezni magát az emberi tevékenységet elnyelő rengeteg jelentéktelenségtől: milyen édes béke, milyen zavartalan boldogság!

Bebocsátást nyerni Jézus isteni meghittségébe, résztvenni örömeiben, megosztani vele a fájdalmakat, s gyöngédséggel kárpótolni Őt az emberek hálátlanságáért: milyen nagyszerű sors érzékeny lelkek, szerető szívek számára!

Ó, Jézus! Én is ezeknek a boldog lelkeknek a csoportjába akarok tartozni. Testvéri szövetséget akarok kötni Veled olyképen, hogy szívemet teljesen átengedem Neked, hogy viszont bírassam a Tiedet; egész valóm minden erejét fölemésztsem az Irántad való szeretetben s magamat elfeledve megyek Veled a lelkek meghódítására: ó, milyen mennyei álm!

És ezt az álmod mindenki édes valóságra válthatja. Nem kell hozzá egyéb, csak az, hogy igazságban járjunk: in veritate oportet ambulare.¹ Nem kell hozzá egyéb, mint a szeretet felindításával minden pillanatban visszaadni magunkat Istennek s tőle nyerni újból vissza a létet, amelyet tőle birunk.

Isten a mi létünk ősoka. Ő teremtett és Ő tart fenn bennünket; együtt munkálkodik velünk minden cselekedetünkben, állandóan működik minden tehetségünkben, minden érzé-

¹ Ján. III. lev. 4.

künkben, a testünket alkotó minden sejtben. Ismerjük el szeretettel 'legfőbb uralkodói jogát. Ez az önátadás.

Az isteni működés áthatja összes gondolatainkat, minden benyomásunkat, érzelmünket és cselekedetünket; hasonlóképen tart fenn minden más teremtményt is; együtt működik a világegyetemet benépesítő millió és millió lény minden mozdulatával. Engedjük át magunkat félelem nélkül Gondviselésének; azonosítsuk magunkat, szeretetből, a legfölségesebb Akarattal, amely alól nem vonhatja ki magát senkisé: ez az önátadás, ez a szentség.

Isten ölen játszódik le egész életünk. Ő mindenütt jelen van isteni lényegével, éppen olyan valóságosan, mint ahogyan a mennyben van. Engedjük el magunkat karjaiban. Hagyjuk, hogy vigyen bennünket: ez a tökéletesség. Úgy élni Nála mint a gyermek anyja keblén: ez a tökéletes élet. Minden gondunkat reáahagyni, szükségseink elintézését reábízni s a magunk részéről nem törődni egyébbel, csak azzal, hogy szeressük Őt, ez a lelki élet, a szeretet örök életének előjátéka.

II.

Isten mindennek a végcélja

Isten nemcsak létoka, hanem egyúttal végcélja is a teremtmények összességének és külön minden egyes lénynek is.

A falevél alatt rejtőző legkisebb rovarnak

éppenúgy megvan a maga rendeltetése, mint az erdei vadnak; a levegőben szállongó porszemnek éppenúgy megvan a maga célja, mint a világűrben keringő mérhetetlen égitesteknek; a legutolsó halandónak, még ha az csak egy a sivatag mélyén bolyongó ismeretlen rabszolga is, éppenúgy megvan a maga elérendő célja, mint a birodalomnak sorsát intéző uralkodónak.

A végtelen fölségű Isten előtt minden teremtett rang, nagyság, érdem eltűnik. Az ő alkotása minden lény, valamennyinek be kell tehát töltenie idelent rendeltetését, s létezésének végcélja nem lehet más, mint Isten. Én vagyok az Alfa és az Omega, a Kezdet és a vég, úgy mond az Úr.¹

Az értelemmel és szabadsággal nem bíró lények csalhatatlanul betöltik Isten által kijelölt rendeltetésüket. Egyedül csak az ember részesült abban a veszedelmes kiváltságban, hogy akaratának szabad választásával érheti el célját. Istenhez hasonlóan ismeri a jót és rosszat. Tudja, hogy értelmét az Igazság megismerésére kapta, akaratát pedig arra, hogy azzal a legfőbb Jóhoz kapcsolódjék. Ha alkalmazkodik ehhez az isteni rendhez, ha átengedi magát ennek az isteni akaratnak, ha szívének önkéntes indulatával visszaadja Istennek a létet, amit Tőle kapott, akkor betöltötte a célt, amiért teremtett.

A Teremtő által alkotott rend értelmében önmagát Istennek adni az ember célja, első és

¹ Bölcs. 8, 1.

utolsó kötelessége, mely minden egyebet magában foglal.

Minden e világra jött ember, amint értelmének használatára jut, szabad cselekedeteinek mindegyikénél a következő két lehetőséggel találja szemben magát: vagy betartja vagy megzavarja Isten rendjét. Egyiket vagy másikat szükségképpen választania kell mindenkinek. Aki nincs velem, ellenem van, mondotta Jézus Krisztus. Qui non est mecum, contra me est.

Ó! milyen sajnálatraméltó az a lélek, aki megtagadja Istentől az engedelmisséget. Nyugtalanságra, szenvedésre, boldogtalanságra kárhoztatja ezzel magát. Rendzavarásból nem származhatik béke. Annyi boldogtalan lelket, egyenetlenkedő családot, fölborult államot látunk, s a zavar oka mindenütt az, hogy megtagadják Istentől az engedelmisséget. A modern társadalomban állandósult a forradalom, ami nem más, mint elégedetlenség, lázadás a rend ellen, a tekintély ellen, Isten ellen. De minden rendbontás magában hordja büntetését, ez a büntetés pedig a megsértett rend helyreállítása.

Isten valójában mindig eléri a célt, amit maga elé tűzött. Ő kezében tartja az egész világot, mindazzal együtt, ami benne van; legfelsőbb uralkodói hatalma alól egyetlen teremtmény sem vonhatja ki magát; dicsőségét nem engedi át senki másnak.¹

Elér erejével egyik végtől a másikig s a min-

¹ Iz. 42, 8.

denséget üdvösen igazgatja.¹ A' birodalmak egymásrakövetkezését, felvirágzását vagy bukását, a világtörténelmet betöltő eseményeket, a háborúkat, a fölfordulásokat, a fölfedezéseket mind Isten akarja és irányítja, céljának megfelelően Őnmaga felé.

Az emberek a világ urainak és a sors irányítóinak hiszik magukat, holott csak öntudatlan eszközei az isteni Munkásnak. Nem történhetik idelent semmi, ami nem Isten céljának elérését szolgálná. A gonoszság végezheti a maga pusztításait, a társadalmak megromolhatnak, elfordulhatnak Istentől és káromolhatják szent nevét. Az emberek, ostoba gögjükben szembe szállhatnak Istennel s száműzhetik Őt szívükből és családjukból. Isten még azt is megengedheti, hogy Egyházát üldözzék és szolgáit kigúnyolják; elnézheti, hogy a káromlás emelt fővel járjon és a bűn körülhordozza szemérmetlen tekintetét mindenütt, de türelmének van határa. Elérkezik a leszámolás napja, amikor a bűnösök, akik nem adták meg dicsőségét önként, megadják azt kényszerűségből.

Ó Jézus! nem akarok várni dicsőítésseddel eddig a félelmetes pillanatig. Nem akarom, hogy a kényszer adassa meg velem azt a tiszteletet, amelyet az igazságosság követel. Te vagy az én végső célom, egész életem rendeltése. Akaratom szabad tényével adom át magamat Neked. És ezt az önkéntes odaadást megismétlem annyiszor, ahányszor csak kegyelmed

¹ Bölcs. 8, 1.

indítást ad reá. Ez lesz lelki életemnek kezdete, előhaladása és befejeződése.

III.

Isten mindennek a minta-oka

Isten a létesítő-oka és a cél-oka minden teremtménynek. De egyúttal mindennek a minta-oka is.

Nem elégszik meg azzal, hogy megjelölje a teremtmény földi útjának kiindulási pontját és célbaérkezését, hanem kijelöli számára a kövendő utat is.

Miután az embert saját képére és hasonlatosságára teremtette s arra rendelte, hogy az Ő isteni vonásait alakítsa ki magában, Ő maga akart ehhez tökéletes mintaképe lenni.

Az ember s általában minden teremtmény, Istenben öröktől fogva él. „Te vagy — írja Szt. Ágoston — ... forgó-foszló világunk oka, fejlődő-romló minden dolgunk örök gyökere s a természetfölötti és természetes mindenségnek is változatlanul benned él teremtő gondolata.”¹

Isten öröktől fogva látja Értelmében mindazokat a lényeket, akiket teremthetne és mindazokat, akiket valóban meg is teremt. Mind-egyik a maga sajátos természetével van meg benne, s szépségének vagy tökéletességének azon a fokán, amelyet el kell érnie.

¹ Szent Ágoston Vallomásai I. kötet I. k. VI. fej.

Ebben az isteni Értelemben előre meg van határozva minden teremtménynek az útja, amelyet majd befut a földön, a pillanat, amelyben valóban a világra jön, a szerep, amelyet majd játszik, s a rendeltetés, amelyet távozásának pillanatában betöltött. Pontosan meg van ott jelölve létezésének minden részlete. Az értelemmel felruházott lények szabad akarata semmiben sem zavarja ezt az isteni pontosságot. Isten előtt a múlt, a jövő egyformán jelenvaló.

Isten megkülönböztetett téged is, én lelkem, öröktől fogva. Ott látott téged saját Lényében, a lények végtelen sokaságának közepette, nem mint Önmagának egy részét, hanem mint az Ő végtelen kiválóságának egyik lehetséges utánzatát, mint isteni szépségének egyik jövőendő másolatát. Már akkor megjelölte rajtad azokat a vonásokat, amelyek megkülönböztetnek téged minden más teremtménytől. Előre látta a kiválóságnak azt a nemét, amelyet majd te valósítasz meg, s azt a szépséget és tökéletességet, amely a te egyéni sajátod lesz.

Ugyanakkor végtelen szabatossággal meghatározta azt a módot is, amelyen a szentségnek ezt a fokát eléred. Kijelölte az utat, amelyet befutsz a földön, meghatározta a rendelkezésedre álló forrásokat, a neked nyújtandó segítséget, a külső időbeli és térbeli körülményeket, amelyekben életed lefolyik, az embereket, akikkel érintkezésbe kerülsz, valamint minden legcsekélyebb eseményt, mely életedre majd befolyást gyakorol.

Előre látta a nehézségeket, melyekkel az eré-

nyek gyakorlásában saját szíved mélyén találkozol, szenvedélyeid játékát, küzdelmeidet, gyöngeségeidet, győzelmeidet, valamint azt a végtelen türelmet is, melyet majd gyakorolnia kell veled szemben.

Örömmel üdvözölte, öröktőlfogva, akaratod őszinteségét, szíved buzgóságát és egyenességét. Megszámlálta szeretet-índulataidnak azt a megszámlálhatatlan sokaságát, mely úgy fakad fel szívedből, mint a tiszta víz a bőven áradó forrásból. Már akkor élvezte a meghittséget, melybe majd egykor belevon téged.

Én, szegény kis teremtmény öröktől fogva benne voltam az én Istenem gondolatában. Ő már akkor szeretett engem, amikor én még nem is ismertem Őt.¹

Ó Uram! Milyen végtelen kímélettel bánsz teremtményeiddel,² milyen atyai gondoskodással őrködöl fölöttük! Aggódol gyermekeidért, hogy el ne távolodjanak Tőled és el ne vesszenek. Add kegyelmedet, hogy mindig szeresselek.

IV.

Az első fejezetből leszűrt következtetések

Isten létezésemnek az oka: értelmemnek el kell ismernie legfőbb uralmát fölöttem. Isten a végcélom: akaratomnak fenntartás nélkül át

¹ Jer. 31, 3.

² Bölcs. 12, 18.

kell adnia magát Neki. Isten a példaképem: életemnek ezt az isteni mintát kell másolnia.

Istenhez való viszonyom a teljes és általános függés. Nem elég, hogy porba hullva imádjam Őt, mint minden létezőnek egyedüli Alkotóját; nem elég, hogy lelkem teljes erejével Feléje, mint létem egyedüli célja felé haladjak, hanem lépésről-lépésre kell követnem Őt, át kell engednem magamat vezetésének s hagynom kell, hogy tetszése szerint rendelkezék velem.

Igen, Istenem, Te azt akarod, hogy teljesen átadjam magamat Neked, nemcsak annyiban, hogy megszentelődjem, hanem megszentelődésemnek a módjában is. Előtted nem közömbös, hogy ezen vagy azon az úton jutok-e el célomhoz. Te magát ezt az utat is meghatározta számomra öröktől fogva.

Nincsen életemnek egyetlen olyan részlete sem, melyet Bölcseséged előre nem látott és Gondviselésed előre el nem rendezett volna. Én semmit sem változtathatok rajta, semmit sem adhatok hozzá és semmit sem vehetek el belőle. Nem kívánhatok magamnak más sorsot, mint amit juttattál nekem. Nem sajnálkozhatom és nem panaszkodhatom. Nem áll jogomban számon kérni Tőled irántam való viselkedésedet s magyarázatot kívánni, miért teremtettél éppen ezzel a jellemmel, ezekkel a tehetségekkel vagy tehetségtelenségekkel, ezekkel a szenvedélyekkel, ezekkel a benső lázadásokkal vagy ezekkel a hajlandóságokkal. Neked nem kötelességed indokolni, miért jelentettél meg engem itt a földön éppen ebben a korban és nem egy másik-

ban, éppen ezen a helyen, ebben a környezetben, ezekben a kedvező vagy kedvezőtlen viszonyokban.

Ó Istenem! Ha szegénnyé vagy gazdaggá, tudóssá vagy tudatlanná, előkelő származásúvá vagy homályos, ismeretlen, talán megvetett sorsúvá tettél; ha olyan kegyelmeket és megvilágosításokat adtál, amelyeket másoktól megtagadtál, ha olyan védelemmel vettél körül a lelkemet, amilyenben másokét nem részesítetted, nem vonhatlak felelősségre mindezért. Te örök terveidben így határoztál lelkem felől. Az én kötelességem csak az, hogy elfogadjam rendelkezéseidet és következésképpen megszentelődjem.

Ó én lelkem, milyen csalódásban éltél, amikor magad választottad ki megszentelődésed módját s Isten terveit számításán kívül hagyva, olyan munkáról, megvilágosításokról vagy keresztekről álmodoztál, amelyek nem neked voltak szánva! Milyen tévúton jártál, amikor szűk ösvényeket követtél, holott Isten öröktől fogva más, szélesebb utat jelölt ki számodra!

Ne kérdezősködjél többé a járókelőknél az Istenhez vezető igazi út felől. Úgysem tudnak válaszolni neked. Ők csak a saját sorsukat ismerhetik: a tied ismeretlen előttük. Haladj csak előre félelem nélkül, Isten veled van. Tőled nem kíván egyebet, mint engedelmességet, önmagad alávetését az Ő legfőbb akaratának.

A sorsot, melyet Isten öröktől fogva meghatározott külön minden lélek számára, kinek-kinek az időben kell betöltenie. Mint egy hatal-

mas vászon, bontakozik ki az ember élete. Előre meg van azon jelölve minden esemény, minden körülmény, minden pillanat. Isten azt mondja: fogadd el és imádd! És az egyszerű lélek felel: elfogadom, szeretem, átengedem magamat rendelkezésednek. A közömbös lélek csak megy tovább a maga útján, anélkül, hogy sejtelve lenne a kincsről, amit félrelök és a megtiszteltetésről, amit megvet. Az ellenséges érzületű pedig átkozza és káromolja. Isten működése azonban rendületlenül folyik tovább, minden pillanatban új kötelességeket hozva s egyre jobban megszentelve a lelket, amely átengedte magát Neki.

Én Istenem, létem oka, létezésem célja, minden cselekvésem példaképe, átadom magamat Neked, kiszolgáltatom magamat akarodnak. Az én szerepem lépésről-lépésre követni Téged, mint a gyermek, aki anyja kezét fogja. Nem akarlak megelőzni, de elmaradni sem akarok Tőled. Nyomodban megyek, teljesítve a jelen pillanat apró kötelességeit, elfogadva a velejáró keresztet, egyebekben pedig átengedve magamat akarodnak, lelkemet illető jelen vagy jövő terveinek.

Tudom, hogy ami a Te kezedből jön, az mind jó, mert szerető Gondviselésedben mindent előre elrendeztél.

MAGUNKAT ISTENNEK ADNI BÖLCS DÖLOG

I.

Isten maga gondoskodik a neki átengedett lélek megszentelődéséről.

Magunkat Istennek adni annyi, mint a szeretet égő, tüzes indulatával egész lényünket kiszolgáltatni Neki; annyi, mint megfélekezni önmagunkról, egyáltalán nem törődni magunkkal és minden gondunkat Istenre hagyni. Önmagunk teljes átengedése ez Istennek.

Ó, tudom én jól, hogy az emberi okosság feljajdul az „átengedés” szó hallatára; föntartásokkal szeretne élni, biztosítékokat kívánna és föltételeket akarna szabni Isten elé. Mert nem olyannak látszik-e a megszentelődés ügye, mintha az kettőn, — Istenen és a lelken — álló vásár volna? Amolyan kétoldalú szerződés, amelyben a szerződő felek mindegyike elsősorban a saját érdekeit akarja biztosítani.

Félre ezzel a kicsinyes felfogással! Az ilyen gondolatot a test okossága sugallja.

Testünket és lelkünket átengedni, magunkat karjába vetni, mint ahogy a gyermek odaborul anyja keblére, szerétni Őt és ezt meg is mondani s újra meg újra elismételni Neki, ebben áll a tökéleteség, a szentek titka, az isteni Szív meghódításának nagy művészete.

Jézus azt akarja, hogy a lélek, az ő jegyese, ne törődjék mással, csak az Ő szeretetével és ennek a szeretetnek a nyilvánításával. Van az Ő palotájában szolgálattelvő személyzet elég. Ha gondoskodásra van szükség, majd elintézik azt az Ő szolgálói. A királyné azonban ilyen gondok miatt nem hagyhatja el királyi Urát. Az ő feladata az, hogy szándékának tisztaságával, szeretetének gyöngédségével és hűségével gyönyörködtesse Őt.

Vagy talán mégsem egészen indokolatlan a lélek aggodalma jövője miatt? Talán kétséges, vajjon elég-e a királyok Királyának hatalma, bölcsesége vagy jósága?

Sok lélek nyugtalan aggodalmaskodását látva szinte ezt hihetné az ember!

Ó, imádott Uram! Te öröktől fogva elhatározad megszentelésemet. Csak azért teremtetted a világot, hogy megments engem. Mint egy fölöslegessé vált gépezet hull majd szét a világ-mindenség, amikor a választottak közül a legutolsó is eljutott a szeretetnek arra a fokára, amelyet neki szántál.

Ugyan mit is jelent Isten szemében a világnak ez a gépezete, bármilyen tökéletes is? Hiszen a legcsekélyebb fáradság nélkül alkothat ezerszer szebbet és hatalmasabbat. Ő csak a lelkekkel törődik. Az ember figyelmét lekötő események, forradalmak, világfölfordulások, birodalmak megszűnése és egymásra következése Isten előtt mindmegannyi gyermekjáték. A megőrzött vagy visszaszerzett ártatlanság, a szeretetnek egy ténye, egy lélek elhatározása,

hogy teljesen odaadja magát Neki, egy Szívéhez szálló sóhaj vagy imádság, íme, ezek azok a dolgok, amelyek megmozgatják az Eget.

Jézus így szólt egyik szentjéhez: „Kész vagyok kinszenvedésem minden gyötrelmét újra elviselni annyiszor, ahány elveszett lélek van; de fájdalom! ők már nem képesek a megváltás felhasználására.” És te, lelkem, aki a szeretet elragadtatásában Jézusnak adtad magadat, mégis félnél? Vajjon az anya, aki támogatja gyermekét első lépéseinél, engedi-e őt elesni? Hogy félnél hát te, aki Jézus kezébe fogódzol, hogy magadra hagy az út közepén!

Isten meg akarja szentelni a lelkeket. Miattuk hagyja fennállani a társadalmat, annak ellenére, hogy féreg rágja azt; miattuk tűri szent Nevének káromlóit, Gondviselésének tagadóit és isteni Igazságosságának kihívóit. Nem akarja, hogy a konkoly kiirtása közben kár essék a jó búzában is.

Isten a megszentelendő lelkeket tartja szem előtt a világ egész kormányzásában; reájuk van tekintettel az egymásra következő évszakok szabályozásában; miattuk hullatja esőjét az igazak földjére éppenúgy, mint a bűnösökére.

Nagy az Úr és méltó minden dicséretre.¹ Nem alkotott az egész mindenségben olyan teremtményt, nem enged meg olyan eseményt és nem tűr el olyan rosszat, amely elő ne segíthetné valamiképen a lelkek javát.

Rajta tehát, én szívem! Csak semmi kicsi-

¹ 47. Zsolt. 2.

nyeskedés! Hagyatkozzál Istenre, hunyd be szemedet és engedd el magadat karjában. Nem megmondta-e Jézus: Senkisésem ragadhatja ki kezemből azokat, akiket Atyám nekem adott.¹ Szeresd Istenedet, tégy mindent szeretetből, fogadj el kezéből mindent, azután pedig menj félelem nélkül előre s bizonyos, hogy elérkezel a szentségre.

II.

Isten a neki átengedett lélek szolgálatába állítja Bölcsességét és Hatalmát

Megszentelődésedet Isten akarja. De vajjon tudja-e, mi felel meg legjobban a te lelkednek? Nem kellene-e Bölcsességét értelmed világosságával támogatnod?

Ó ember! Mentsd fel már végre magadat a fölösleges gondoktól. Hiszen azt sem tudod, honnan jössz és hova mégy!

Mikor az isteni Bölcsesség elrendezte a mindenséget, mikor kijelölte a csillagok útját és mikor így szólt a tenger hullámaihoz: Nem mehetek tovább! — ott voltál te akkor? S amikor lehelletével megteremtette a halhatatlan lelkeket s reájuk nyomta saját képének a mását, akkor talán kikérte a te tanácsodat?²

A lélekben Isten hasonlatosságát kialakítani olyan munka, amely túlhaladja minden terem-

¹ Ján. 10, 29.

² Iz. 40, 13.

tett értelem világosságát. Ennek a gondját Isten önmagának tartja fönn. Óvakodjál megzavarni az Ő munkáját.

Lelked a tökéletesség és szépség remekműve. Az érzés, az értelem, az akarat, a kegyelem, az erények, a képességek, a sugallatok, minden a legelragadóbb módon van benne elrendezve. De egyetlen porszem is elég lehet arra, hogy megzavarja ennek a csodálatos gépezetnek a működését. S te bele akarsz avatkozni tanácsaiddal Annak a munkájába, aki azt ilyen finom gonddal megalkotta? Vak létedre vezetni akarsz magadat? Aggodalommal fióveled, mit művel Isten a lelkeddel s ellenállsz az indításnak, amely mozgásra késztet vagy nyugalmat parancsol? Ó te balga! Hiszen még csak nem is látod a lelket, amelyet kormányozni akarsz! Engedd át Istennek ezt a nehéz feladatot. Ő csak egyetlen, egészen könnyű dolgot írt elő számodra, egyetlenegy, azt, hogy szeresd. A munka nehéz részét önmagának tartotta fönn. Elégedjél meg azzal, ami neked jutott, Isten majd elvégzi a többi.

Nincs hiájával ehhez sem a bölcseségnek, sem a hatalomnak. Tevékenysége a világ egyik végétől a másikig terjed s behatol minden teremtménybe, annak velejéig, lényvegéig. Ez a tevékenység teremtette, tartja fönn és mozgatja mindannyiokat. Ez tartja fönn az érzés mindeniséget. Igaz, hogy titokzatos és rejtett, annyira, hogy egyedül csak a hit fedezi fel, de vajjon kevésbé valóságos és eredményes ezért?

Amit Isten jósága a lelkek megszentelése érdekében elhatározott s amit bölcsesége olyképen rendezett el, hogy azzal el is érhessék az eléjük tűzött eszményt, azt hatalma meg is valósítja.

Jámbor lelkek, Isten állandóan dolgozik megszentelésteken. Hatalma működik a jelen pillanatban is. Mindenható tevékenységének hatása alatt álltok. Minden törekvés bennetek és körülöttetek olló, amely nyesegeti —, és ecset, amely szépítgeti lelketeket. Örömeitek és fájdalmaitok, sikereitek és balsikereitek, vigasztalásaitok és szárazságaitok, reményeitek és aggodalmaitok mind eszközzé válnak ennek az ügyes Munkásnak a kezében.

S ehhez az isteni munkához Ő maga választja meg segítőtársait. Ha egy lélek java bizonyos tanácsadó jelenlétét kívánja, hogy az ki mondja előtte azt a szót, amire éppen szüksége van, Isten elhozatja ezt a valakit akár a világ végéről is. Elsimítja útjából a hegyeket, lecsillapítja előtte a tenger hullámait, sőt ha kell, Ő maga szállítja el rendeltetési helyére, mint ahogy elragadta Habakuk prófétát és az oroszlánok barlangja előtt tette le. A lélek, akinek segítségre van szüksége, nem csalatkozik várakozásában, még ha az egész mindenséget kellené is felborítani érdekében.

Isten tevékenysége a jóakarató lelkek megszentelésében nem ismer határt. Ebben Őt semmiféle teremtmény sem akadályozhatja meg, sőt még csak nem is késleltetheti. Játszik a nehézségekkel, félretolja vagy összetöri az akadá-

lyokat, ellenségeit pedig rákényszeríti, hogy eszközül szolgáljanak Neki. Az erőszak kimerül az Istenre hagyatkozó lélek türelmével szemben, a cselszövés saját hálójába keveredik, egyszerűsége előtt és a hazugság megzavarodik naiv tisztasága láttára. Amiről azt hitték, hogy az egyszerű lélek romlására lesz, az üdvösségére vált; amit körmönfont ravaszsággal arra eszeltek ki, hogy törbe csalják vele erényét, az megerősítette őt a jóban. Előtte minden korlát leomlik, a hegyek lelapulnak, a völgyek kitöltődnek s a mélységek széles, síma utakká változnak. Az Istennek átengedett léleknek hiába akarnak ártani; hiába vetnek gáncsot az elé, aki Jézus karjára támaszkodva jár!

Add át hát magadat, én lelkem, Istennek, szeresd Őt anélkül, hogy ezért viszonzást várnál s felejtkezzél el saját magadról. Isten jó, bölcs és hatalmas. *Jacta super Dominum curam tuam et ipse te enutriet.*¹ Vesd Istenre gondodat és Ő majd táplál téged.

III.

Isten működése a lélekben csupa litokzatosság

Istenem! Tied vagyok és szeretem gyermeknek érezni magamat karodban. A Te atyai Szívedbe helyezem minden gondomat. El akarok merülni isteni Hatalmadnak és az én határtalan

¹ 54. Zolt. 25.

gyöngédségemnek a szemléletében. Ez a gondolat elszakít önmagamtól, megszabadít gondjaimtól s lelkemben szent szabadságot és teljesen gyermeki büszkeséget ébreszt.

Én lelkem! megszentelődésed munkájában te magad semmire sem vagy képes. Egyetlen, az üdvösségre érdemesítő gondolatot sem tudsz alkotni. A természetfölötti életed alapjául szolgáló kegyelem Istennek teljesen ingyenes ajándéka. Annyira fölülmúlja értelmedet, hogy működését még csak megérteni sem tudod. Olyan titokzatos ez a működés, mint a forrás, amelyből ered. Jön és megy, anélkül, hogy tudnál róla; belopózik képességeidbe és cselekedeteidbe, de működése titokzatos marad.

Némelykor olyan heveességű, mint a magasból aláúduló vízár. Elárasztja a lelket a világoosság és a szeretet hullámaival. Torrente voluptatis potabis eos.¹ A lélek szinte elmerül benne s Xavéri Szent Ferencsel felkiált: Elég, Uram, elég, nem bírom elviselni: vigasztalásaid súlyát!

Máskor, mint a csöndes folyású patak vize, nyugodtan folyik a lélekbe; megöntözi képességeit, behatol érzékeibe, átítatja cselekedeteit. Uditő hatása alatt növekedésnek, fejlődésnek, virágzásnak indul minden. S a lélek, mint a termékeny föld, bőséges aratást juttat Istennek.

Van úgy, hogy a kegyelem működése ellenállhatatlan erejű, mint a viharos tenger tajtékzó hullámverése. Megrendíti a pogány száza-

¹ 35. Zsolt. 9.

dost a kereszt tövében; rémületbe dermedti a Krisztus sírja előtt örködő katonákat; földre teríti Sault a damaszkuszi úton; hatalmába ejti az apostolok Fejedelmének hallgatására egybegyült tömeget.

Ismét máskor olyan szelíd az érintése, mint a szellőé. Megsímogatja a lélek csúcsát, becézve ringatja. S a lélek megvigasztalódottnak, megerősödöttnek és boldognak érzi magát. Mint aki állandó lakásra, pihenőhelyre talált Isten keblén. Ámde a boldogságnak ez a látomása nem sokáig tart. Csakhamar beborul az ég, felhők gyülekeznek s Isten mosolygó arca eltűnik. A lélek leverten vigasztalanul magára marad: szenvedélyei föllángolnak, az események ellene támadnak, az emberek üldözik. Imádott Mester hol vagy? Csak nem engeded, hogy a törékeny kis sajka elmerüljön? Nem! Isten ott áll: örködik, erősíti a hitet, meqtisztítja a reményt, lánggra lobbantja a szeretetet, de mind ezt az Ő isteni módján teszi.

Ó isteni működés! Ki fedhetné fel titkaidat? Ki követhetné óriás lépteidet? Átsuhansz az egész mindenségen, lábod alá gyűröd a hegyeket, keresztül haladsz a pusztá sivatagon és a lelkisebb fűszál is érzi lépéseidet. Mindenütt elevenítesz, melegítesz, meghajlítasz, fölemelsz, de ki fed fel Téged szemünk előtt? Minden teremtmény fátyolul szolgál Neked. Egyaránt rejtőzöl a legrútább és legnagyobb szerűbb látszatok mögé. Ó isteni működés! Ki dicsekedhetik azal, hogy behatolt titkaidba, hogy megragadott és érzékelhető formákba zárhatott, vagy szabá-

lyozhatta utadat? Egyszer feltörő forrás, máskor zuhogó ár, rohanó folyam, majd mélységes tenger vagy.

Ne próbálgasd kutatni, én lelke, ennek az isteni titoknak a mélységeit. A te szereped nem az, hogy megismerd és boncolgasd Isten tevékenységét. A te kötelességed csak annyi, hogy ne ellenkezzél vele, hogy kinyisd ajtódát kopogtatására és hogy szeretettel fogadd, bármilyen álöltözetben jelentkezik is.

Isten működése mindenható és megszentel téged. Engedd át tehát magadat Neki, szeresd Istenedet, áldjad mindenkor szent Nevét, tökéletesítésed gondját pedig bízd Reá!

IV.

Isten a Reá hagyatkozó lélekben csodákat művel

Ha egy szív fönn tartás nélkül kiszolgáltatja magát Istennek s önmagáról teljesen lemondva, gondolkodás nélkül karjába veti magát, azzal szemben Isten kötelezettséget érez, s az ilyen lélek megszentelésének a dolgát saját ügyének tekinti. És ettől fogva hozzá lát tökéletesítéséhez.

Isten kezében tanulékonyvá válik minden teremtmény. Ő a leghidegebb szívet is szeráfi lángolásra képes gyújtani. Nélküle a természetes képességek semmire sem jók: Vele még a hibák is erényekké alakulnak át. Nélküle a tu-

domány felfuvalkodik és eltéved; Vele a tudatlanság eltűnik s helyét a tudás foglalja el. Istennek ahhoz, hogy valakiből szentet alakítson ki, csak jóakarató szívre van szüksége.

A harmatcsepp, a porszem, a fűben megbúvó rovar a tudóst megoldhatatlan rejtélyek elé állítja. A vízcseppet benépesítő mikróbák milliói előtt éppenúgy, mint az égek mérhetetlenségében keringő világok milliói előtt értelmünk riadtan torpan meg. A föld és a tenger telve van csodákkal és problémákkal. Az ember maga a titkok legnagyobbika. Ki fejt meg belső és külső érzékeinek a játékát, szellemi képességeinek a működését, szívének vonzalmait és vágyódásait? Ki hatolt be a léleknek, az anyaghoz kötött szellemnek a természetébe?

Minél feljebb haladunk, annál inkább megsokasodnak a csodák s annál több titok tárul az értelem elé, hogy dacoljon vele.

Hát még, ha átlépjük a természetfölöttinek a küszöbét s kibontakoznak előttünk a lelkek világának ragyogó szépségei!

Isten munkája végtelenül szeretetteljes az Ő szentjeiben. Úgy dolgozik az engedelmesen reá-hagyatkozó lelken, mintha az egyedül volna a világon. Megszépítésére hatalma végtelenségét állítja be, a Jegyes bőkezűségével és gondoskodásával. Legszebb ékességeit válogatja ki számára. A legeragadóbb kegyelmekkel diszíti fel. Hosszú éveket szán felékesítésére és gazdagítására, majd Onmaga is elbájolva művének szépségétől, gyönyörűséggel kiált fel: Quam

pulchrā és amīcā mea, quam pulchra es.¹ Milyen szép vagy, ó lélek, én szerelmesem, mily szép vagy!

És minden lélek egy-egy új világa a csodáknak. Isten sohasem ismétli meg a saját művét. Remekművei között nincsen egyetlenegy sem, amely ne különböznék a másiktól. Stella a stella differt in claritate.² Isten szereti megsokszorozni csodáit. Pazar bőséggel ontja azokat a lelkek világába és semmit sem talál oda túlságosan gazdagnak és szépnek.

De ugyan miért is szabna korlátokat ajándékainak kiosztása elé? Nem a mindenható Isten-e Ő? És az igaz lelkek nem az Ő gyöngéden szeretett gyermekei?

Ó én lelkem! fogalmad sem lehet róla, milyen csodálatos módon munkálja Isten tökéletesítedet. Te magad nem látsz életedben egyebet, mint jelentéktelen cselekedetek, kicsiny áldozatok és megszokott foglalkozások egyhangú sorozatát. Pedig Isten éppen ezeknek a segítségével alakítja ki benned imádandó Képét. A nagy keresztek, a hősies cselekedetek jobban vonzanak téged s alkalmat keresel, hogy életedet áldozhasd Istenért; de Ő megveti ezt az eszközt. Mert most éppen nem önsanyargatás, vagy a gonoszoktól való üldöztetés által akar megszentelni téged, hanem talán társalgás, szórakozás, pihenés, vagy a mindennapi élet ezerféle állapotbeli kötelessége által.

¹ Én. én. 4, 1.

² Kor. I. 15, 41.

S ki tudja, hogy abban a pillanatban, amikor elhanyagolod, szent szabályaidnak, vagy állapotbeli kötelességeidnek valamelyik részét, Isten nem valami kiváló szépségű lelki adománnyal akart-e éppen megajándékozni s hűtlenséged akadályozta ebben?

Te segítségére akarsz lenni s új meg új eszközöket eszelsz ki megszentelődésedre, búvárkodol a szentek életében s mohón olvasol lelki könyveket. Holott nem ez az, ami megszentel téged, hanem önmagad átadásának megvalósítása percről-percre, a szeretet nagylelkű tényei által.

A szenteknek megvolt a maguk eszménye, amelyre törekedtek; de ez az eszmény, nem a tied. Isten kijelölte útjokat; de ez nem a te utad. A lelki könyvek is csak akkor válnak hasznodra, ha Isten akaratából olvasod azokat. Máskülönb az olvasmány nem épülésedre, hanem károdra szolgál; nem egyesít Istennel, hanem eltávolít Tőle; nem tanít, hanem csak kíváncsiságot izgatja; nem vezet, hanem inkább tévútra visz.

Ó én lelkem, ne a távolban keresd a szentséget. Hiszen az minden oldalról körülvesz téged. Minden teremtmény felkínálja, életed minden eseménye telve van vele s átítatja még a levegőt is, amelyet belélekel. Szívd hát magadba nyitott szájjal, teli tudóvel a szentséget. Isten örök akaratát közvetíti hozzád minden pillanat, mindennapi kötelességeid útján. Ezen kívül nincsen számodra sem szentség, sem boldogság. Fogadd el, bármilyen visszataszító kül-

sőben jelentkezék is. Fogadd örömmel és tárd ki két szárnyra előtte szívednek ajtaját. Isten követe érkezik. Fogata ugyan szerény, sőt a világ szemében talán megvetendő, de mit tesz ez, mikor Isten maga jön hozzád? Amit magával hoz, az szemedben talán jelentéktelennek látszik, sőt talán ellenkezik értelmekkel, vagy legalább is ízléssel. Ezzel se törődj. Isten Küldötte, Dávid Fia jön hozzád az Úr nevében, áldjad Őt, terítsd eléje ruhádat, magad pedig borulj a földre és imádd Őt! S kiáltsd együtt az egyszerű és egyenes szivekkel: Hosanna Filio David, benedictus qui venit in nomine Domini:¹ Hozsanna Dávid Fiának, áldott, ki az Úr nevében jó!

V.

Egyedül Isten Igéje foglalja magában a lélek szentségének példaképét

Isten Igéje a példakép; az Ő követése útján kell az összes teremtményeknek elérniök tökéletességüket. Ebben az isteni Értelemben minden lélek öröktől fogva él a maga sajátos szépségével és egyéni vonásával, mely őt mindenki mástól megkülönbözteti. Mivel azonban ez a példakép az emberi természetet végtelenül felülmúló eszmény, Isten gyöngeségünkhöz alkalmazta azt. Isten Fia megtestesült, Elsőszülött

¹ Mt. 21, 29.

lett minden teremtmény előtt¹ s bennünket Isten arra rendelt, hogy isteni Fiának képmásai-vá legyünk.

Az Istenember, Jézus Krisztus: ime az isteni példakép, úgyszólván átemberiesítve, hogy követelése útján megszentelődjünk. Mivel ez a minta végtelenül tökéletes, végtelenül utánozható is, és Isten azt akarja, hogy ki-ki a maga eredeti módján adja vissza. Éppen ezért Jézus állandóan azon dolgozik, hogy Képét mind-egyikünkben kialakítsa, még pedig a szépségnek azokkal a különleges vonásaival, melyeknek bennünket minden mástól meg kell különböztetnie. Úgyes festő létére minden szín és mindenfajta ecset rendelkezésére áll. Ura az időnek, tetszése szerint használja azt, s ha kell, megnyújtja az esztendőket, hogy művét befejezhesse. Ezt a művet azonban egyedül csak Ő ismeri s egyedül csak Ő képes azt elvégezni. El is végzi, be is fejezi csalhatalanul, ha csak az ember meg nem zavarja munkájában.

Lásd, én lelkem, milyen bölcs dolog átengedni magadat Mesterednek. Mit tudsz te Isten terveiből? És ugyan mi hasznod van belőle, ha kíváncsian fürkészed Isten működését, ha boncolgatod, bírálgatod, vagy éppen helyteleníted? Vesd inkább alá magadat szeretettel. Engedd, hogy Isten kedvére alakítson téged.

Mit érne számunkra Isten ismerete, ha nem vezetne az Ő szeretetére? A lélek nem az értelme, hanem akarata és szíve útján tökélete-

¹ Kol. 1, 15.

sedik. Ha be is tekinthetnék az ég műtermébe és szemlélhetném ott az isteni Művész minden remekművét, ha részletesen meg is ismerhetném a szentek életének rejtett csodáit s meglátnám bennük a Szentlélek csodálatraméltó működését, mit nyernék mindezzel a tudásommal, ha én magam nem fogadnám el azt a formát, amelyet az isteni Művész akar a lelkembe nyomni. Nem a tudomány hiányzik a földön, hanem a szeretet, az engedelmesség, a lélek átengedése Isten működésének.

Ne gyötrődj hát tovább, én lelkem, megszentelődésed miatt. Hagyd abba az erényben való előhaladás eszközeinek lázas keresését. Felfedezésük nem a te dolgod. Isten öröktől fogva előkészítette azokat, már akkor, amikor jövendő szépséged megfogant Benne. És most alkalmazza azokat reád a napnak minden pillanatában, hivatásbeli vagy állapotbeli kötelességeid és az életedbe vegyített kisebb-nagyobb szenvedések útján. Teljesítsd az előbbieket és viseld el az utóbbiakat, s szeresd Istent teljes szívedből! Számodra a jelenben a szentség: a minden cselekedetben, minden szenvedésben, a nap minden pillanatában megújított önátadás. Ami ezen kívül van, az nem tartozik reád és csak árthat neked.

Ó, Istenre hagyatkozó lelkek szent egyszerűsége, milyen kevéssé értenek meg téged! Tudatlanságnak és ügyetlenségnek néznek, holott a valóságban ügyesség és isteni bölcsesség vagy. Ahol mások zavarodottan torpannak meg nagy tudományuk miatt, te ott nyugodt biztonsággal

haladsz tovább. Ahol mások szakadékokat fedeznek fel, te ott széles, sima utat látsz. Menj csak tovább, egyszerű lélek, menj és ne állj meg soha. Biztos vezető van melletted.

Fönséges magaslatra, kiváló szentségre emelkedhetnének a lelkek mindannyian, ha így viselkednének.

Hogy olyan kevés szentet látunk a földön, annak nem Isten, hanem maga a lélek az oka. Mert mintha egyetlen törekvése volna ellenkezni Isten működésével. Segíteni akar az isteni Munkásnak, de ehelyett megzavarja munkáját; mindenáron javítani akar a művén; gáncsolni valót talál mindenben, amit csak csinál. Szerinte a munka nem készül elég gyorsan, a Munkás nem veszi tekintetbe türelmetlen kívánságait, nem alkalmazkodik gyermekes szélsőségeihez. Ó Jézus! és még azon panaszkodnak az emberek, hogy nem haladnak elég gyorsan és mindig ugyanazon a ponton vesztegelnek!

VI.

Egyedül Jézus ismeri a lélek helyét misztikus testében

Jézus! Te vagy a világ középpontja. Minden körülötted forog, minden feléd tart! Te vagy minden igazság tűzhelye, minden szeretet forrása, minden szépség példaképe!

Te vagy a kötelék a Téged nemző Atya és a Kettőtöktől származó Szentlélek között.

Istenember, Te egyesíted magadban a Teremtőt és a teremtményt, a végest és a végtelent. Megváltó, Te vagy szerzője a kegyelem világnak, mely a természet rendjét a megdicsőülés rendjével összeköti.

Benned minden tudomány egyesül, minden erény mintaképre és minden művészet eszményre talál. Te vagy a népek történelmét alkotó események kulcsa. Egyedül Te adhatasz magyarázatot a birodalmak egymásra következésére, a forradalmakra és a háborúkra. Egyedül Te oldhatod meg az emberi szíveket izgató kérdéseket. Benned a szenvedésnek ítétele, a reménynek alapja és a boldogságra törekvésnek célja van.

De, ó Jézus, Te mégis leginkább a szívek összekapcsolója vagy. Az összes igazak lelkével együtt egyetlen misztikus Testet alkotsz, melynek én is egyik tagja vagyok.

Isten Igéje öröktől fogva arra a kitüntetésre méltatott engem, hogy ennek a Testnek tagjává választott. Ő előre pontosan látta és akarta azt a helyet, amelyet abban majd eifoglalok, és a szerepet, amelyet betöltök. Előre meghatározta a módot, melyen az isteni nedv kering majd bennem, a különböző csatornákat, melyeken keresztül hozzám kerül, és az átalakulást, melyben része lesz bennem, mielőtt más lelkekbe folyik át. Előre ismerte a betegségeket, melyek lelki szervezetemet megtámadják, az ernyedtségeket, melyek hatalmukba kerítenek. és azokat a sajátos gyógyszereket, amelyeket

Ő, az isteni Orvos, legyőzésükre alkalmazni fog.

Isteni gondoskodását velem kapcsolatban semmi, de semmi sem kerüli el. És amit az én lelkemért tesz, ugyanazt megcselekszi minden keresztény lélekért, mert hiszen Testének tagjai valamennyien. Úgy foglalkozik mindegyikkel, mintha csak az az egy lélek volna a világon. Mindenkinék kijelöli a helyét és meghatározza a szerepet, amelyet be kell töltenie. Segít, rendelkezik, előrelátóan gondoskodik, gyógyít kinek-kinek egyéni szükséglete szerint.

Ó, milyen bölcs dolog szabad működést engednünk ennek az isteni Főnek, megmaradnunk a kijelölt helyen, hűségesen teljesítenünk a reánk rótt kötelességeket, alávetnünk magunkat intézkedéseinek, befogadnunk kegyelmeit és hagynunk, hogy kedvére alakítson, mozgasson, forgasson bennünket!

Sajnos, hányszor meg nem töltént, hogy ki akartam vonni magamat ez isteni intézkedés alól; hányszor nem próbáltam magam kijelölni szerepemet, meghatározni útirányomat, kiválasztani foglalkozásomat, szóval bitorolni az isteni Fő helyét!

*Engedd át magadat, én lelkem, ezután Jézusnak, mondj le cselekvési szabadságodról. Hiszen vak vagy; még azt a kicsiny helyet sem ismered, amelyet Krisztus Testében elfoglalsz. Ha saját szeszélyeidet követve a magad kényekedvére cselekszel, ellenkezésbe kerülsz Jézus működésével. Talán kéz akarsz ienni, mikor pedig láb vagy, s ezzel fölborítod a szerepeket.

Az isteni nedv így nem keringhet benned, s te kiszáradsz és egy másik, engedelmesebb lélek foglalja el helyedet.

Ó Jézus, távolítsd el tőlem ezt a szerencsétlenséget. Isteni Csillag, amely körül keringenek a jóakarató lelkek valamennyien, vonj engem körödbe. Emelj ki önmagadból és vigy magaddal a végtelen térségekbe, ahol még a lélekzet is csak szeretetet szív be.

A szívem szüntelenül Téged keres; el akar veszni Benned, hogy azt a Krisztussal elrejtett életet élhesse, amelyről Szent Pál beszél.¹ Mint ahogy a mezők szerény virága a földbe mélyeszi gyökerét, úgy akarom én is az enyémet szentséges Szívedbe mélyeszteni, ó jóságos Jézusom. Mint ahogy a kis méh rátapad a virágra, úgy akarok én is Hozzád tapadni, ó Jessze isteni Virága. Kelyhed mélyére szállok s onnan tisztaságot és szeretetet szívok magamba. Mert nem ragyogó fehérségű vagy-e, mint a lilium és bíborvörös, mint a rózsa,² s nem a legtisztább mézet szűri-e le ajkad?

Milyen csodálatos életet élek majd Jézusban! Ő vállalja megszentelésemet, míg én teljes szívemből szeretem Őt.

Ó jóságos mennyei Atyám! Fordítsd el szememet és szívemet minden földi csábítástól! Végy karodba és ragadj magaddal, ó Izrael isteni Szekere! Már szinte érzem, mint emelke-

¹ Kol. 3, 3.

² Én. én. 5, 10.

dünk egvre magasabb szférákba, derűs és ragyogó világosságú tájakra.

VII.

A Szentlélek kedvére változtatja működését a neki átengedett lelkekben

Isten a léleknek adja magát, a lélek Istennek adja magát: ez a tökéletesség. És ez az ajándékozás Jézus közvetítésével történik. Jézusban megszületni, Benne megerősödni s elérni tökéletes kifejlődésünket, ez földi életünknek a célja.

De vajjon miképen valósul meg ez a növekedés, ez a kifejlődés? A kegyelem által születünk meg és növekedünk Jézusban, ezt a kegyelmet pedig a Szentlélek árasztja lelkünkbe.

Jézus misztikus Teste, vagyis az Egyház fához hasonló, s éltető nedve a megszentelő kegyelem.

A Kálvárián elültetett és Jézus vérével öntözött gyöngye fácska szépen kifejlődött. Az üldözések háromszáz esztendeje alatti mély gyökeret vert a pogány talajban, s a viharok megszüntével hatalmas, lombbal, virággal és gyümölcscsel megrakodott ágakkal jelent meg a bámuló világ előtt.

Isten gondoskodik róla, hogy gyümölcsöt teremjen: Pater meus agricola est.¹ Ő örködik

¹ Ján. 15, 1.

szépsége és termékenysége fölött. Időnkint, a szükség szerint megnyesegeti, az érett gyümölcsöt idejében leszedi, ellátja napfényvel és esővel, szelet és vihart bocsát rá, hogy még erősebb gyökeret verjen és hogy száraz ágai leváljanak róla.

Maga a növekedés azonban a Szentlélek műve. A Szentlélek szeretet: az Atyának és Fiúnak lényegi szeretete. Ez az isteni Szeretet pedig az Isten élete, az Ő természete.¹

Istenből folyt át ezután, teremteit hatás útján az értelmes teremtménybe. A Szentlélek határtalan mennyiségben árasztotta Krisztusba, az Egyház fájának törzsébe, aki továbbadja ezt a nedvet s azzal táplálja a Belőle kinőtt összes ágakat az idők végezetéig.

Ez az isteni nedv önmagában véve ugyan egy és ugyanaz, de hatásaiban végtelenül változatos. Sajátosságainak egyike, hogy sohasem hoz létre két azonos ízű és illatú gyümölcsöt. Működése változatainak a száma végtelen.

A lelkek, akiket a Szentlélek az idők kezdete óta megszentelt, mindannyian szépek a maguk nemében.

Egyesek, mint az Ágnesek, Limai Rózák, Lúciák, Gonzaga Alajosok, angyali tisztaságukkal, szüzi ártatlanságukkal tűnnek ki, míg mások, mint az Egyiptomi Máriák, Jeromosok, Remete Antalok, Pakómiusok, Keresztes Jánosok, szigorú önsanyargatásukkal, hősiességekkel, hősies vezeklésükkel.

Némelyek, mint a Pazzi Magdolnák, Alaco-

¹ Ján. 4, 8.

que Mária Margitok, Gertrudok, békés meghittségben, csöndben éltek Jézussal, mások viszont, pl. Szent Pál, vagy a Bonifácok és Xavéri Ferencek bejárták a világot és áthajózták a tengereket a lelkekért.

Voltak, akik elégték a Megfeszített iránti szeretet tüzeiben, így az Assisi Ferencek, a Jézusról nevezett Terézkék, a Majella Gellértek, ismét másokat, így a Loyolai Ignácokat, a Liguori Alfonzokat az Isten dicsőségéért való buzgóság emésztett meg.

Unus atque idem spiritus dividens singulis prout vult.¹

A kegyelemnek mindezeket a különböző csodáit pedig ugyanaz a Lélek műveli. Ugyanaz a nedv keringett az Egyház összes ágaiban s mégis, itt dús lombzatot, amott eiragadó virágokat, s ismét másutt ízes gyümölcsöket hozott létre.

Működése szelíd és zajtalan. Folyton folyvást árad; hangtalanul kering a gyökerekből föl a törzsbe, a törzsből az ágakba és az ágakból ismét vissza a gyökerekbe. Nem áll meg soha, csak olyankor, ha akadályba ütközik. Az élet bizonyos időszakában hatalmasabb erővel kering. Ez a lelkiélet tavasza és nyara. Más időszakokban viszont úgy látszik, mintha kiszáradna. A kegyelem kenete eltűnik. A szép érzelmek, az élénk lendületek lelohadnak és szétszóródnak. Ez a megpróbáltatás ideje, mely alatt a lélek összeszedi és önmagába, akaratába

¹ Kor. 12, 11.

összpontosítja minden eleven erejét, hogy megtisztítsa, megsokszorozza és így készüljön elő egy új, bensőségesebb és természetfölöttibb élet kibontakozására.

Boldogok a tanulékony, engedelmes, Istennek átadott lelkek! Ők megértik, hogy szerepük csak arra szorítkozik, hogy engedjék cselekedni magukban a szeretet Lelkét. Tudják, hogy ez az isteni Szeretet napról-napra hasonlóbbá alakítja őket Jézushoz. S amikor ez az átalakulás befejeződik, teljes lesz azonosulásuk Jézussal, önátadásuk teljessé válik: *qui praedestinavit nos conformes fieri Imagini Filii sui.*¹

VIII.

Az isteni Lélek vezetése mellett minden az egyszerű lélek előmenetelére szolgál

Ó, isteni Lélek! Te kézen fogsz engem, hogy így egyenesen Istenemhez vezess. Engedelmes akarok lenni, el akarom felejteni önmagammat s rá akarok hagyatkozni irányításodra. S ez számomra a legnagyobb bölcsesség.

Az utazó, ha nem ismeri annak az országnak a térképét, amerre jár, nem bízza magát a saját eszére, hanem biztos vezetőt vesz maga mellé.

És én, ugyan mit tudok én az életszentség országából? Minden idegen nekem benne: a la-

¹ Róm. 8, 29.

kói, a törvényei, a szokásai, az életföltételei, sőt még a nyelv is, amelyen beszélnek. Mi biztosít arról, hogy nem tévedek el?

Sőt mi több, vannak ellenségeim, akiknek érdekükben áll tévútra vezetni engem. Ezek az ellenségek sokan vannak és nagyon furfangosak; egyesek közülük meghitt közelségembe, bensőmbé furakodtak; önmagam egy részét alkotják. S mindannyian összeesküdtek ellenem; nem hagynak nyugtot mindaddig, míg szakadékba nem döntöttek. Hogyan meneküljek ennyi csapda elől? Még ha legalább széles és egyenes volna az út! De nem; csak szűk ösvény, mely hol elérhetetlen magasságú hegyekbe vész, hol meg iszapos mocsarakba merül. És menni kell, mindig tovább kell menni. Visszafordulni biztos pusztulás.

Ó! mennyire nem bízhatom magamban s mennyire kell ragaszkodnom Vezetőmhöz!

Ez a Vezető pedig nem más, mint az isteni Lélek, aki vigasztal a szomorúságban és levertségben, aki támogat az út nehézségei közepette és világít az éjszakában.

Egyetlen gondja a lélek megszentelődése. Mit törődik Ő a birodalomnak sorsával; csak a vezetésére bizott lelkek jussanak el a szentségre. Az Ő Gondviselése kormányozza a világot, rendelkezik a fejedelmi koronákkal, adja és megvonja a hatalmat tetszése szerint, a lelkek javára. Miért vannak forradalmak, háborúk, járványok és nagy társadalmi bajok? Miért a sok üldözés, a gyöngye országok elnyomása és a durva erőszak diadala? Miért vannak országos

csapások, családi gyászok, elpusztult emberéletek tömegei és anyai könnyek?

Ó! milyen rövidlátó az emberi szem! Vannak elit lelkek, talán sokan, nagyon sokan, akiket ezek a megpróbáltatások megtisztítanak és megszentelnek. Vannak lelkek, akik ezek nélkül a megpróbáltatások nélkül sohasem szentelődnének meg. És az egész világ nem ér annyit, mint egyetlenegy lélek ezek közül. Egy a világtól elfeledett tanya mélyén rejtőző kicsiny léleknek eggyel több szeretet-égyéért Isten megengedné a legrettenetesebb világfölfordulást is.

Ó ti korunk bölcsei és hatalmasai! azt hiszitek, hogy ti vagytok a világ urai, ti határoztok béke és háború fölött. Isten játszik a ti rövidéletű, egynapos hatalmatokkal. Csak eszközök vagytok a kezében, egy pillanatig használ benneteket, azután eltűntök. Az isteni mű azonban elkészül és a jóakarató lelkek megszentelődnek.

Az én Vezetőm nemcsak odaadással foglalkozik a lelkekkel és elhatározta, hogy megszenteli azt, hanem rendelkezik is mindazokkal az eszközökkel, amelyekkel ezt megteheti. De ezeknek az eszközöknek a kiválasztását önmagának tartja fönn.

Az Ő irányítása mellett minden út járhatóvá válik és célhoz vezet. De a lelket tudatlanságban hagyja tervei felől. Sokszor szakadékokon vezeti át és meredek hegyek megmászására kényszeríti. Mérhetetlen erdők vadonában engedni bolyongani, kiszolgáltatja az időjárás viszontagságainak és a vadállatok támadásainak.

Ő maga pedig akárhányszor elrejtőzik a szeme elől.

De a lélek, aki Reá bizta magát, mégsem veszi el bátorságát. Már megtanulta elfelejteni önmagát és reáhagyatkozni Mesterére. És a sötétség csakhamar eloszlik, a nyugalom visszatér s az isteni Vezető ismét ott halad oldalán. Csak arra akarta megtanítani, hogy fönntartás nélkül adja át magát Neki, s egyedül, kizárólagosan csak Reá hagyja megszentelődésének a gondját.

Menjünk együtt, isteni Lélek! Teljesen Reád bízom magamat. Nem félek és nem tétovázom többé. Vakon vetem magamat Gondviselésed keblére. Vezess, szentelj meg! Az én szerepem csak az, hogy megsemmisüljek, eitünjek.

HARMADIK FEJEZET

MAGUNKAT ISTENNEK ÁTENGEDNI KÖNNYŰ DOLOG

I.

Téved az a lélek, aki túlozza a lelki élet nehézségeit

Isten mindennek legfőbb Ura, Ő létezőm oka és célja. Ő életem isteni példaképe. Korlátlan és egyetemes hatalma van fölöttem.

Ez a szigorú és súlyos kötelezettség, hogy teljesen Istené vagyok, rémülettel tölt el. Egyetlen cselekedetemtől, életemnek egyetlen pillanatától sem foszthatom meg Őt anélkül, hogy lopást ne követnék el.

De miképen szenteljem Neki egész életemet, mikor az a mindennapi cselekedetek ezer meg ezer tényéből áll? Az értelem a gondolatok végeláthatatlan sorát alkotja; a szivemből megszámálhatatlan érzés fakad. Hogyan kormányozzam ezt az egész benső világot?

Az erős vagy éppen szilaj szenvedélyek állandóan működésben vannak. Az érzékek alig hajlandók elviselni az akarat igáját; a képzelet a lakás urának véli magát és felforgat minden belső rendet; az ész sokszor megcsalják az érzékek és az igazság látszata könnyen félrevezeti; gyöngye maga az akarat is: titkos hajlan-

dóságokból táplálkozik és egyetért az ellenséggel.

És hogyan szenteljük egész életünket Istennek, mikor a külső akadályok egymásra torlódnak a lélek körül? Ha oda is akarja magát adni Istennek, nem engedik. Istennek és a jámborságnak az ellenségei nagyon sokan vannak, s a közömbösek és lanyhák még többen. Az emberfélelem hatalmas úr a világban. Egy-egy mosoly, gúnyos vagy csípős szó több lelket fordított már el Istentől, mint maga a sátán.

Miképpen védekezzünk továbbá a modern világ csábításai, a bűn kísértései, a rossz példák és a veszedelmes elvek ellen? Ó, mennyire igaz, hogy akik jámborul akarnak élni Krisztus Jézusban, mindnyájan üldözést fognak szenvedni.¹

Még ha legalább ez az Istennek átengedett élet csak bizonyos ideig tartana! De tartania kell egészen az utolsó lehelletig. Semmi pihe-nés, enyhülés, vagy mérsékelés, mert Istené minden s az Övének is kell lennie.

Hogyan bírjuk ezt az állandó küzdelmet önmagunk ellen, a külső akadályok és különféle ellenségek ellen? A lélek végül is kifárad, a szív elernyed, az akarat megnyöngül, a lelkesülés helyét a megszokás foglalja el, a buzgóságot közöny váltja föl és a kezdet lángolása egykedvűségbe fullad. Isten veletek nagylelkű tervek, nemes vágyak, hősies áldozatok! Szép álmok, délibábos reménységek voitatok csupán, Isten veled életszentség! Túlságosan nehéz el-

¹ II. Tim. 3, 12.

érni téged: Kemény beszéd ez, ki hallgatja azt?¹

Micsoda sötét, szomorú kép! Mondd, én lelkem, te is távozni akarsz, hogy elhagyd az Üdvözítőt, aki követésére hív téged?

Ó, Jézus! kihez mennék? Nem egyedül Nálad vannak-e az örök élet igéi? Te mondottad: Az én igám édes és az én terhem könnyű.² Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik elláradtatok és meg vagytok terhelve és én felüdítlek titeket.³ Téged követni nem lehet oly nehéz. Megcsalnak, félrevezetnek, akik olyannak festik le előttem a szentséget, mintha az gyöngeségemnek elérhetetlen volna.

Te minden teremtményednek megadtad, amire szüksége van, sőt azon felül még többet is. Egyikük sem nélkülöz semmit abból, ami célja eléréséhez kell. Egyedül csak én lennék olyan szerencsétlen, hogy nem rendelkeznek bőségesen a megszentelődés eszközeivel?

A természetes léthez legszükségesebb dolgokat: vizet, levegőt és földet pazar bőségben látom a világon mindenütt; vajjon természetfölötti életemhez, amely sokkal értékesebb Előttem, hiányozhatnak-e tehát a legnélkülözhetlenebb feltételek? Nem, ezt nem nyíhetem. Bölcseséged mindent előrelátott és szabályozott, hatalmad mindent előkészített és jószágod mindent megadott lelki életem megkönnyítésére.

Jézus! én nem akarom túlozni a tökéletes-

¹ Ján. 6, 61.

² Mt. 11, 30.

³ Mt. 11, 28.

ség nehézségeit. Ezt inkább ellenségeidre hagyom, akiknek mintha legfőbb gondjuk lenne, hogy eltávolítsák isteni Szívedtől a lelkeket. Én, a magam részéről közeledni akarok Hozzád és a lelkek hosszú sorát is szeretném magammal vonni. Oktass bennünket, Jézus, hogy ne zárjuk el utunkat képzelt akadályokkal, ne vegyünk fölösleges terheket a vállunkra, ne tévedjünk elvesző ösvényekre és ne pazaroljuk erőnket haszontalan utakra.

Mutasd meg nekünk a széles és sima utat s vezess bennünket kezünknel fogva! Mi nem maradunk el Tőled, Veled megyünk föl, egészen a hegy csúcsáig. Majd ott azután megpihenünk Benned, s együtt örvendezünk azoknak az áldozatos lelkeknek légióival, akik megelőztek bennünket.

II.

Elég a napnak a maga baja

Mire korlátozódik ezekután az önátadásunk általános és föltétlen törvénye? A jelen pillanatot kötelességére.

Az egész élet megszentelése nem áll másból, mint a jelen pillanat Istennek szenteléséből. A múlt már nem létezik, a jövő még nem létezik; egyedüli valóság a jelen, s csak ez jár kötelességgel.

Milyen oktalanság elhalmozni az értelmet a felajánlandó tettek millióinak, a folyton meg-

újítandó áldozatok hosszú sorának és a legyőzendő nehézségek megszámlálhatatlan tömegének a kilátásával! Mindez nem egyéb, mint az életszentség elvont szemlélete a képzelet nagyító üvegén át. A valóság, a kézzelfogható élet az Istennel kapcsolatban álló egy-egy cselekedet, teljesítendő kötelesség, elfogadásra váró kereszt, elviselendő szomorúság; lehet néha pihenés is, Isten jelenlétében, egy Vele megosztott öröm, vagy közelében eltöltött este.

Ha a szentséget ily módon a jelen kötelességére korlátozzuk, azzal már könnyűvé is tettük. s beléhelyezkedtünk Isten elgondolásába, aki nem akart elviselhetetlen terhet rakni reánk. Élj napról-napra — ajánlja Ő maga — a holnappal ne törődj! A holnapnak ugyanis meglesz majd a maga gondja: Elég a napnak a maga baja.¹

Képzeletünkben egybegyűjteni az előttünk álló út összes köveit, s az átjutást elzáró hegyet emelni belőlük, hogy azután keresztbefont karral megálljunk előtte és szomorúan azt mondjuk: „Minek is induljak el, hiszen ekkora akadályon úgysem bírok keresztülvergődni!” — nem más, mint öncsalás és csak arra jó, hogy az életet lehetetlenné tegye. Az előrelátó utas jól tudja, hogy útjában kövek is kerülnek majd a lába elé, de azt is tudja, hogy némi jóakarattal átjuthat rajtuk anélkül, hogy beléjük ütköznek.

A képzelődés nagyon rossz szolgálatot tehet

¹ Mt. 6, 34.

a léleknek. Elveszi annak a boldogságnak a felét, amire pedig jogot formálhatna, s a másik felét megmérgezi. Előhívja a múltból az átélt fájdalmakat, újraéleszti azokat a lélekben s elmélyíti keserőségüket. Az emlékezet megőrizz minden hibát, ellenmondást, figyelmetlenséget, szemrehányást és megbántást, a képzelet pedig föleleveníti, sőt még fejleszt, megnagyítja és kiszínezi őket. A még el sem érkezett jövő már előre üldözi az ilyen lelket, a képzelet útján földidézett félelmeivel, megvalósulhatatlan reményeivel és képtelen kilátásaival.

Ó, milyen igaz, amit Jézus mondott: Legyetek hasonlók a kisdedekhez.¹ A kisgyermek nem gondol a multra, még kevésbé a jövőre. Neki elég, hogy édesanyja mellett lehet; ott játszadozik a szeme előtt és jól tudja, hogy az gondját viseli.

Ó én lelkem! légy gyermekké! Vesd el a múlt minden gondját, a jövőnek minden aggodalmát vagy nyugtalan reménykedését, s maradj a jelenben a te Istened mellett! Ilymódon boldog és nyugodt maradsz, s akaratodnak minden erejét, szellemednek minden figyelmét jelen kötelességed teljesítésére fordíthatod.

Számodra nem számít más, csak a jelen pillanat. Ez foglalja magában a rendelkezésedre álló mérhetetlen javakat. Minden pillanatban gyarapíthatod égi gazdagságodat, mert minden pillanat magában hordja Istent.

Ó lelkek vaksága! Önmagunkon kívül kere-

¹ Mt. 18, 3.

sik az életszentséget, befutják érte az egész mindenséget, belemélyednek a múltba és kutatják a jövőt, ábrándképeket kergetnek, holott a tökéletesség ott van mellettük, a jelen pillanatban, minden javával, ajándékával és gazdagságával; mellettük a szentség óceánja, amelybe belemerülhetnek.

III.

Az Istennek átengedett lélek kerülje a hiábavaló nyugtalanságokat

Isten nem kíván a lélektől egyebet, mint a jelen kötelességének a teljesítését. Eltiltja őt a multa vonatkozó minden nyugtalan gondolatól és a jövőt illető minden aggodalomtól.

A lélek gondja tehát mindössze arra szorítkozik, hogy felismerje Isten akaratát abban a formában, amelyben éppen jelentkezik, és alkalmazkodjék hozzá.

Isten kézen fog engem, •mellettem halad s nekem nincs más dolgom, csak az, hogy lépteihez igazodjam, ne nézzek hátra, ne fürkésszem nyugtalan tekintettel a jövőt, s ne akarjak se gyorsabban, se lassabban menni, mint isteni Vezetőm: Tenuisti manum dexteram meam ei in voluntate tua deduxisti me.¹ Így kísér Ő engem életutam végéig.

Tegye tehát félre a lélek a nyugtalanságot és igyekezzék minden pillanatban felismerni Isten akaratát. Amint pedig felismerte, azonnal adja

¹ 72. zsolt. 24.

át magát Istennek a szeretet és alkalmazkodás tényével.

Mennyire törekszik Isten megkönnyíteni számunkra megszentelődésünk munkáját! És bizonyos lelkek mégis nehézségeket támasztanak magukban ebben az egyszerű dologban.

Készek Isten felismert akaratát teljesíteni, de hogyan ismerjék fel? Értelmük szinte lázas buzgósággal veti rá magát erre a szóban forgó jelen pillanatra, vizsgálgatja, ide-oda forgatja, méregeti, boncolgatja, hogy meggyőződjék róla, vajjon valóban magában rejti-e Isten akaratát. És minél inkább nyugtalankodik, annál jobban kételkedik, annál jobban meg akarja vizsgálni a dolgot. Az így agyongyötört lélek végül is aggályossá válik, s minél nagyobb erőfeszítéssel iparkodik kiszabadulni belőle, annál jobban belezavarodik.

Szegény aggályos lélek! Tanuld meg már egyszer békében és nyugalomban szolgálni Istent.

A jelen pillanat kötelezettsége megszűnik számodra abban a pillanatban, amint nem ismered azt fel. Ha lelked nem fedezi fel, akkor az számodra nem Isten akarata.

És erre a vizsgálatra nem szükséges hosszú időt és nagy fáradságot fordítanod. Elég egy pillantás Istenre. Lelkiismereted azonnal megadja a választ. Ha igenlő, az akarat beleegyezik; ha tagadó, az akarat elejti; ha kétséges, az akarat minden nyugtalankodás nélkül túlmegy rajta.

Amikor Isten valami rendeletét közölni akar-

ja velünk, azt világosan teszi. Nem szeret zavarba ejteni bennünket, mert a zavar felhő, amely elfödi Őt a szemünk előtt.

Aggályos lelkek sokszor jelentékeny időt töltenek el annak mérlegelésével, vajjon melyik cselekedet kedvesebb Isten előtt: Hogy szabad idejüket olvasásra vagy elmélkedésre fordítsák-e, vagy kézimunkára-e inkább, mint tanulásra? Hogy Istennek tetszőbb-e belemélyedni a magány csendjébe, vagy inkább lelki dolgokkal kellene foglalkozniok? Hogy szemlélődő életet folytassanak-e vagy a felebarát szolgálatának szenteljék magukat?

Szegény lélek! Csupa hiábavaló kérdés. Gyóntatód vagy lelki vezetőd majd megadja azokat. Ne állapodjál meg mellettük. Tedd, amit a jelen pillanat reád ró! Ha pedig semmi előírt kötelességed nem volna, akkor cselekedd azt, ami első pillantásra jobbnak látszik! Vágd útját minden további vizsgálódásnak és nyugtalanságnak! Isten első kívánsága mindenestire, az, hogy a lélek ne vesztesse el sem idejét, sem benső békéjét. A szív békéje olyan nagy jó hogy Isten később volna inkább rendeletét megváltoztatni, semhogy a lélek miatta nyugalomát veszítse.

IV.

A mindentől elszakadt lelket Isten maga oktatja

Ha a lélek megszokja, hogy így, egyetlen pillantással, minden pillanatban keresse az is-

teni Akaratot, csakhamar bámulatos könnyedségre tesz szert kötelességének felismerésében. Mintegy titkos ösztön súgja meg neki, melyik cselekedet kedves Isten előtt, s melyik szolgál kevésbé tetszésére. A megkülönböztetésnek ez az adománya az egyszerű lelkek kiváltsága. Isten szívesen társalog az egyenes szívekkel. Ezer meg ezer titokzatos módja van rá, hogy közeledjék velük.

Rendszerint titkos benyomásokkal működik benne. A lélek érzi, hogy Istennek kedvére volna, ha ezt vagy azt a munkát végezné, ha ezt vagy azt az áldozatot meghozná. És ő azonnal, tétovázás és vizsgálgatás nélkül teljesíti a kívánságát Annak, akit szeret. És Isten így vezeti őt összes foglalkozásain keresztül.

Megtörténik, hogy néha közelebb akarja vonni a lelket magához. És amikor a lélek meghallja ezt a hívást, otthagyja minden munkáját, amit nem az engedelmesség írt elő számára és siet Jézusához. Jól tudja, hogy az isteni Mester ilyenkor meghittebben akar beszélgetni vele, isteni titkokat akar megsúgni neki, vagy nála akar vigasztalódni mások hálátlansága miatt.

A lélek nem tudna számot adni az őt ilyenkor hajtó természetfölötti ösztönről, csak érzi a benyomást és tudja, hogy az Istentől jön.

Magatartása, kevesebb lelki világossággal bíró emberek szemében, néha talán különösnek látszik. Oktafannak, vagy éppen különcnek tartják. De ő nem törődik a szóbeszéddel és megy tovább a maga útján. Arra azonban min-

dig különös gondja van, hogy eljárása sohse kerüljön ellentétbe nyilvánvaló kötelességeivel, Isten akarátának leghatározottabb megnyilvánulásaival.

Hűségesen teljesíti állapotbeli kötelességeit, engedelmeskedik szerzetesi szent szabályainak és feljebbvalóinak, előzékeny társai iránt, szeretetteljes és udvarias minden emberi viszonylatban. Ezen kívül azonban csupa fül és figyelem a belső hívó hangra, mely a felülről jövő kívánságokat közli vele. Olyan ez a hang, mint a könnyű szellő, mely átsuhantában simogatva érinti a lélek felületét. A lélek pedig megremeg az isteni érintésre és azonnal engedelmeskedik.

Ó isteni világ! Milyen csodák rejtőznek benned! Milyen titokzatos dolgokat cselekszik Isten az állandó működésének alávetett lélekben! Milyen meghittség a két szív között! Milyen kiáradások! De ugyanakkor a lélek sem tétlen: teljesen behúzódik középpontjába s száműz magából a múltra és jövőre vonatkozó minden gondot, csak a jelen pillanatnak él, teljes összeszedettségben, állandóan Isten szavára figyelve és mindig készen működése befogadására.

Ó, ha a lelkek be tudnák érni ezzel az egyedül szükségessel, Isten csodálatos különleges dolgokat cselekedne mindannyiokban!

Ehhez azonban búcsút kellene mondani a fejben kavargó gondolatok tarka világának, a vágyaknak, nagyravágyó terveknek, az érzéki lét mélyén forrongó megszámlálhatatlan aggodalomnak, mindazoknak az érzéseknek és ragasz-

kodásoknak, amelyek leláncolják, ide-oda rángatják, kimerítik és kiszáritják a szívet s valósággal undort keltenek benne Isten dolgaival szemben. Le kellene mondanunk arról, hogy saját eszünk irányításával önmagunkat vezessük, Istenre kellene hagynunk minden gondot, el kellene bánnunk az önszeretet minden hátsó gondolatával, egyszóval, el kellene felejtenni magunkról s átadni magunkat a jelen pillanatban rejtőző Istennek.

Milyen nyomorúság látni a Jézussal való meghittsége hivatott lelkek tömegét ezer haszontalanságba belemerülve, gondterhelten, szomorúan, nyugtalanul, csak azért, mert nem hajlandók életüket arra az egyetlen jelen pillanatra korlátozni, melyet Isten élniök enged.

Egyszerű lelkek, ugyan mit törődnek a jövővel, amelyet egyedül csak Isten ismer, s amelynek gondját csak Ő vállalhatja? Mit törődtek a multtal, melyet soha többé vissza nem hívhattok és amelyet, ha rossz volt, Isten elfelejtett, s ha jó volt, megtartott? Mit törődtek a jelennek olyan eseményeivel, amelyek csak másokat illetnek, hozzátok azonban semmi köztük? Mit törődtek a körülöttetek élő emberekkel, akiknek viselkedését, szavait megítélni nem a ti dolgotok? Mit törődtek ti az egész világgal? Számotokra csak egy dolog fontos: a jelen pillanat, amelyet Isten nektek adott. Szenteljétek meg azt, amennyire tőletek telik, amennyi kegyelmet Isten hozzá adott, amennyi fizikai és lelki erőt rendelkezésetekre bocsátott, s amennyire a benne foglalt kötelességet felis-

meritek; aztán maradjatok nyugodtan: ennek a pillanatnak a szentségét biztosítottátok.

Uram, teremts egyszerű és egyenes szívet bennünk.

Te pedig, áldott Szűz, közöld velünk makulátlan tisztaságodat és a világtól való teljes elszakadásodat! Tedd, ó tiszta Galamb, hogy csak lábunk hegyével érintsük a földet, s a gonosz közelségének legcsekélyebb megérzésére az isteni Bárkába, Jézus szent Szívébe meneküljünk!

V.

Az önátadáshoz nem kell más, csak szeretet

Isten tehát a jelen pillanat kötelességében foglalta össze megszentelődésünk kötelezettségét.

Ugyan ki tarthatná túlzottnak ezt az isteni követelést?

Megszentelésünk munkája Isten részéről egyáltalán nem nehéz.

De van ennek a kérdésnek egy másik, megfontolandó oldala is. Ezt a kötelességet, bármilyen egyszerű legyen is az tárgyi szempontból, be kell tölteni; vajjon ugyanolyan könnyű ennek a feladatnak az egyéni kivitele is?

Megszentelődni annyi, mint testünket és lelkünket odaadni Istennek, érzéseinket alávetni az értelemnek, értelmünket az akaratnak és akaratunkat Istennek; külső és belső képességeink minden tényét Isten felé, Létokunk, Végcélunk és Példaképünk felé irányítani, a szen-

vedélyek birodalmában tökéletes rendet teremteni, győzedelmesen ellenállni a rossz szokásoknak, megzabolázni a helytelen hajlandóságokat, szembefordulni a veszedelmes elvekkel és a kor csábításaival, vagyis állandó harcot folytatni önmagunk, a sátán és a világ ellen.

Olyan egyszerű ez a feladat, hogy megvalósítása: az önátadás könnyűnek volna mondható?

Igen, mert amit mi vállainkra nehezedő súlyos tehernek vélünk, Isten azt sajátóságos módon megkönnyítette; ami a megszentelődés szerkezetében bonyolultnak látszik, az a valóságban nagyon egyszerű, mert maga Isten az Alkotója; s ami megfélemlít bennünket sokféleségével és különbözőségével, Isten azt csodálatos egységre hozta.

Az emberi gépezet az isteni Munkás műve. Minden legkisebb részletében is tökéletes. Központjába Isten egy mindent szabályozó keréket állított: az akaratot. Ez hozza mozgásba és irányítja tetszése szerint a többi képességeket. Az akaratnak mint a szerkezetek legtökéletesebbikének, teljes mozgási szabadsága van. Akkor működik, amikor akar, és úgy, ahogyan akar: tőle függ minden.

A külső érzékek a belső érzékeknek és az értelemnek a szállítói, ez utóbbi pedig az akarat hatalma alatt áll. Az érzéki kívánságok és a szenvedélyek ugyancsak az akarat szolgái. A királyi hatalmat egyedül ő gyakorolja; ő parancsol és alattvalói engedelmeskednek.

Az akaratban összpontosul tehát az egész

ember. Az akarat maga viszont egyik tényében: a szeretetben összpontosul. Az akarat vágyódhat, félhet, remélhet, elcsüggedhet, gyűlölhethet, örülhet és szomorkodhat, de mindezek az indulatok egyetlen alapvető ténynek, a szeretetnek a megnyilvánulásai. Az akarat egész élete, minden szükséglete és ellenállhatatlan iránya: a szeretet. Ha a szeretet rendezett, akkor az akarat jó és az egész ember szent. Ha a szeretet rendetlen, akkor romlott az akarat is és rossz az egész ember.

Az életnek Istenhez irányítása tehát a szeretet rendezésében, szabályozásában áll.

A megszentelődés munkája pedig abban áll, hogy szívünket teljesen Istennek adjuk. *Ama et quod vis fac,*¹ mondja Szent Ágoston: Szeress és tégy amit akarsz. Mert, ha szereted Istent, csak a szeretet műveit cselekszed, menekülsz mindattól, ami leronthatná a szeretetet és elkerülsz minden olyan veszélyt, amely elvesztésére vezethetne. Ime mélységes indokolása az első és legnagyobb parancsolatnak: Szeresd a te Uradat Istenedet teljes szivedből és felebarátodat mint tenmagadat: *Diligens Dominum Deum tuum ex toto corde tuo... diligens proximum tuum sicut te ipsum.*²

Hogy betölthesd, én lelkem, a jelen pillanatra szóló kötelességedet, ahhoz tehát át kell adnod magadat szeretetből Istennek, egész szívedet át kell engedned Neki, s azután ennek a

¹ I. Ján. 4, 7.

² Mt, 22, 37—38.

szeretnek az indítása alatt végezned a jelen munkáját, elviselned a reád mért keresztet, kerülnöd a tiltott rosszat. És ha talán pont ebben a pillanatban nem is gondolsz Istenre, hogy felajánld Neki szívedet, ne aggódj emiatt, mert hiszen önátadásodat már régen megtetted s nem vontad vissza. Most végzett cselekedeteidet már előre átengeded Istennek. Ezek csak gyümölcsei annak a fának, amelyet évekkal ez előtt ajándékoztál Neki s amelynek tiszta és egyszerű szándékú felajánlását azóta számtalanszor megújítottad.

Megszentelődni tehát annyi, mint a jelen pillanatban, a szeretnek egy tényével Istennek adni magunkat, erőnkhez és tudásunkhoz mérten rendelkezésére állani Akaratának teljesítésére, Reáahagyni, hogy rendelkezék teremményével, szent tetszése szerint, átengedni Neki a multat és jövőt s Reábízni minden előretekintést, mindennek elrendezését és mindennek helyrehozását.

VI.

A szeretethez elég az akarat

Nincs szebb és félelmetesebb látvány, mint egy tapasztalt hadvezér parancsnoksága alatt álló, feqyelmezett, vitéz hadsereg. Az ilyen hadseregnek az ereje egyetlen embernek a kezében összpontosul. A vezér parancsol, rendeletét azonnal továbbítják, s az végigfutva az összes rendfokozatokon, eljut a legkisebb közka-

tona fülébe is. Egyetlen akarat az emberek ezrének akaratát fogja össze és egyetlen gondolat irányítja mindannyiuk értelmét.

Az ember a maga különböző képességeivel, szenvedélyeivel, érzékeivel és azoknak végtelen sokaságú tényeivel, benyomásaival, ilyen hatalmas hadsereghez hasonló. A rendnek és rendelkezésnek tökéletes hierarkiája uralkodik benne. Tábornoka: az akarat.

Az akarat parancsot adhat minden alattvalójának. Ehhez mindössze egy akarati tényre van szüksége. Parancsát azonnal továbbítják az utolsó képességhez, amely teljesíti azt. Ha az akarat hű a királyához, akkor az egész hadsereg hűséges marad; ha elárulja a zászlót, az egész sereg átpártol az ellenséghez.

Kötelességének teljesítéséhez nem kell egyebet tennie, csak megmaradnia szerepében, vagyis: akaratnak kell lennie; határozott vezérnek, aki tudja, mihez kell tartania magát és aki föltétlen engedelmisséget kíván.

Ó, én lelkem! Te nem is sejtéd, milyen erővel ruházott fel téged Isten! Még sohasem ébredtél annak a tudatára, hogy milyen erőforrással rendelkezel. Isten, aki azért adta neked az akaratot, hogy azzal uralkodjál többé képességeid fölött, ellátta azt a kormányzáshoz szükséges tulajdonságokkal is. Tőled függ, hogy hasznosítsd, sőt kifejleszd és tökéletesítsd, állandó gyakorlás és alázatos imádság által.

Ne riadj tehát vissza az előttei tornyosuló nehézségektől! A bensődet alkotó szenvedélyek, érzelmek, aggodalmak, reménységek és nyug-

talanságok forrongó tömegének élére állítsd oda az akaratot. Az majd rendet csinál. Figyelmeztess, hogy szemét állandóan Istenre szegezze, hogy felismerhesse az Ő szent akaratát s azonnal közölhesse azt alattvalóival! Ebben áll a parancsolás, a kormányzás.

Ha ez megtörtént, ne nyugtalankodjál többé amiatt, ami eddig izgatott! Ne kövesd gondolataid, vágyaid, képzeleted fordulatainak végtelen sorozatát! Ne ijedj meg szilaj indulataid lázadó próbálkozásaitól! Ne törődj a tömeg hangos kiáltásaival! Ezt a féktelen szabadsághoz szokott népséget nem lehet egy nap alatt megadásra kényszeríteni. De a rend lassankint, észrevétlenül bizonyosan helyreáll, feltéve, hogy akaratod tekintélyét teljes épségben tartod.

Akaratból élni, ez a nagy titok. Nem engedni, hogy szeszélyek, hangulatok kormányozzának bennünket, hogy elragadjon bennünket a neheztelések, vágyódások és örömök árja, nem hagyni, hogy a pillanat benyomásai, az érdekek sugallatai, a külső hatások urrá legyenek bennünk. Szilárdan megállani helyünket akkor is, ha szenvedélyek viharai korbácsolnak, ha a felbőszült tenger hullámverése mindent elsöpérréssel fenyeget, ó! milyen szép ez!

Ime, én lelkem, ez az élet vár reád. Az egész ember benne foglaltatik az akaratában. Az akarat viszont minden erejét a szeretet egy-egy tényébe összpontosítja. Nyujtsd oda Istenednek minden pillanatban ezt a szeretettől lángoló cselekedetet, és akkor olyan erős vagy, mint maga az Isten.

VII.

Az önátadást Isten önmaga odaajándékozásával viszonozza

Isten akarata minden pillanatban megnyilatkozik a lélek előtt, egyszer egy betöltendő kötelesség alakjában, máskor valami elkerülendő rosszban vagy hordozásra váró keresztben, és a lélek a napnak minden percében válaszol is erre a megnyilatkozásra az elfogadásnak, vagy a szeretetteljes önátadásnak egy-egy tényével.

Mindenegyed ilyen tényben találkozik és mintegy összeölelkezik egymással a Teremtő és a teremtmény. A lélek teljesen átadja magát Istennek, Isten viszont a maga részéről fönntartás nélkül odaajándékozza magát a léleknek. Minden esemény ennek a ténynek a megújítására hívja fel a lelket, s minden legcsekélyebb szenvedés ezt sajtolja ki drága olajként a szívből. És Isten minden ilyen esetben több szeretettel és nagyobb bőkezűséggel viszonozza azt. Végnélküli oda és visszaáradás ez, amely egyre jobban megtölti a szeretet kútját, míg végül túlcserdül rajta.

Áradj ki te is, én lelkem, a magad szűk keretéből és ömölj át Istenbe. Ez a nagy Isten, ez a feneketlen és határtalan óceán viszont készségesen kiárasztja Önmagát, hogy betöltsön téged. A három fölséges isteni Személy lakást akar venni nálad és ott akarja megtartani szeretet-tanácskozását.

Egyetlen pillantásod elég volt rá, hogy ma-

gával ragadja Isten Szívét, és szívedbe kényszerítse Őt. Alig suttogtál el egy alázatos szeretet-fohászt, s íme máris megmozdult és feléd indult az egész mennyország, s magának Istennek sincs nyugta mindaddig, míg oda nem adta magát neked. Várhatott volna az örökkévalóságig, hogy akkor árásson el ajándékaival, de az Ő szeretete nem ismer halasztást. Szíve sürgeti, hogy átadja magát neked.

Ó, Istenem! Ez a nagy sietség szinte azt a látszatot kelti, mintha szükséged volna az én szeretetemre; mintha nélkülem, szegény kis teremtményed nélkül egyedül és elhagyatottnak éreznéd magadat végtelen boldogságod ölen. Gyönyörűségedet találod benne, ha szívem ott ver a tied mellett, ha isteni tekinteted szemembe mélyedhet, ha karom ölelését érzed és hallod, amint így szólítalak: Atyám! — Szíved szeretni és szerettetni akar a végtelenségig!

Ó, én lelkem, engedd, hogy Istened szerethessen, szeretetével eláraszthasson téged! Életed Isten ölen folyik le. A három isteni Személy mindig benned van és állandóan foglalkozik veled. Add át magadat Nekik, engedd át magadat Akaratuknak és Szeretetüknek!

Az Atya teremtett és fönntart engem, a Fiú megváltott és megtisztított, a Szentlélek vezet és megszentel.

Az Atya hatalmával tart, a Fiú bölcseségével megvilágosít, a Szentlélek jóságával gazdagít engem.

Ó Atya, Fiú és Szentlélek! Boldog Szentháromság, minden élet, igazság és szeretet forrása

uralkodjál fölöttem, kormányozz engem! Érintésedre az élet és jólét remegése fut át semmi-ségemen, sötétségem megvilágosodik s fagyos szívem fölmelegszik és kitágul.

Jöhet most már a magány, többé nem félek tőle. Hiszen a leggyöngédebb Atya, a legszeretőbb Fiú és a legodaadóbb Jegyes társaságában vagyok. Van miről beszélnem Velük az egész örökkévalóságon át.

Jöhet most már a szomorúság, elboríthatja lelkemet a menny utáni vágyakozás, többé nem rémülök meg tőle. Hiszen a boldogság forrását, az Eget hordozom magamban. Mi irigyelni valóm is lehetne az angyaloktól és a szentektől? Hiszen szerethetem Istent, szerethetem vég és szünet nélkül. Nem maga a mennyország-e az, ha szerethetem Őt?

VIII.

Az önátadás minden erénygyakorlatot magában foglal

Az önátadás ténye a lélekbe vonzza Istent s Vele együtt az ég minden kincsét. Ugyanez a tény az egész embert kiszolgáltatja Istennek. testével és lelkével, minden képességével és minden legkisebb tétével együtt.

Ha ez az önátadás egyszer megtörtént és mindig változatlanul fönmaradt, a léleknek több adnivalója nincs és Isten többet nem is kívánhat tőle. Ez az egyszerű tény magában fog-

lalja, még pedig kiváló fokban, a legnagyobb erények gyakorlatát.

Mindenekelőtt a mélységes hitnek a ténye. A lélek föltétlenül és visszavonhatatlanul átengedi magát Istennek, tehát hiszi, hogy Ő a legfőbb Ura, Megváltója és Megszentelője. Hisz mindenhatóságában, bölcsességében és jóságában.

Továbbá a föltétlen bizalomnak a ténye. Azzal, hogy átengedi magát Istennek, hogy minden gondját kezébe teszi le és saját szükségleteit elfeledi, bebizonyítja, hogy határtalan bizalommal viseltetik Az iránt, akinek kiszolgáltatta magát. Kész, akárcsak Ábrahám, bármely pillanatban feláldozni Neki legdrágább kincsét is. Tudja, hogy amikor látszólag minden elveszett, Isten segítségére siet és megmenti őt.

Az önátadás a tökéletes szeretet ténye is. Sőt lényegében nem más, mint szeretet. A szeretet indítására jött létre, a szeretet önti formába, a szeretet adja meg tisztaságát és érdekét, s a szeretet a fokmérője mélységének, teljességének.

Ó, milyen nagyszerű az Istennek adott lélek élete! Mint az ég szeráfjai, nem tesz egyebet, csak szeret. A szeretet az öltözete, a tápláléka, a lélekzete. Milyen félelmetes lehet az ilyen lélek, az ilyen szeretet-lángokat lövelő szív a pokol előtt!

Az önátadás egyesíti magában minden más erény gyakorlatát is. Anélkül, hogy különösebben ragaszkodnék egyikhez vagy másikhoz, az Istennek átadott lélek minden pillanatban kész

gyakorolni, még pedig nagylelkűen gyakorolni bármelyiket, ha Isten úgy kívánja. Alázatos, mert jól tudja, hogy bár oda is adott mindent Istennek, mégis haszontalan szolgálója csupán. Önmegtágadó s vidáman ölel magához bármilyen keresztet, amelyet Jézus nyújt felé. Tiszta, állapotának megfelelő tisztaságban, nem ragaszkodva semmiféle földi élvezethez. Buzgó, hiszen Isten dicsőségének és szent neve tisztelének a szolgálatába állítja életének minden pillanatát. Nagylelkű, mert miután egyszersmindenkorra lemondott önmagáról s teljesen Istennek engedte át életének minden pillanatát, nem törődik többé mással, csak Jézus érdekeivel.

Az önátadás tényével a lélek gyakorolja az összes erényeket, átengedve magát Istennek mindazzal együtt, amije van s amivel a jövőben rendelkezni fog.

Igy foglalta a mi jóságos Mesterünk a tökéletességet egyetlen ténybe: a jelen pillanat önátadásába. Ez az önátadás Istennek és a léleknek találkozása kimondhatatlan és szüntelen egybefonódásban; ez a legnagyobb tökéletesség, amit emberi gyöngeségünkben elérhetünk.

Önátadás által szentelődtek meg az összes igazak, akik Krisztus előtt a földön éltek. Ők még nem ismerték a szentség tudományát, nekik még nem voltak felvilágosító lelki könyvek, de a Szentlélek sugallatai mindent pótoltak számukra.

Önátadás által szentelődtek meg mindazok, akik az Úr Jézus eljövetele után éltek: az apostolok, a vértanúk, a szűzek, a hitvallók és azok

a beláthatatlan sokaságú szentek, akik ismeretlenek maradtak ugyan a világ előtt, de akiknek erényeit tiszteli és dicsőíti az Ég. Az indításoknak, megvilágosításoknak, sugallatoknak és kegyelmeknek abban a változatosságában, amelyben Isten részesítette őket, csak egy dolog nem változott: a szeretet.

Ugyancsak önátadás útján szentelődnek meg azok az elit lelkek is, akik most élnek a földön. Legtöbbjük egyedül csak Isten által ismert elvonultságban, összeszedettségben élve, hagyja, hogy az isteni Művész kialakítsa benne a krisztusi hasonlóságot.

A földi gondokon túlemelkedő, s a világ zűrzavaros lármájától távol folyó életük egyszerű és nagy. Nyugodtan élvezik Istenüket, Isten pedig csodákat művel bennük. Ugyan ki fedhetné fel előttünk ezeket a csodákat? Ne kutasuk! Hagyjuk ezt a titkot Istenre és a lélekre, aki annak boldog letéteményese! Nem Isten remekműveinek ismerete szentel meg bennünket, hanem az Isten működésére való ráhagyatkozás, az önátadás, a szeretet tényének folytonos megisméltődése a lélek mélyén.

MÁSODIK RÉSZ

AZ ÖNÁTADÁS GYAKORLATA

ELSŐ FEJEZET

AZ ÖNÁTADÁS GYAKORLATA ÁLTALÁBAN

I.

Miben áll az önátadás ténye

A lelkiélet tudománya nem annyira abban áll, hogy ismerjük az önátadás kötelezettségét, mint inkább abban, hogy milyen módon gyakoroljuk az önátadást.

A lélek szerencséjére, ebben a gyakorlatban semmi titokzatos nincsen.

Az önátadás a szabad akarat ténye. A szív lendülete, mellyel magát teljesen Jézusnak adja.

A léleknek ez az önmagát Jézusnak átadó megmozdulása tehát nem az értelem munkája. Nem jár vele sem okoskodás, sem tanulmányozás, sem az észnek bárminemű más tevékenysége. A szentség megszerzésében az ész nem sok hasznunkra van. Isten előszeretettel nyilatkoztatja ki magát a tudatlanoknak és alázatosoknak. Mert működése az ő lelkükben nem ta-

lál akadályra, és semmiféle ellenőrzést sem kell elszenvednie.

Az önmagát Jézusnak adó léleknek ez a lendülete nem is a képzelet műve. Az önátadás jó végzéséhez nem szükséges, hogy a lélek elképzelje Isten tökéletességét és szépségét, atyai jóságát, föltétlen hatalmát és általános uralmát teremtményei fölött. A képzelet munkája bizonyos erőfeszítést kíván, amire nem minden lélek képes. Isten szellem, tehát érzekeinkkel fel nem fogható. Elérésére akaratumknak egyetlen, egyszerű ténye elegendő.

Az önátadás nem is az érzelem dolga. Az érzelem azoknak a vonzódásoknak, vágyaknak, örömeknek, félelmeknek és reménykedéseknek az összesége, melyek az érzéki kívánságot hozzák létre bennünk. Az emberi léleknek ebben az alacsonyabb részében az indulatoknak és benyomásoknak egész világa nyüzsög.

Annak ellenére, hogy az érzelem voltaképpen rabszolga és mélyen az akarat alatt áll, mégis mindig az első helyre törekszik. Igyekezete, sajnos, a jámbor lelkek nagy részében sikerrel is jár. Aki azonban komolyan Istennek akarja adni magát, az szorítsa vissza az érzelmet az őt megillető helyre, mely az utolsó, s ne engedje sérelmeivel és panaszaival befolyásoltatni magát.

Az életszentség a kegyelemmel támogatott akarat dolga. A jól kormányzott érzelem pedig hasznos munkatársa lehet. Amint azonban eltűrjük, hogy bitorolja az akarat helyét, vagy

legalább is beleavatkozzék jogaiba, ellenséggé válik, aki ellen küzdenünk kell.

Az önátadáshoz nincs szükség érzelmre. Egyáltalán nem fontos, hogy a lelket az önátadás után megelégedés, vagy bármilyen más jóleső érzés töltse el. Megtörténhetik, hogy míg az akarat átengedi magát Istennek és egész valóját Neki szenteli, ugyanakkor a lélek alacsonyabb részében vigasztalanság és félelem honol. Mialatt a magasabbrendű rész világosságban fürdik, azalatt az érzelmvilágot a legmélyebb sötétség boríthatja.

Ó én lelkem! Tanuld meg végre az akarat életét élni! Ne engedd, hogy az érzelem és a belőle eredő szeszélyek mint vakot vezessenek! Az érzelem egymagában semmit sem adhat hozzá önátadásodhoz, de nem is vehet el belőle.

Add át magadat Istennek akaratod egy tényével. Ez a tény teljesen szellemi. Még az sem szükséges, hogy formába öntsd, hogy szép megfontolásokkal vedd körül, hogy szavakkal tedd érzékelhetővé vagy hogy a megindultság könnyeivel áztasd; mindez végtelenül alatta áll Isten méltóságának.

Az önátadás két szellemének, Istennek és a léleknek a találkozása. Ez a találkozás az akarat középpontjában történik; szeretettel teljes, de tisztán lelki érintkezés. Az érzékekből gyakran semmi hatást sem vált ki, sőt még az értelem sem mindig veszi észre.

Egyszerűsítsük a lelki életet, szállítsuk le igazi, helyes értelmezésére, hogy lényege nyil-

vánvló legyen, és azonnal könnyűvé válik.

Isten nem kívánja azért, hogy lelki életünk-ből minden érezhető kizárjunk. A léleknek tudnia kell, hogy az érzelem nem szükséges az igazi önátadáshoz; de ha ez a meggyőződés gyökeret vert benne, akkor azután úgy végezheti önátadását, ahogyan Isten kegyelme ösztönzi rá.

Isten nem tiltja az érzelmet, sőt gyakran Ő maga küld a léleknek vigasztalást és hív elő benne megindulást. De azt akarja, hogy ne tulajdonítsunk fontosságot neki, s a vigasztalanság és sötétség napjaiban ne képzeljük, hogy megvonta tőlünk atyai jóságát és gondoskodását.

II.

A lélek a tőle telhető legnagyobb lökéletességgel végezze önátadását

Isten az emberi természet legkönnyebb és legösztönszerűbb ténykedésébe zárta a szentséget. Hiszen az önátadás nem más, mint a szerető szív lendülete a legjobb Atya felé.

Összpontosítsuk tehát lelkünk igyekezetét az önátadásnak erre a tényére és távolítsunk el magunkból minden egyebet. Ne gyöngítsük szétszóródással erő kifejtésünket: a megosztott erő kevesbedik és hiábavalóságokban merül ki.

Jézus azt akarta, hogy az emberi természet minden képességével az akaratban összpontosuljon, ez pedig a maga legsajátosabb tényke-

désében, a szeretetben érvényesüljön. Ne akarjunk hát okosabbak lenni Nála. Szorítkozzunk arra, hogy a szeretetnek egy-egy tényével minden pillanatban átadjuk magunkat Neki. Ez a tény magában foglalja mindazt, amit mi adhatunk Neki, és mindazt, amit Ő kíván tőlünk.

Miután lelkünk így minden más gondot eltávolított magától, erőinket arra kell összpontosítanunk, hogy önátadásunkat a tőlünk telhető legnagyobb tökéletességgel, a legkomolyabb és legtisztább szándékkal végezzük.

Akaratunk voltaképen a szeretet képessége, tehát már természeténél fogva a legmélyebb szeretetre törekszik. Egyedüli létjogosultsága az, hogy szeressen. Istenről azt mondja az Evangélium, hogy maga a szeretet: *Deus caritas est*;¹ ez a lényege. Az akarat nem ilyen lényegi szeretet ugyan, hanem csak a szeretetnek a képessége, de ezt a képességet, amelyet Isten közölt vele, szeretetnek nevezzük.

Az emberi szív feneketlen mélység, mérhetetlen tartály, mely mindig több és több szeretetet kíván. Minél több ömlik belé, annál üresebbnek érzi magát; minél jobban töltekezik vele, annál nagyobb a szeretet-szomjúsága.

Hogy szívünk a szeretetnek milyen rendkívüli fokára képes, arról a maga teljességében fogalmunk sincs. Rendes, mindennapi életünkben szeretünk ugyan, de úgyszólván öntudatlanul. Csak a válás óráiban, amikor szívünk rádöbben, hogy el kell veszítenie azt, akit eddig

¹ I. Ján. 4, 16.

magáénak tartott, akkor válik tudatossá bennünk a szeretet nagysága. Egészen a kétségbeesésig fokozódhatik, sőt halálba is vihet: fortis est ut mors dilectio.¹

Félelmetes erő szívünkben a szeretet! És mi mégis milyen jelentéktelen dolgokra pazaroljuk el. Ami megnyeri tetszésünket, ahhoz mindjárt hozzátapadunk; ami szemünkben jónak és szépségnek látszik, az mind megfogja és magához lánccolja szívünket. Így tékozoljuk el a szeretetnek lelkünkben egybegyült kincseit. O, ha ezt a sok érzést mind egyetlenegy tárgyra, Istenre irányítanók; ha valahányszor Istennek adjuk magunkat, mindig legmélyéig kimerítenők szívünk szeretet-képességét, milyen gyorsan eljutnánk a tökéletességre!

Isten felszólít bennünket, hogy nyissuk ki szívünk száját: dilata os tuum et implebo illud,² nyisd ki szádát és én megtöltöm azt; tárd ki vágyaidat, tágítsd ki szívedet, told ki határait; azután hívj magadhoz engem és én megtöltelek, s olyan leszél, mint a túláradó tenger!

Az önátadásra készülő lélek vegye vissza a teremtményekre szórt szeretetének minden legapróbb részecskéjét! Szedje össze, majd nyálába kötve vigye oda szeretetének egyetlen méltó tárgyához! Tisztítsa meg adományát az önszeretetnek belévegyült maradványaitól is! Az istenszeretet a legtisztább arany; amint idegen elem vegyül hozzá, bármilyen kis mérték-

¹ Én. én. 8, 6.

² 80. Zsolt. 11.

ben is, az már elhomályosítja fényét, szépségét. A léleknek a tőle telhető legnagyobb őszinteséget kell átadásába belevinnie. Isten annyira kedveli az önzetlenséget!

Aki igazán szeretni akarja Istent, annak rá kell szánnia magát, hogy teljesen megfélemezze önmagáról és minden számítás vagy mellékgondolat nélkül engedje át magát Neki.

Úgy kell Istenbe merülnie, mint ahogy a tengerbe dobott kő merül el a mélységben. Ez a kő nem kerül felszínre többé soha, s az ember számára mindenkorra elveszett. A lélek is így veti magát Istenbe, ráhagyatkozik Gondviselésére és átengedi magát működésének, bár tudja, hogy önmagában nem találhat többé semmi kielégülést és saját érdekeinek ápolásáról le kell mondania. De ugyanakkor tudja azt is, hogy a mélység, amelybe elmerül, maga a végtelenül jóságos, bölcs és hatalmas Isten, aki sokkal tökéletesebben foglalkozik majd üdvösségével, mint ahogy azt ő maga tehetné.

Ilymódon igyekszik a lélek beleönteni önátadásának a tényébe mindazt a mélységet és tisztaságot, amire csak képes. A kiürítésnek és megtisztításnak ez a munkája békésen folyik a lélek mélyén, az értelemnek vagy a képzeletnek legcsekélyebb megerőltetése nélkül. A lélek nyugodtan hatalmába veszi egész akaratát, mellérendeli minden más energiáját, az idegen elemeket eltávolítja belőle, majd pedig a szeretet tüzes és erőteljes lendületével átadja magát Istennek.

III.

Az önátadás gyakorlata

Ha a jóakarató lélek, a szeretet nagylelkű indulatával elvégezte önátadását, ezzel megvetette lelki épülésének alapját. Ezután az építésre, vagyis az önátadás gyakori megújítására kerül a sor. Ebben áll az önátadás gyakorlata. Az Istennek átadott lélek ugyanazzal az egyszerűséggel, ugyanazzal a békés nyugalommal végzi ezt a gyakorlatot, mint bármely más kötelességének a teljesítését.

Már kora reggel, mindjárt felébredésekor Isten felé fordul, átadja Neki egész valóját és kéri, hogy rendelkezék vele tetszése szerint. Ez a felajánlás pótolja nála a hosszú imádságokat. Magában foglalja szeretetteljes elfogadását mindannak, amit Isten a nap folyamán küld számára, legyen az édes vagy keserű, kellemes vagy fájdalmas. Már előre úgy állítja be hangulatát, hogy mindent vidáman végezzen és bármit készségesen elszenvedjen Istenért.

A lélek azután igyekszik nyugodtan megmaradni ebben az alaphangulatában és időről-időre megismétli kedvenc önfelajánlását. Ebben az összeszedettségben végzi imáit és munkáit, aszerint, amint azt állapotbeli kötelességei megkívánják.

Foglalkozásai közben állandóan ura önmagának, kerüli a lassúságot, de óvakodik a túlságos sietségtől is; nem hagyja elhatalmasodni magában a vágyat, hogy minél előbb végére

jusson munkájának, vagy hogy azzal elismerést arasson, s nem engedi át magát annak a gyönyörűségnek sem, amelyet esetleg munkájában talál.

Miután teljesen kiszolgáltatta magát az ő jó-ságos Mesterének, nem önmagáé többé; de ép-oly kevéssé másé, hiszen királyné lett és Jézus jegyese. Nem lehet munkájának a rabszolgája sem, mert a munka nem cél, hanem csak esz-köz.

Munkáját minden szenvedélyesség nélkül kezdi meg és szent egykedvűséggel végzi, mint olyasvalamit, amit Jézus mintegy időtöltésként bízott reá addig, amíg várakoznia kell eljövete-lére. Hajszolódó sietség nélkül fejezi is be, mert tudja, hogy utána egy másik következik. Hogy türelmetlenségét lecsillapítsa, gyakran így biztatja magát: Míg ezt a munkát végzem, nem végezhetek egyúttal valami mást is; mi-után Isten akarata most iderendelt, nem lehe-tek ugyanakkor másutt is.

Ilymódon teljes önuralommal és mindentől független szívvel teljesíti különféle kötelessé-geit, egyiket a másik után. S ez a benső sza-badság teszi lehetővé, hogy világos, tiszta fej-jel, gondos figyelemmel, fáradság és sietség nélkül, valamint lanyhaság és lassúság nélkül végezzen mindent.

A legtevékenyebb emberek éppen azok, akik a legkevésbé látszanak annak. Az izgatottan hajszolódók és fontoskodók úgyszólván semmit sem végeznek. Sok mindenbe belekezdnek ugyan, de semmit sem fejeznek be. Munka

után pedig annyira zavart a szívük és gondsúfolt az agyuk, hogy képtelenek Istenre gondolni.

Az egyszerű lélek ellenben Isient utánozza, aki mindig nyugodni látszik, holott állandó tevékenységben van.

Igy folyik le az önátadás tényével felvértezett lélek napja. Önfelajánlásának megismétlése minden cselekedet, amit végez, minden nehézség, amit legyőz, minden szenvedés, ami útjába kerül és minden öröm vagy fájdalom, ami éri.

Megvan a maga sajátos módja, mellyel ellenáll a kísértéseknek és távoltage magát a szétszóródást. Ha szórakozottságon kapja rajt magát, nem úgy küzd ellene, mint ahogy az alkalmatlankodó szúnyogot szoktuk elhajtani, hanem egyszerűen nem törődik vele; legfeljebb ilyesmit mondogat magában: Jézusom, teljesen a Tied vagyok, légy segítségemre! — A sátn minden sugallatára az istenszeretet egy-egy forró indulatával felel. Megkísértése éppen ezért nem is tart sokáig. Az ellenség látja, hogy minden kísértésével csak a szeretetnek ad újabb lendületet Jézus Szívéhez.

Hasonlóképen, a szeretetindulatok megismétléseivel fogadja a lélek a mindennapi bajokat, keresztekét, szenvedéseket. Az ilyen lélekből a legsúlyosabb szorongatások sem váltanak ki egyebet, mint újabb szeretetnyilvánításokat.

Istennel való állandó kapcsolatát a szórakozás sem zavarja. Szabad szívvel adja át magát annak is, mert jól tudja, hogy Isten akarata az

is. De hiú, zabolátlan örömeknek sohasem engedi át magát; mindig és mindenben mértékletes marad. Mint a gyermek, aki anyja szeme előtt játszik. Nem felejtje el soha, hogy Isten látja és szereti őt.

Lelkének szabadságát megőrzi étkezésnél is. Nem törődik az ételek minőségével, hiszen minden Istennek, az ő Atyjának a kezéből jön. Isten kedvenc juhocskájának tudja magát, akit Isten térdén pihentet és kezéből etet.¹ Ő csak erre az őt dédelgető Atyára figyel és egyébbel nem gondol.

Végezetül, napi munkája befejeztével, mikor elérkezik az este, elalvás előtt még egy — ha lehetséges — valamennyinél gyöngédebb és bensőségebb önfelajánlással fordul Istenhez, elkövetett hibáinak engesztelésére és napi mulasztásainak pótlására. Majd békésen álmra hunyja szemét abban a tudatban, hogy a jószágos Mester örködik fölötte.

IV.

Nehézségek az önátadás gyakorlatában

Az önátadásnak e gyakorlása közben látszólag egyhangúan, a valóságban azonban a legnagyobb változatossággal telnek a napok, hónapok és évek. Az alap, az önátadás ténye mindig ugyanaz marad; erre az alapra azonban Is-

¹ Kir. 12, 2.

ten a színek végtelen változatában pompázó képet rajzol.

A napok nem egyformák. A lelket némelykor teljesen felélénkíti a szeretet. Ilyenkor mindent könnyűnek és elragadónak talál. Mintha pelyhely-könnyűséggel emelkednék Istenhez.

Máskor viszont kínosan vonszolja magát. Úgy érzi, hogy önmagának és másoknak egyaránt csak terhére van, minden a földre húzza, s ha nagy nehezen föl is emelkedik kissé, csakhamar tehetetlen tömegként hull újra vissza.

Ima és elmélkedés alatt még csak sikerül valamiképpen gyakorolnia önátadását, de munkaközben és napi kötelességeinek végzése során úrrá lesz fölötte a fáradtság és unalom.

Legnagyobb keserősége az, hogy képtelen Isten jelenlétébe helyezkedni. Vele minden édes és könnyű volna. De elmélkedése végeztével teljesen hatalmukba kerítik lelkét és szétszórják figyelmét a különféle gondok és foglalkozások.

Szegény lélek! Vigasztalódjál! Jézus csak egyet kíván tőled: azt, hogy újítsd meg önátadásodat olyankor, amikor eszedbe jut. Az emlékezés nem áll hatalmunkban, független akaratunktól. A lélek legszilárdabb elhatározása mellett is megtörténhetik, hogy jelentékeny idő múlik el anélkül, hogy Istenre gondolna. Ebben a feledékenységben azonban nem a lélek a hibás; ez csak az emberi gyöngédség jele.

Végezd tehát nyugodtan, könnyű szívvel munkádat, de azzal a szent elhatározással, hogy nem a magad kielégülését, hanem Isten akara-

tát keresed és akarod betölteni mindenben. Ez az isteni Akarat pedig magában foglalja az engedelmesség, a társadalmi viszonyok, a szükség és az emberi jólét által követelt összes kötelességeket.

Az Istennek átadott lélek legfőbb igyekezete, hogy lelkiismeretesen, a legapróbb részletekig teljesítse kötelességeit. Mert Istennek, az ő jószágos Atyjának szent tetszését látja mindenben. Úgy érzi, szentségtörést követne el, ha bármilyen csekélységben is megváltoztatná — saját akaratából — Istennek reá vonatkozó rendelkezését. Nem kutatja kíváncsian, hogy mit kíván Isten másoktól. Tekintete és érdeklődése csak a saját kötelessége felé fordul és egyedüli törekvése, hogy azt jól betöltse.

A cselekvés számára olyan, mint az oltári-szentség, melyben az Urat veszi magához: fátyol, mely mögött valóságos jelenlét rejlik. Az egyszerű szív széttépi ezt a fátyolt és egyenesen Mesterének a karjába veti magát.

A hűséges lélek zavartalanul, megszakítás nélkül halad előre a tökéletesség útján. S lassankint, anélkül, hogy észrevenné, átalakul és átistenül. Mert Jézus olyan mértékben ajándékozta neki önmagát, amilyen mértékben a lélek átadja magát Neki. Egyre nagyobb helyet foglal el a lélekben, a hibákat kiirtja belőle és feldiszíti a saját erényeivel.

Ó Jézus! Nem elégszem meg azzal, hogy egyszer följajnljam, odaadjam magamat Neked. A följajnlást egész életem alapjává, állandó foglalkozásává akarom tenni. Számomra ez a töké-

letesség útja. Nem engedem, hogy ennek a gyakorlatnak egyhangúsága, szárazsága vagy az én sok hűtlenségem megállítson utamon. Te pedig sokkal jobban szeretsz engem, semhogy csüggedni hagynál. Úgy kevered majd számomra a dolgokat, hogy a keserűre édes és a fájdalmasra kellemes következzenek s kísértésbe se essem hátratekinteni.

V.

A megszokássá vált önátadás

A természet már egy gyümölcs megérlelésére is bőséges időt szán. De még sokkal több időt szán Isten arra, hogy a lélekben megérlelje az életszentség gyümölcsét.

Tél múltával, a tavaszi nap első sugarai megduzzasztják a nedvet a bimbókban, mire azok csakhamar gyönyörű virággá nyílnak. Hasonló folyamat játszódik le a lélekben is, mikor az Istennek adja át magát. A bizaiom megduzzasztja a bimbót, amiből azután bájos, szép virág fejlődik.

De a virág rövid életű; lehull és hullásával lehetővé teszi, hogy a gyümölcs kifejlődjék. Ezzel megindul növekedésének és fejlődésének hosszú munkája; de közben mennyi viszontagságon megy át!

A fejlődő gyümölcsnek meleget és hideget, napot és esőt egyaránt el kell viselnie. Néha úgy látszik, mintha a természet összes erői ösz-

szeesküdtek volna ellene, hogy ieszakítsák az ágról, mely fönntartja és éltető nedvével táplálja.

Ilyen a gyümölcs fejlődésének hosszú és kemény munkája. De ugyanilyen az önátadásnak huzamos ideig tartó állandó gyakorlása is; a léleknek ki kell tartania a legkülönbözőbb körülmények között: az isteni nap sugarainak, a Mester vigasztaló látogatásának ideje alatt éppen úgy, mint záporban, viharban, metsző hideg szélben, rossz napokban, amikor 'szinte úgy érzi, mintha ellene törne az egész világ, hogy földre teperje és kimerítse türelmét.

Ámde mindez jó és üdvös. Mert az erény így fokozatosan megerősödik, a gyümölcs eléri teljes kifejlődését, megkapja finom illatát, üde, piros színét és kitűnő zamatát.

Majd beáll az ősz. Az ég kékje derűsebb, a nap heve kevésbé égető; ez az érés ideje. Az őszi időszakába érkezett lélek is úgy érzi néha, mintha Isten iránti szeretete már nem volna olyan tüzes, mint amilyen a napsugaras, forró nyári napokon volt. Holott csak az történt vele, hogy túlesett a növekedés nehéz időszakán. Csúcsát immár zamatos gyümölcsök borítják. Istennel való egyesülésének lassú, fáradságos munkája befejeződött. Most már gyönyörűségét élvezzi.

Ez más szóval annyit jelent, hogy az önátadás benne a megszokás boldog állapotába ment át.

A lélek most már bármilyen körülmények közepette is könnyen, szinte önkénytelenül tér

vissza Istenhez. Munkáit Isten jelenlétének tudatában, a lélek egyszerűségével, minden hajszolódás nélkül végzi. Egyébként azonban nem különbözik más lelkektől semmiben sem. Nem különködik és saját elhatározásából nem cselekszik rendkívülit. Nem kísérletezik különleges, nehéz módszerekkel sem, mert hiszen ő már teljesen Istené. Egyszerűen, különösebb érzelmek nélkül beéri Isten akaratával. Nyájas és szeretetteljes mindenkivel, de sohasem köti le magát, nem válik rabszolgájává senkinek és semminek: Jézus nem engedi, mivel teljesen, kizárólag az Ő tulajdona és mert féltékeny a szépségére.

Elvonultan él; sem jobban, sem kevésbé, mint ahogyan azt Jézus kívánja tőle. Vonzódik az alázatos, rejtett, magános élethez, mert ott találja meg gyötrő szomjúságának enyhítésére az üdítő forrásokat.

Ez az egyszerű, kevesek által ismert, és az emberektől általában nem sokra tartott lélek azonban voltaképpen a földi valóságok fölött áll. Élete sas-szárnyalás Isten mérhetetlenségébe. S abban a mértékben, amint hasítja maga előtt a levegőt, úgy tágul, úgy szélesbedik egyre jobban a látóhatára. Hiszen a végtelenséget szeli át!

Ó boldog élet! Ó szent nekilendülések! Ó fönséges egyesülő élet, egyszerű lelkek szorgos munkával és türelemmel egybegyűjtött millió és millió önátadó tényének a gyümölcse!

VI.

Az önátadás tökéletes gyakorlatára jutott lélek élete

Az ember élete, teljesítésre váró kötelességek szakadatlan egymásra következése, szerencsés és szerencsétlen események sorozata.

Az emberi értelem csak a jelent látja, Isten mindentudása azonban átfogja az életet alkotó történések összességét. Külön megjelölt minden pillanatot, bölcsen keverve a kellemest a kellemetlennel, az örömet a fájdalommal a sikert a balsikerrel. Meghatározta minden élet tartamát és kijelölte végét. Isteni szemléletben az Ő nagyobb dicsőségét és a választottak megszentelődését kell szolgálnia mindennek.

Az egyszerű lélek az önátadás megszokottságának erejével bizza rá magát. az élet összes körülményei között Isten vezetésére.

Mivel a jövőt nem ismeri és rem is akarja ismerni, neki elég, hogy állandóan foghatja Isten kezét és követheti Mesterét.

Nem jelöli ki Vezetőjének a követendő utat és nem írja elő, hol álljanak vagy pihenjenek meg. Mindez Isten dolga. Az ő szerepe csak annyi, hogy szorosán fogja vezetője kezét és menjen a maga útján tovább.

Lépést tart Vezetőjével, de nem sűrgeti, hogy gyorsítsa lépteit. Tudja, hogy Isten ura az időnek és az eseményeknek, s hogy a sajátmaga által meghatározott időpontban célhoz ér.

A lélek, akit Isten vezet az életen keresztül,

nem lepődik meg semmin. Mivel Isten kezét fogja, a teremtmények, akikkel útjában találkozik, mindannyian őt szolgálják. Igaz, hogy sokan akaratauk ellenére teszik és ő tudja ezt, de azért nem nyugtalankodik és nem szomorodik. Észreveszi azt is, hogy akadnak, akik egyenesen ártani akarnak neki; de ő nem fél semmitől, mert hiszen Istent ott tudja maga mellett.

Gyakran megtörténik, hogy a körülötte folyó eseményekből és a saját lelkében történő változásokból semmit sem ért. De ő nem aggódik tudatlansága miatt, mert jól tudja, hogy a történelem eseményeinek éppenúgy, mint minden egyes ember életének a kulcsa Isten kezében van. Tapasztalásból megtanulta azt is, hogy jelentéktelennek látszó események sokszor súlyos következményeket vontak maguk után, s hogy külsőre semmitmondó esetek. Isten akaratából akárhányszor arra szolgáltak, hogy őt bizonyos veszélyekből kimentsék.

Éppen ezért nem tart fölöslegesnek vagy hiábavalónak semmit; a legkisebb kötelességeket, a legjelentéktelenebb történéseket és a legapróbb keresztek egyformán tiszteletteljes szeretettel gyűjtögeti, abban a meggyőződésben, hogy azok az isteni Ostyának részecskéi és kicsinységük ellenére is Istent foglalják magukban.

Nem válogat a teljesítendő kötelességek és az elviselendő keresztek között olyképen, hogy egyeseket elfogad, másokat elhanyagol. Hiszen Isten előtt egyforma az értéke valamennyinek.

Nem látja indokoltnak azt sem, hogy bizonyos munkáit gyorsabban igyekezzék eüintézni csak azért, hogy azután valami másba kezdhessen. Szemében tiszta arany, isteni kincs mindahány, és ő válogatás nélkül gyüjti össze őket.

Az egyszerű lélek sohasem panaszskodik. Nem is látja egyáltalán, mire vagy kire lehetne panaszskodnia. Megvan bőségesen mindene. Minden perc Istent adja neki, végtelen javaival együtt. A teremtmények akarva nem akarva szolgálni kénytelenek őt. Az események csodálatosképen mindig előnyére alakulnak.

Amiatt sem kell panaszskodnia soha, hogy nem ér rá imádkozni. Számára az Istennel való egyesülésnek eszköze minden. Nem zúgolódik akkor sem, ha igazságtalan támadás éri, mert ez a támadás is helyet foglal Isten terveiben. Nem vádol és nem ítél meg soha senkit, jól tudván, hogy nem láthat mások szándékának a mélyére.

Megelégszik kötelességeinek lelkiismeretes elvégzésével, a sikerre azonban nem áhitozik túlságosan. Sokszor még a legjobb lelkeket is megzavarja, ha úgy látják, hogy tisztán Isten dicsőségére vállalt munkájuk sikertelen marad. Az eredménytelenség nagy keserüséget okoz nekik és nehezen tudnak megvigasztalódni. Az igazán természetfölötti beállítottságú lélek nem kerülhet ilyen helyzetbe. Ő tudja, hogy Isten gyakran csak az erőfeszítést és a munkát akarja, a siker azonban nem mindig foglal helyet a terveiben.

Hagyjuk dicsőségének a gondját Reá; eléré-

sében úgysem akadályozhatja meg Őt senki. Ne szomorkodjunk tehát, ha a balsiker Isten érdekeivel ellentétben állónak is látszik. Az Ő látóköre tágasabb, mint a mienk: átfogja az egész teremtett világot s kiterjed az örökkévalóságra is.

Ó, milyen isteni gyönyörűségei teli az ilyen élet! Kezdd hát el, én lelkem, még ma. Önátadásod alapvető ténye megtörtént, átengeded magadat szeretetből Istennek, kövesd tehát most Vezetődöt a nap minden kötelességén, eseményén és nehézségén át. Te csak szeresd Őt, fogadd el, amit ad, tedd meg, amit parancsol, viseld el a reádmért keresztekét és azután engedd szabadon működni Őt, hogy azt tegye benned és azt alakítsa ki belőled, amit akar! Szentséged és boldogságod így biztosítva van.

Ó Mária, jóságos Anyám, oly nagyon szeretlek téged, amennyire csak szívem szeretni képes; melletted akarok maradni, mint Jákob az édesanyja mellett. Isteni Rebeka! Közöld velem a titkot, miképen nyerhetem meg Atyám tetszését, hogy megáldjon és megszenteljen engem!

VII.

Az önátadás és az átmeneti hibák

A tapasztalatlan lélek azt hiszi, hogy önátadásának a pillanatától fogva ment lesz minden bűntől. Mikor azután meggyőződik gyarlóságáról, elszomorodik és elcsügged.

Az önátadás pozitív gyakorlata mellett tehát figyelembe kell vennünk azt is, amit legáltalában az önátadás negatív gyakorlatának nevezhetünk.

Kétségtelen, hogy semmi sem áll nagyobb ellentétben az önátadással, mint a bűn. Mert a bűn önmagunk rendetlen szeretete, vagyis önzés. És mégis tény, hogy az Istennek nem egyszerű, hanem akár ezerszer átadott lelkek is követhetnek el hibákat.

Ez az ellentmondás azonban csak látszólagos. A lélek békéje érdekében nagyon fontos, hogy ezt jól megértsük.

A lélek fölötti uralomért, — amint azt Szent Ágoston mondja — két szeretet küzd egymással: az istenszeretet és az önszeretet. Az „én” megvetéséig fokozott istenszeretet a tökéletes szeretet. Az Isten gyűlöletéig fokozott önszeretet a halálos bűn, ami Isten uralmának bedöntését jelenti a szívben.

Ha Isten uralkodik a szívben, Ő elég hatalmas ahhoz, hogy megsemmisítse ellenfelét: az önszeretetet. De nem teszi. Megelégszik annyival, hogy leveri és kényszeríti, hogy megalázkodjék jogara alatt. Isten nem akarja, hogy ugyanakkor, amikor hatalmába veszi az ember szívét, egyúttal eltűnjék abból minden önszeretet. Megengedi, hogy tovább éljen benne, de csak alacsony szolgasorsban. Erre az eljárásra Istennek számos oka van, s csak javunkra szolgálhat, ha azokból néhányat megismerünk.

Először is, Istennek nem valami nagy dicsőséget jelentene halott ellenség fölött uralkodni.

Viszont megengedni az ellenfélnek, hogy ottmaradjon továbbra is, de tiszteletadásra és megalkodásra bírni őt, sőt mintegy kihívni, hogy ártson hatalmának, ha tud, ez nagylelkűségnek, de ugyanakkor erőnek is a bizonyága.

Másrészt, nem vált-e a választott nép javára, hogy a filiszteusok továbbra is ott éltek mellette? A fenyegető, mindig támadásra kész ellenség közelsége fokozza az éberséget.

A lélek, ha sohasem volna alkalma küzdelemre, elpuhulna, nemtörődömségbe merülne, elaludnék. És hol maradna akkor a férfias erény? hol maradna az érdem?

Ámde, ha van is küzdelem, a lélek időnként mégis elernyed, gyöngének bizonyul, és ez a bűn. Elkerülhetetlen következménye ez annak az állandó harcnak, amelyre Isten az embert földi életében szánta. Mert ha akarta a küzdelmet, meg kell engednie a bukást is. S dicsőségére ebben az szolgál, hogy a rosszból is jót hoz ki, és ellenségének csak múltó, átmeneti győzelmet enged.

A rossz megengedésének egyik további oka Isten szándéka szerint, hogy az hathatós oltalmazója az alázatosságnak.

Az emberi lélek ugyanis, saját érdemeit illetően sajátságos tévedésben van. Ebben a tekintetben — a szenteket kivéve — senkisémet bírálja el igazságosan önmagát. Hogy a lélek idáig jusson, ahhoz folyon ismétlődő, mindennapi tapasztalásra van szüksége; sok időbe telik, míg végre hajladó lemondani arról, hogy bizonyos érdemeket, melyekkel pedig nem bír,

magának tulajdonítson. De Istennek még ilyenkor is, minduntalan újra emlékeztetnie kell, hogy kegyelme nélkül egyáltalán nem képes a jóra. Ezért engedi meg, hogy kisebb dolgokban ismételten elbukjék. Sőt megengedi még azt is, hogy kisebb jellemhibák — mint amilyenek pl. a türelmetlenség, irigység, — jelentkezzenek benne.

E látszólagos tökéletlenségek mögött azonban valódi tökéletességek rejtőznek, melyeket maga Isten önt a lélekbe, s azokai — néha a lélek tudta nélkül, máskor nagylelkű közreműködését is felhasználva — napról-napra jobban kifejleszti benne.

De a hibák nem verhetnek gyökeret az Istennek adott lélekben, mert amint észreveszi magában a növekvő gázt, azonnal kigyomlálja. Viszont a jó növény, az erény ezalatt állandóan növekedik és fejlődik benne.

Kiseb hibáinkat a bánat naponkint lemossa lelkünkről és a jó Isten kitörli azokat számadási könyvéből. Ezzel szemben szeretetünk és önátadásunk tényei napról-napra szaporodnak, s belőlük idővel a kegyelmeknek és érdemeknek hatalmas tőkéje gyűlik egybe.

VIII.

Az önátengedés veszedelmes zátonya

Van az önátadó életnek egy veszedelmes zátonya, melybe sokan beleütköznek és hajótörést szenvednek.

Ez a zátony bizonyos titkos elbizakodottság, palástolt kevélység, mely elvakítja a lelket, és kiválóságát túlozva odajuttatja, hogy bukásai nagy csalódást keltenek benne.

Ó, micsoda finom hatású méreg ez! Beleolvad lényünkbe és átítatja egész szervezetünket. Rendszerint nem öl, csak gyöngít, elernyeszt. A lélek, melybe behatolt, érzi, hogy erejét veszti, hogy sorvad és nem tudja mitől.

A lelkiélet első éveit rendszerint nagy buzgóságban telnek el. A lélek erős lendülettel veti rá magát hibái kipusztítására és az erények megszerzésére; egyre szaporítja jó föltételeit és lelkiismeretvizsgálatait; azzal a gondolattal lelkesíti magát, hogy nemsokára tökéletes és hibátlan lesz.

Telnek-múlnak a hónapok, év évet követ; a jó föltételek és erőfeszítések ugyanazok maradnak, de — sajnos — a hibák, a gyöngeségek is. A lélek lassankint szomorúsággal telik meg és Istenbe vetett bizalma meginog. Reménysége, hogy eléri a tökéletességet, már nem olyan erős. Úgy érzi, hogy folyton megisméltődő gyöngeségei legyőzhetetlen akadályként zárják el előtte a tökéletesség útját. Lelkiélete ifjúságában alkotott, életszentségre irányuló tervei már csak távoli álmoképeknek tűnnek a szemében. Csalódott. Az életszentség — mondja csüggedten, — nem nekem való.

Mennyire tévedsz, szegény lélek! A tökéletesség neked való és ahhoz, hogy tökéletes légy, csak egy dologra van még szükséged: arra, hogy ismerd el magadat Isten előtt annak,

ami valóban vagy! Határtalanul gyöngé és bűnre hajló vagy: ismerd ezt el készségesen. Tenmagadban képtelen vagy a legkisebb jóra is: valld be ezt alázatosan Istennek! Bármilyen őszinte az elhatározásod, hogy többé nem vétkezel, mindennap újra meg újra elesel: vállald bátran ezt a sorsodat!

A lelkiéletnek egyik legnagyobb titka: nem nyugtalankodni bukásaink miatt! De ezt a titkot egyedül csak Isten közölheti a lélekkel.

Ehhez azonban egyrészt az szükséges, hogy a lélek az átlagosnál jobban tudatában legyen az akarat rendkívüli gyöngeségének és az emberi szellem állhatatlanságának, másrészt pedig benső tapasztalásból ismerje Isten fáradhatatlan jóságát és kimeríthetetlen gyöngédségét kicsiny teremtményei iránt.

Jézus oly jó és annyi részvéttel viseltetik gyöngeségünk iránt, hogy semmiféle gyöngeség vagy hiba nem távolítja el Őt a lélektől, ha abban őszinte jóakaratot lát.

Itt, ezen a földön, számkivetettként vándorolunk valamennyien mennyei házánk felé. Az út hosszú és egyhangú. Csoda-e, ha néha erőt vesz rajtunk a fáradtság, megakasztja utunkat, sőt talán földre is terít bennünket? Máskor meg annyira lekötik figyelmünket és úgy elszóraztatnak az út mentén szemünkbe ötlő dolgok, hogy hátráltatják haladásunkat. De teljesen azért nem akad el utunk soha, visszafordulásra meg egyáltalán nem gondolunk.

Az ifjú Tóbiás is megállt néha a médek városa felé vezető útján; megpihent és felüdült

az útjába eső tavak partján. Ezek a pihenők mindenestre késleltették haladását, sőt kitétték veszélyeknek is, de az angyal örködött fölötte és helyrehozta meggondolatlanságait.

Igy segíti Isten a jóakarátú lelket is. Ő a szívek mélyét kutatja s ha látja a lélek őszinte jószándékát, mellyel át akarja adni magát Neki, készségesen megbocsátja gyarlóságából származó múltó hibáit.

A mi kevélységünk sehogyan sem képes fel-fogni, miképen lehetséges, hogy akaratunk hűséget fogadhasson Istennek, s a következő pillanatban mégis újra visszaessék hibájába. Még kevésbbé képes megérteni, hogy ugyanezek a ígéretek és ugyanezek a visszaesések folyton újra ismétlődhetnek az élet végéig, anélkül, hogy kisebbítenék Jézus isteni gyöngédségét és részvétét emberi gyarlóságunkkal szemben.

Ó, Jézus! Milyen kevésbé ismerjük mi a megszentelődés titkát! Azt képzeljük, hogy abban nekünk személyesen is jelentékeny részünk van! Pedig, sajnós, mi magunk legfeljebb anynyiban járulhatunk hozzá, hogy eismerjük folytonos állhatatlanságunkat és nem ütközünk meg soha visszaeséseinken. A többi mind a Te műved.

MÁSODIK FEJEZET

AZ ÖNÁTADÁS GYAKORLÁSA A KÜLÖNFÉLE FOGLALKOZÁSOKBAN

I.

Az önátadás gyakorlása az elmélkedésben

Most pedig, én lelkem, kövesd Jézust, mindennapi foglalkozásaid közepette! Ő majd megtanít rá, miképpen végezheted azokat szentül. Mindenekelőtt lépj be nyomában az elmélkedő imádság titokzatos kamrájába, ahol hosszú kortyokban ihatsz majd a szeretet italából!

Ó, fölséges Isten! hogyan közeledhetnék én, nyomorult teremtmény Hozzád, hogy bizalmas kettesben, ajkunk és szívünk közeiségében, tekintetedet magamon érezve beszélgessek Veled? Nem az a hatalmas, nagy Isten vagy-e Te, aki előtt az angyalok arcukat elfödve, a legmélyebb hódolattal hajolnak meg, s aki előtt remegve borulnak térdre a mennyország szentjei, miközben szüntelenül zengik: Szent, szent, szent a seregek Ura, Istene?

Hogyan szólhatnék én, aki por és hamu vagyok, az én Uramhoz és Istenemhez?¹ A zsidók a pusztában szemüket sem merték fölemelni a Jehovához. Mózeszt küldték közvetítőül maguk

¹ Gen. 18, 27.

helyett; s míg ő odafönt volt, ők remegve, halálos aggodalomban várakoztak a Sinai hegy lábánál.

És én annyi merészséget vehetnék magamnak, hogy behatoljak szentélyedbe, megálljak trónod előtt és bizalmasan elbeszélgessek Velled! Vajjon azóta mérsékelted fölséged vakító ragyogását, vagy engedték felségjogaid szigorúlagából?

Nem: Te ma is Jehova vagy, az örökkévaló Isten, a királyok Királya, a mennyei seregek Ura; minden teremtménynek porba hullva kell imádnia Téged.

Meg ne feledkezzél, én lelkem, a hódolatnak és alázatnak erről a kötelességéről, mikor Istenhez közeledel. De ugyanakkor tudjad azt is, hogy Isten határtalanul jó es — szabad-e kimondanom? — királynéjává tett téged!

Eszter, amikor megjelent a teljes királyi pompájában trónján ülő Ahasvérus előtt, reszketett a tiszteletteljes félelemtől és azt hitte, elájul. A király azonban, szépségének ígérete alatt, arany jogarát nyújtotta feléje s jóságosan magához hívta. — A törvény, melyet a többiekre hoztam, nem vonatkozik reád, — mondta szeretettel.

Megindító kiváltsága ez az egyszerű léleknek. Ő beléphet királyi Jegyesének a lakosztályába; mérhetetlen tisztelettel ugyan, de azért gyermeki merészséggel. Ismeri kiváltságát és tudja, hogy közeledhetik Hozzá, meghittten beszélhet Vele, leülhet lábához és szeretheti Őt.

De miképpen társalogjon ilyen nagy Fölség-

gel? Az egyszerű lélek csak egyet tud, csak egyet tesz, és ez: az önátadás. De hogyan tegyen eleget az elmélkedő imádság minden követelményének? Hogyan kövesse a lelkiélet nagy mesterei által előírt módszereket, hogyan ismerje fel a különböző fokozatokat, miképpen különböztesse meg a finom árnyalatokat, miképpen kerülje el a zátonyokat, hogyan végezze a megfontolást, keltse fel az érzelmeket s tegye az elhatározásokat?

Ne félj, én lelkem! Ahol mások zavarodottan megptorpannak, te ott — hála egyszerűségnek — könnyen siklasz át.

Van az elmélkedésnek egy alapéleme, amely minden lélek számára ugyanaz, bármilyen képességgel elérhető és megfelel minden hajlandóságnak. Ez voltaképpen az elmélkedés lényege s nem más, mint: egyesülés Isten akaratával. Már pedig ez az egyesülés a szeretet ténye által történik, mely az egész embert kiszolgáltatja Istennek.

Ilymódon, én lelkem, elmélkedő imádságot végezhetsz egész napon át, anélkül, hogy az tudatos volna benned. Istennek adottságod ténye által, ha azt következetesen és figyelemmel gyakorolod, mintegy otthonossá vaisz az elmélkedő imádságnak ebben a légkörében. Az elmélkedő imádság lesz a lélekzeted, az életed. Vajjon a lélekzetvételt és az éietet tanulnod kell?

Mi tehát az elmélkedő imádság titka, és mi a módszere? Számodra az elmélkedés titka abban áll, hogy add át magadat szeretetből Isten-

nek, engedd át lelkedet és testedet az isteni akaratnak és minden reád vonatkozó rendelkezésnek. Elmélkedésed módszere pedig, hogy önátadásodnak ezt a tényét folyton újra megújítsd, egyre őszintébbé, bensőségebbé, gyakorlatibbá tedd, és vidd bele életed minden cselekedetébe, minden szenvedésébe és minden örömébe.

Ha ez megtörtént, első és leglényegesebb kötelességedet teljesítetted.

Az így felfogott elmélkedő imádság egyszerű és mély. Egyszerű, mint maga Isten, akit szeretsz; mély, mint a szeretetnek az a végtelen óceánja, amelybe belémerülsz; széles és határtalan látókört nyit meg előtted. Mert ezen az olyannyira egyszerű alapon Isten dolgozik, épít tovább.

A te munkád legfontosabb része ezzel befejeződött. Most Isten kezdi meg a magáét. Módszert keresel? Isten majd megtanít rá. Senkisémmé ruházhatja át a maga elmélkedő módszerét más lelkekre, mert mindegyik a sajátját követi Isten sugallatának hatása alatt, és annak a vezetésével, akit Isten a maga helyettesítésével megbízott.

A lelkiélet mesterei mutathatnak ugyan bizonyos irányt, felállíthatnak bizonyos szabályokat és szerkeszthetnek bizonyos formulákat, ami mindenesetre nagyon hasznos munka, de az elmélkedés módját pontosan meghatározni és körülhatárolni sohasem lesznek képesek. Ezt a szerepet Isten magának tartotta fenn. Ő maga oktatja ki a lelkeket szívének rejtett megहित-

ségében, és a lélek, amely átengedte magát működésének, meghallja hangját.

Ó milyen kimondhatatlanul fontos, engedelmes eszközként belesimulni Isten kezébe és az értelem minden befolyásától mentesen kezdeni az elmélkedéshez.

II.

Isten maga irányítja az egyszerű lelket az elmélkedő imádság útján

A léleknek, mikor Isten elé lép, hogy imádkozzék, először mély tiszteletbe kell merülnie magasztos Fölsége előtt, majd merészen belevetnie magát karjaiba és szeretni Őt.

A szeretet ténye, mely a lelket így kiszolgáltatja Istennek, az elmélkedő imádság lényege, s ez az, amit a Mester mindenkitől megkíván.

A lélek igyekszik a szeretetnek ezt a tényét nyugodtan, egyszerűen, az agy megerőltetése és minden fáradság nélkül végezni. Azután, tőle telhetően, ennek az isteni befolyásnak a hatása alatt marad, hallgatja Istent, békésen elpihen jelenlétében, s időnkint kifejezettebben megismétli szeretetnyilvánítását, akár néhány elsuttogott szóval, akár egy szíve legmélyéből fakadt gondolattal. Minden szórakozottságra, agyának minden elkészülésére vagy a kísértésekre egy-egy újabb önátadással a szeretetnek egy-egy újabb tényével felel.

Ennyiből áll az a részvétel, amelyet Isten, az

elmélkedő imádságban, a lélektől mindig megkíván. Ha, — amint az gyakran megtörténik, — többet kíván, azt megmondja, értésére adja. Ezer módja van rá, hogy beszéljen, hogy kívánságát közölje vele; és valamennyi egyformán hatásos. A lélek részéről elég, ha összeszedetten önmagába néz, átengedi magát, tanulékony, engedelmes és a saját kezdeményezésével nem szorítja ki Isten működését.

Isten minden lélek számára kijelölte elmélkedő imádságának a módját. Az Ő joga meghatározni, milyen formák között kívánja, hogy a lélek társalogjon Vele. Ő semmiféle módszerhez nem köti magát. És semmiféle meghatározott szabállyal nem engedi vezetgetni magát.

Mert Ő az Úr. Minden lelket kezében tart és tetszése szerint kezel, irányít és alakít. Alkalmazkodik mindegyiknek a természetéhez, hajlandóságaihoz, képességeihez. Néha azonban megtörténik az is, hogy nem törődik a természet törvényeivel, megghiúsít minden előrelátást és felborít minden tervet.

Működése titokzatos, ritkán észrevehető, gyakran érthetetlen, de mindig kitűnő. Néha megengedi, hogy lássuk, Ő maga segít rá, hogy felfedezzük, sőt elrendeli esetleg leírását is és azt, hogy az csodálat és tisztelet kiváltása, céljából nyilvánosságra kerüljön. Több szent hagyta ily módon reánk halvány leírását a lelkében lefolyt isteni működésnek; de ezek az esetek ritkák. A lélekben művelt csodák szemlélését Isten a mennyországra tartotta fönn. Vakmerőség volna azt kívánnunk, hogy azokat

már itt a földön megismerhessük és bennük elmélyedhessünk. Minden tanulékony és engedelmes lélek eléggé felismeri önmagában Isten működését ahhoz, hogy követhesse, de nem eléggé ahhoz, hogy belehatolhasson titkaiba.

Isten néha megfontolásra hívja meg a lelket. Sajátos világosságot önt értelmébe valamelyik nagy igazságot illetően s arra indítja, hogy azt jobban megvizsgálja. Lehet az a hit egyik titka: az Oltáriszentség, a kínszenvedés, az Istenember szent gyermekése; lehet Jézus életének vagy egyéniségének bizonyos jellemző vonása; Isten valamelyik tulajdonsága, mérhetetlen jósága, hatalmas mindenütt való jelenléte, fölülmúlhatatlan tökéletessége; vagy az utolsó dolgok egyike, valami örök igazság; továbbá a Szent Szűz mindenható közbenjárása, a szentek egysége; lehet bizonyos erény: az istenszeretet, az azonosulás Isten akaratával. A lélek engedelmeskedik: figyel és megfontol.

Ha elmélkedésre érez hajlandóságot, új szempontokat fedez fel, szélesebb látókör tágul ki előtte, bizonyos dolgok megéppő találkozására és csodálatos összhangokra döbben. Ami annak a jele, hogy Isten hosszabb, alaposabb megfontolásra hívja. Mélyebb és megfontoltabb meggyőződések akar a lelkébe vésni, melyeket hirtelen megvilágítással és a szemlélődés adományával Ő maga szándékozik majd később megszilárdítani benne.

Máskor viszont inkább idegenkedést önt a lélekbe a megfontolással szemben. A lélek két gondolatot sem képes egymásbafűzni. Értelmét

a legnagyobb világossággal és határozottsággal beállított igazságok is közömbösen hagyják. A megfontolás legyőzhetetlen unalmat vált ki belőle. Ugyanakkor azonban a szív csupa szeretet. Az érzések megsokszorozódnak és előtérbe tolakodnak. Úgy buzognak föl a szívből, mint gazdag forrásból a felszökő vízár. Alig helyezkedett a lélek Jézus jelenlétébe, máris megindul benne az isteni áramlás. A szeretet tényei, gyöngéd felkiáltások, tüzes párbeszéd, lángoló indulatok, keserű bánkódás a mult miatt. Néha túl is árad az érzés és bőséges könnyhulatusban tör magának utat.

Ezt a lelket maga Isten vezeti. Ezeket a lángoló megnyilatkozásokat. Ő sugallja. A lélek nem tehet mást, mint hogy engedeimeskedik és követi az isteni vonzást. A jámbor érzelmeknek és indulatoknak ez a bősége gyakran a lelkiélet tavaszát jelzi. A duzzadó neúvek ilyenkor kicsordulnak. Az ősz majd nyugodtabb és ére nyekben gazdagabb lesz. De a lélek elfogadja Isten ajándékát úgy, amint kapja. Tudja, hogy a fának megvan a maga ideje, amikor virágoznia kell, és a másik, amikor gyümölcsöt kell hoznia. Ő nem kívánja siettetni ezt az órát. A kertész legjobban tudja, mikor mire alkalmas az idő.

De némelykor az érzelmek és indulatok nem találnak utat a lélekhez. A leglángolóbb szív kiáradásai sem képesek vonzerőt gyakorolni reá. Másrészt unalmasnak és hiábavalónak találja a megfontolást is. Ellenben annál jobban szeret magányba merülni és ott maradni csön-

desen Istennél. Gyakran megindulás, mélységes de békességes megindulás. fogja el. Olyan nagyon jól érzi magát Isten közelében, pedig alig szól hozzá valamit. Ennek a mérhetetlen Lénynek a jelenléte beburkolja és mélységes tisztelettel hatja át; de kiváltképen pazar Jósága ragadja magával és úgy veti magát Isten karjába, mint egy feneketlen mélységbe.

Mindez a legnagyobb egyszerűséggel történik a lélek mélyén, inkább önkéntelen, benső megmozdulással, mint kifejezett szavakkal. A lélek ezután megmarad Istennel való találkozásának hatása alatt és ettől fogva mintegy isteni illata árad minden tettéből. Szeretné, ha ez az édes és csendes egyesülés mindig tartana. De Isten terve más. Ezeket a szeretetben ölelkező pillanatokot a hideg közöny időszakai követik. A lélek azt hiszi, Isten eltaszította őt magától, s ebben a gyötrődésben senyved és sóhajtozik. Majd ismét kisüt a nap, a levegő fölmelegszik, a szív isteni erőtől duzzad, mintegy megnyílik előtte az ég és Isten újból derűs arcát fordítja feléje.

Igy vezeti őt az Úr ezer meg ezer fordulaton és átalakuláson keresztül föl a csúcsra, ahol ismét új látóhatár tárul a szeme elé, amely gyorsabb haladásra serkenti.

De, ó Jézus, mire jó mindezt leírni? Minden készséges, engedelmes lélek a csodáknak külön világa. Mindegyik a maga útját járja, amely sajátosan az övé és amelyet egyedül csak Te ismeresz és jelölsz ki. Én a magam részéről nem akarok egyebet, csak engedelmeskedni, tiszte-

letteljes figyelemmel hallgatni édes hangodat és követni Téged mindazokon a változásokon és fölforgatásokon át, amelyeket lelkemben előidéz. Az én utam, az én módszerem az lesz, hogy mindig és mindenben szeresselek, átengedjem magamat vezetésednek s egyre több szeretetet kérjek Tőled.

Ó Mária! Te szent Jegyes, te misztikus Galamb, taníts meg a „sziklaoduban” laknom, s taníts meg arra, hogy vágyaim hevével és szeretetem gyöngédségével elragadtatásba ejtsem az én isteni Vőlegényemet.

III.

Az önátadás az áhítatgyakorlatokban

A jámbor lelkek nem elégszenek meg azzal, hogy elmélkednek. Ők ezenkívül még bizonyos áhítatgyakorlatokat is végeznek, hogy azok segítségével ébrentartsák buzgóságukat és táplálják jámborságukat. Ezek az ő lelki étkezéseik. Legfontosabb közöttük: a szentmise, az áldozás, a lelki olvasmány, a szentséglátogatás, a rózsafüzér és a gyónás.

Ezeknek, valamint egyéb gyakorlatoknak a fontosságát nem szabad lekicsinyelnünk; de túloznunk sem szabad jelentőségükéi. Isten a lelkeket tetszése szerint vezeti és tökéletesíti. Az eszközök végtelen változatát használja fel erre a célra, de közöttük az áhítatgyakorlatok rendszerint jelentékeny helyet foglalnak el. Megtör-

ténik azonban néha az is, hogy egyáltalán nem veszi igénybe őket.

A léleknek nincs más kötelessége, mint az, hogy megállapítsa Istennek reávonatkozó akaratát és hűségessen alkalmazkodjék ahhoz, amit felimert. Ha zárdában él, ahol bővelkedik a megszentelődés külső eszközeiben, gondosan fel kell használnia azokat. Ha ellenben a világban él, különféle ügyesbajos dolgok zűrzavarában, ha családjáról és a mindennapi kenyérről kell gondoskodnia, akkor nincs meg sem a lehetősége, sem a kötelezettsége, hogy ugyanolyan szigorúsággal és ugyanolyan mértékben éljen velük.

Isten, akinek irgalmas jósága olyan kifogyhatatlanul gazdag, más úton juttatja majd el hozzá az áhítatgyakorlatokhoz kötött kegyelmeket. A szentségre vezető út széles és minden jóakarátú léleknek rendelkezésére áll.

Ki hinné, hogy azok, akik a lelki segédeszközök bőségében úsznak, sokszor épp ebben a túláradó bőségben a tökéletesedés akadályát látják? Pedig így van.

Szegény emberi természet! Saját eszére hagyatkozva belebotlik minden kőbe, ami útjába kerül. Mikor fogja egyszer végre már megérteni, hogy ha eredményesen akar a tökéleteségre törekedni, akkor nem szabad egyedül mennie, hanem Isten karjára kell támaszkodnia?

Vannak lelkek, akik gyorsan akarnak célhoz érni: A vágy kétségtelenül nemes! Ezért azután megsokszorozzák áhítatgyakorlataikat, lelki ol-

vasmányaikat, kilencedeiket és jámbor beszélgetéseiket. De azért mégsem megy minden a kedvük szerint. A lelki könyvek olvasása, ahelyett, hogy megvilágosítaná őket, megzavarja lelküket; a jámbor beszélgetések valami határozatlan szomorúságot, fájdalmas ürességet hagynak vissza bennük és imáik megsokszorozása unalmat és undort eredményez. Úgyan hol lehet a hiba? Sajnos! buzgóságukban saját akaratuk vitte a főszerepet. Meg akarták előzni Istent, mint az okatlan gyermek, aki elengedi anyja kezét és egyedül vág neki a széles útnak. Csoda, ha azután elesik és megsebzí magát?

Egyetlen áhítatgyakorlat sem válik a lélek hasznára, ha az nem Isten szándéka szerint történik. A léleknek állandó gondja az legyen, hogy teljesen átengedje magát Istennek, majd pedig használja fel egyenkint, sorban, azokat az eszközöket, amelyeket Isten feléje nyújt; abban a formában, amint Ő adja, azokkal a körülményekkel együtt, melyekbe beburkolja és arra az időre, amelyre Ő engedélyezi.

Mindenáron megtartani akarni őket, mikor pedig Isten akarata megvonja azokat tőlünk; meghosszabbítani, megsokszorozni, vagy elmélyíteni kívánni őket, amikor Istennek nem ez az akarata, annyi, mint ellenszegülni az isteni működésnek, mely öröktől fogva előkészített minden egyes lélek számára és az időben kerül kivitelre.

Áhítatgyakorlatainkhoz tehát minél szabadabb szívvel, minden sietség és mértéktelen szomjúság kizárásával kell hozzáfognunk, de ugyanak-

kor óvakodnunk kell a nemtörődömségtől, a restségtől, valamint a gépiességtől is.

Keresztes Szent János szerint sok jámbor lélek szenved egy bizonyos hibában, amit ő lelki inyenységnek nevez. Már pedig ki mondhatna ellent egy ilyen nagy szentnek, a lélekvezetés ilyen nagy mesterének? A test életében a mértéktelenség aláássa az egészségét, s önuralom hiányára és akarategyengeségre vall, mert nem képes elnyomni érzékeinek túlzó kívánságait.

Ugyanez a hiba a lelkiélet rendjében a lélek egészségét teszi tönkre; mérhetetlen éhség és szomjúság ez is, és ugyancsak önuralom hiányára, valamint a saját felfogásához való túlságos ragaszkodásra mutat.

A lélek, aki ebben a hibában szenved, nyilvánvalóan arról tesz tanuságot, hogy az önátadás vigasztaló tanát még nem értette át. Kétségtelenül át akarja engedni magát Istennek s rá akarja bízni sorsát a Gondviselésre ő is, de a maga módján, a sajátmaga által meghatározott fenntartásokkal. Mintha csak fel akarná világosítani Istent, hogy milyen eszközöket használjon, s mintha ő akarná lehetővé tenni számára, hogy siettesse megszentelődésének a munkáját!

Szegény lélek! Milyen haszontalanul fárasztja magát! És ami még rosszabb, ezzel a mértéktelen sietséggel akadályozza Isten művét.

IV.

Az Istennek átadott lélek áhítatgyakorlataiban csak Isten akaratát nézi

Tanuld meg, én lelkem, áhítatgyakorlataidat teljes nyugalomban és békességben végezni! Ne hagyj el semmit abból, amit a kötelesség reád ró, sem pedig abból, amit Isten kíván tőled, de ne terheld magadat túlhajtott gyakorlatoikkal.

Isten gyermeke vagy. Ő pedig jól megérti a szív nyelvét. Mondd meg, és újra meg újra ismételd Neki, hogy az Ővé vagy mindenkorra! Ez az, amit kíván tőled. Azután végezd el gyakorlataidat ugyanolyan pontosan és tökéletesen, mint ahogyan minden egyéb dolgot végzed.

Ennek megtörténtével pedig maradj békességben. Isten magára vállalta tökéletesülésed gondját azon a napon, amikor az Ő szent tettségéért mindent föláldoztál.

Különösen arra vigyázz, hogy lelki társalgást csak Isten által erre kijelölt egyénekkal és csak az Ő akaratának megfelelő időben folytass. „Lelki” emberek társaságának a keresése gyakran nagy ürességet eredményez a lélekben, mert az ember rendszerint nem annyira épülést, mint inkább gyönyörűséget és vigasztalást keres benne.

Lelki olvasmányt is csak Isten rendelése szerint és az általa megjelölt időben végezz. Isten akaratán kívül ezek az olvasmányok csak nyug-

talanságot keltenek benned, megvilágítás helyett elsötétítenek, segítség helyett megzavarnak, bátorítás helyett megfélemlítenek.

Ó! mennyire szükséges, hogy saját akaratunkról teljesen lemondjunk és csak arra törekedjünk, hogy teljesen Istenéi legyünk; még pedig rendíthetetlenül, bármilyen körülmények között: jó- és balsorsban, vigasztalás idején és vigasztalanságban, világosságban és sötétségben, a lelki segédeszközök bőségében vagy hiányában.

Az így leegyszerűsödött lélek nem fogékony többé sem a félrevezetésre, sem a tévedésre, mert nem tapad hozzá semmi máshoz, egyedül csak Isten akaratához. Mindig megelégedett és mindig gazdag. Lelki nélkülözésről nem panaszkodik soha, mert valóban nem is szenved hiányt semmiben.

Istenének teljességében él, aki a napnak minden pillanatában betölti egész valóját. Nincs többé mit kívánnia, mint ahogy nem kívánhat többet az edény, melyet színültig megtöltött az óceán. Ó isteni teljesség! Milyen kevéssé ismernek és értékelnek az emberek! A lelkek belepusztulnak Isten akaratával ellenkező kívánságaik tömegébe; hiábavaló erőfeszítésekben merítik ki magukat és keserű panaszokban áradoznak.

Egyesek makacs önfejűséggel több áldozást, több önsanyargatást és több imát kívánnak. Mások aggodalmaskodva vágyakoznak a magányra, az elvonulásra, a csendre. Ismét mások az őket terhelő dolgok sokasága, idejük lekö-

töttsége, lelkiemberek társaságának és lelkivezetőnek a hiánya miatt sóhajtoznak. Majdnem mindannyiuknak vannak kívánni, sajnálkozni és panaszkodni valóik.

Én azonban, ó Jézus! meg akarok elégedni Veled és a Te isteni akaratoddal. Nem kívánok semmit, nem utasítok vissza semmit, nem kérek semmit, kivéve azt, amit kívánni és kérni Te tanítottál: hogy szenteltessék meg a Te neved, hogy jöjjön el közénk a Te országod, s hogy legyen meg a Te akaratod, mind a földön, mind az égben. Ebben összponosul minden kívánságom, mert tudom, hogy úgy idelent, mint az örökkévalóságban az egyetlen jó, amit kívánni érdemes az, hogy a Tied lehessek.

Mindenesetre vágyódom reá, hogy szívembe fogadhassalak és bírhasalak a szentáldozásban, s hogy érezhessem magamra áradni szereteted bőségét, de csak úgy kívánom ezt is, ha az szent tetszésedre szolgál. És ha a pusztában kellene élnem, mint egykor a remeték, s nélkülözöm kellene a boldogságot, hogy naponkint magamhoz vehesselek, talán meghalnék az emésztő vágyakozástól, de panasz nem hagyná el ajkamat s szívemben nem adnék helyet a szomorúságnak, mert tudnám, hogy „Te cselekedted ezt.”

Az is bizonyos, ó Jézus, hogy vágyom a magányra és elvonulásra; mert az egyedüllét és a csend titokzatos vonzóerőt gyakorol reám, mint ha ott közelebb éreznék magamhoz, s meghittebb, nagyobb szeretetben találkoznék Veled. Mérhetetlenséged ott jobban beburkol és én a

szeretet elragadtatásával merülhetek el benne; de ha Te úgy akarsz, hogy megmaradjak mindenféle ügyek bonyolultságában, az elfoglaltságok hajszájában, a különféle zavarokban és kellemetlenségekben, készséggel beleegyezek, én Istenem, mert ott is „a Te kezded tart engem.”

Igaz, hogy boldoggá tesz, ha Gondviselésed olyan lelket küld utamba, aki egyedül csak Téged szeret, aki engem is Hozzád vezet, megtanít szeretetedre és kijavítja hibáimat. Megköszönöm Neked, Uram, ezt a nagy kegyet, mert nagyobb értéket nem ismerek, mint egy tapasztalt lelkipásztor, egy szerető atyát. De ha a kötelesség, vagy a Te nagyobb dicsőséged érdeke eltávolítja őt mellőlem, sőt talán mindenkorra elszakítja tőlem, akkor sem panaszkodom, mert tudom, Uram, hogy egyedül Te elégíthetsz ki engem, s ha szükségét látod, még a következők is támasztasz embereket, akik segítségemre jönnek, hogy megtanítsanak szeretetedre.

Csak Hozzád, egyedül csak Hozzád ragaszkodom, Jézusom, a szeretet izzó tényével, önmagam nagylelkű átengedésével.

V.

Az Istennek átadott lélek a világban

Az Istennek átadott léleknek azonban mégis ebben a világban és emberi módon kell élnie. Isten nem angyali természetet adott neki, hogy gondolataiban és szívének szeretetében kizá-

róan csak Vele foglalkozhatnék. Benne él a családban, a vallási közösségben és a társadalomban. A barátságnak, érdeknek, illendőségnek és rokonságnak ezerféle köteléke tartja fogva és követeli figyelmét.

Az életnek ezt a rendjét maga Isten állította be így. A lélek hiába akarna szembeszállni ezzel a szükségszerűséggel. Hacsak egy magányos sziklaoduba nem akar temetkezni, ahol életének társai a pusztaság vadjai, semmiképpen sem menekülhet az emberi kötelékektől.

Van ezek között sok olyan, amely kellemes és becsületes, s ártatlan időtöltést, hasznos változatosságot, vagy szükséges szórakozást nyújt. Vannak továbbá szívélyes és bensőséges viszonyok, melyek balzsamként hatnak az elgyötört szívre, fölélesztik a csüggedő bátorságot és vigaszt adnak a lélek levertségében. Mások viszont közömbösek, s fenntartójuk csak az udvariasság, az illendőség vagy az érdek: múló viszonyok, melyek nem tartanak tovább, mint az ok, ami létrehozta őket. Akadnak közöttük kényszer-összeköttetések is, melyeket a szükség, az alárendeltség, a félelem erőszakolt reánk, vagy a természet, a hivatás, a foglalkozás, a környezet hozott magával.

Ezeknek a viszonyoknak a sokasága és különfélesége az oktan lelket komolyan akadályozhatja megszentelődésében. A lélek átengedi magát nekik, hagyja, hogy azok, mint egy háló szemei körülhurkolják, s lassankint elveszti benső szabadságát, szívének függetlenségét.

gét és azt a békés uralmat önmaga fölött, amely a tökéletes élet alapja.

Csakhamar tetszését találja ezekben a viszonyokban, varázsuk hatása alá kerül és engedi, hogy azok álomba ringassák a szakadék szélén; vagy túlságosan lekötik figyelmét, fölizgatják, megzavarják, elrabolják idejét és pihenését; máskor viszont ellenkezést, elégedetlenséget váltanak ki belőle, irigységet, gyűlöletet keltenek benne s gondolatait eltávolítják a béke Istenétől.

Hogyan lenne képes az ilymódon kimerült, lekötött, agyonhajszott lélek követni Jézust szívének magános kamrájába, hogy bezárva annak ajtaját, nyugodtan leüljön Mesterének lábához?

Nagyon fontos tehát, hogy bölcsen kormányozzuk ezeket az összeköttetéseket, megszakítva a fölöslegeseket, korlátozva a csupán csak hasznosakat és szabályozva a szükségeseket.

A nagylelkűen Jézusnak átengedett lélek könnyűszerrel végére jár ennek a különválasztásnak. Mivel a világot nem szereti, nem fél sem ítéletétől, sem csúfolódásától. Egyetlen szárnyacsapással fölébe lendül becsülésének, vagy rosszalásának. Elszakít, korlátoz, megtisztít a szükség szerint és éppen csak annyit tart meg kötelékeiből, amennyit az illendőség vagy a szükségesség megkövetel.

Ilymódon, abban a tudatban, hogy Isten akaratára szerint cselekszik, igyekszik megőrizni

szíve szabadságát, lelke nyugalját és indulatainak higgadtságát.

Az igazán bensőséges lélek sohasem esik foglyul semmiféle teremtménynek, bármilyen kellemes és csábító legyen a vele való érintkezés, s bármilyen őszinte és tiszta a ragaszkodása... Jézust kivéve, soha senkinek sem adja oda magát teljesen. Szívének középpontjában fönntart egy kis helyet, ahová nem léphet be egyetlen földi barátja sem, bármilyen meghitt viszonyban áll is vele. Ennek a kis szentélynek az ajtaja mindig zárva van, mert egyedül csak az Úr mehet be azon. Isten lakása ez, Jézusnak és jegyesének, a léleknek fenntartott kamrácska.

Az Istennek teljesen átadott lélek így mindig telve van: telve Jézussal a túláradásig.

Ezt a túláradást árasztja ki azután a környezetében élő teremtményekre.

Senkisé sem tud annyira szeretni, mint az egyszerű lélek, és senkisé sem szeret olyan tisztán és állhatatosan mint ő. Szeretetében nem jut hely önző számításra, annyira túl van telítve Jézus szeretetével; változásoknak nincs alávetve, ment minden szeszélytől és független a pillanat hangulatától; nem tulajdonságok: szépség, érdem vagy jószág után igazodik, mert alapja egyedül Isten. A hűtlenség, hálátlanság, árulás meglepi ugyan, de nem képes elcsüggeszteni; hiszen a forrás, amelyből szeretete fakad, isteni.

Ámde ha a bensőséges lélek soha senkinek sem adja oda magát teljesen, viszont ő sem keresi semmiféle teremtmény vonzalmát vagy becsülését. Jól tudja, hogy arra nincsen joga,

mert egyedül Jézus a lelkek Ura, egyedül Őt illeti minden szeretet és minden dicsőség.

Tudatában van egyébként annak is, hogy minden emberi dicsőség mulandó és csalódásokkal teli. És a tapasztalás megtanította, hogy semilyen teremtmény sem képes tartósan kielégíteni, sem pedig szeretetszomjúságát oltani. Az ember érzi, hogy végtelenségre teremtetett.

VI.

Az Istennek adott lélek szent szabadsága

Igy él a lélek a világi kötelékek közepette, tőlük mégis függetlenül, teljesen szabadon. Uralkodik fölöttük, kormányozza őket, szabályozza természetüket, idejüket és módjukat. Úgy érzi, végtelen magasságban áll a személyek és események fölött, melyek körülveszik és magukhoz akarják láncolni. Köztük és közöttük áthatolhatatlan válaszfal áll: az ő szakadatlan önátadása Jézusnak.

A világ néha azt hiszi, hogy sikerült ezt az akadályt átlépnie; mikor azonban már biztosra veszi, hogy birtokába vette a lelket és magával ragadhatja zürzavarába, Jézus behívja őt abba a meghitt benső rejtekbe, ahová a világ nem juthat be. Kivonja a külvilág izgalmából és visszaállítja megszokott nyugalomát.

Ennek a léleknek semmi sem árthat: sem jóbarát, sem ellenség. Mert míg egyrészt semmiféle ragaszkodás, semmiféle emberi rokonézés

nem képes hatalmába keríteni és magához láncolni, másrészt nincs olyan erőszak, amely megfélemlíthetné, s nincs olyan érdek, amely leköthetné.

Mint a siető utas halad át ezen az életen, anélkül, hogy megakasztaná bármi is. Hiába igyekeznek szép vidékek, elragadó tájak megállítani: ő megnézi, megcsodálja őket, de azután tovább megy.

Fáradhatatlanul folytatja útját, szemét állandóan a kitűzött célra szegezve.¹ Megpihen ugyan néha az út szélén, megmártja kenyerét a patak friss vizében, leszakítja menetközben a gyümölcsöt, amit egy-egy útjába eső fa felkínál, de miután így megerősödött és felüdült, még gyorsabb léptekkel siet tovább.

Milyen csodálatos látvány az ilyen lélek, amint békességes nyugalomban egyedül él a meghajszolt, agyongyötört világ közepette! Mint egy méltóságteljes tölgy a vihardulta erdőben. Hatalmas csúcsát a szél alig mozgatja meg. Miközben körülötte hajlik, törik és gyökrestül és nyugodtan áll; míg a köznapi lelkeket magával ragadja s a szórakozások és gondok zűrzavarába veti a világ, addig a bensőséges lélek bizalommal ég felé emelt homlokkal, Jézusban gyökeret vert szívvel megőrzi rendíthetetlen nyugalalmát.

Ó, milyen nagy titok is az, úrnak maradni a saját házunkban, uralkodni a szívünkön és kor-

¹ Fil. 3. 13.

mányozni összeköttetéseinket, ahelyett, hogy áldozatul esnénk nekik.

De ilyen uralomra önmaga fölött csak az lehet képes, aki lemondott minden ideigvaló személyes érdekről, minden földi ragaszkodásról, minden elismerésről és a jövőt illető aggodalomról.

Ó Jézus, taníts meg erre az isteni titokra! Láncolj olyan erősen magadhoz, hogy semilyen teremtmény ne választhasson el Tőled! Érzem, hogy a megtestesült gyöngeség vagyok, befolyást gyakorol reám minden: barátomnak egy pillantása, ellenségemnek egy mozdulata, egy csípős szó, egy mosoly; minden felizgat és megzavar. A legkisebb baj lever, az akadály elcsüggeszt, a szenvedés elerőtlenít, az ellenmondás elkeseít; a szeretet megnyilatkozása elragad, hiánya fájdalemat okoz; egy jó szó fölhangol, a dicséret hízeleg, az elismerés ösztönöz: a benyomások rabja vagyok.

Értelmem és szívem nem az enyém; olyan mind a kettő, mint egy piac, ahol a legkülönbözőbb újdonságok adnak találkozót egymásnak, ahol barát és ellenség vitatkozik és alkudozik egymással, gyakran egyenesen ellenem.

Ó Jézusom! Légy Te a legfőbb, az egyedüli uralkodó bennem! Űzd ki szivemből ezeket az idegeneket, ezeket a kufárokat és pénzváltókat, akik nyilvános vásárrá teszik Szentéyedet! Add vissza nekem Isten gyermekeinek azt a szabadságát, melyet Te hoztál a földre! Ne függjek idelent senkitől, egyedül csak Tőled és azoktól, akik Téged helyettesítenek! Az ember-

félelem ne ejtsen hatalmába! E világ dolgai hagyjanak közönyösen! Az elismerés vagy megítélés ne érintsen! Kötelességeim és szükséges összeköttetésem sokfélesége el ne térítsen Tőled!

VII.

Az önátadás az ügyes-bajos dolgok zűrzavarában

Nem minden lélek töltheti életét fallal körülr zárt kolostorban, ahol a szerzetesi fogadalmak hármass sővénye, oltalmazza a világ befolyásától. Az emberek legnagyobb része a világ közepe tette, az élet forgatagában él, szüntelen küzdelemben a mindennapi kenyérért.

A külső elfoglaltságok lekötik minden figyelmét. Az engedelmisség által reáráott, szükség parancsolta és saját kedvtelésből vállalt foglalkozásai csakhamar úgy megsokasodnak, és olyan sokfelé húzzák, hogy túlhaladják erőit.

És a lélek hiába küzd e túlterheltség ellen. Ezt a külső mozgalmasságot semmiképen sem képes összeegyeztetni a lelki étellel. Az ügyes-bajos dolgok, ahelyett, hogy telítődnének az imádság szellemével, inkább elfojtják azt és elhatalmasodnak fölötte. A küzdelemben kimerült lélek végre is elcsügged és kijelenti, hogy őt nem imaéletre szánta az Isten.

A hajszoaltsághoz és a munka lázához hozzájárulnak még azok a kellemetlenségek is, melyek egyébként jószándékú emberek részéről érik, valamint a választott életpályával vagy a

reábízott hivatallal járó nehézségek is. A külső bonyodalmak teljesen igénybe veszik és elnyelik a lélek tevékenységét, kiszárítják a szívet és végül határozott undort keltenek benne a benső élettel szemben.

Ó Jézus! Ez a veszély különösen megijeszt engem. Olyan sokat látok éppen ebbe a zátonyba ütközni és rajta nyomorultul tönkremenni! Csak azért hívtál volna bennünket a pusztába s azért sokasítottad meg értünk csodáidat, hogy azután mégis veszni hagyj minket? Vajjon a munka, amibe azért fogtunk, hogy tetszésedet megnyerjük, romlásunk okozójává válhatna? Ó Jézus! Ne engedd, hogy így legyen! Taníts meg bennünket, miképen kelhetünk át ezen a Vörös tengeren, melynek hullámai elnyeléssel fenyegetnek minket!

Jóakarató lelkek, mit féltek? Figyeljete az Úr hangjára! A veszély ugyan komoly, de nem az engedelmes szívek számára.

A foglalkozás sohasem cél, hanem eszköz, mely arra szolgál, hogy a lélek bebizonyíthassa vele szeretetét Isten iránt. Azért át kell adnunk magunkat neki, de csak bizonyos mértékben.

Ha tehát választhatunk a munkák között, azokat kell vállalnunk, amelyek legkevésbé vagy egyáltalán nem térítenek el Istentől. És érteni kell a mértéktartáshoz is. Akadnak jószándékú, jámbor emberek, akik, bár teljesen tőlük függ, miképen szabályozzák munkáikat s korlátozzák elfoglaltságukat, mégis belesódródnak munkáik egyre emelkedő áradatába. Ki kényszeríti őket rá, hogy annyit vállaljanak? Senki! Saját haj-

landóságuk ösztönzi, s természetes tevékenységük hajtja őket; nincs bennük annyi erély, hogy rövidebbre fogják a gyeplőt; s elragadtatják magukat, mint a fékevesztett, megvadult paripák. Szegény oktalanok! A szakadék nincs messze, már vár rájuk s egyszer elnyeli őket.

Ki ne ismerné a bukások, sőt hitehagyások szomorú példáit, melyeket a mértéktelen túlbuzgóság idézett elő? Az ima, az elmélkedés és a benső élet egyéb gyakorlatai kezdetben csak megrövidülnek, majd teljesen elmaradnak.

A bölcs ember ellenben állandóan eszében tartja, hogy csak egy dolog szükséges: önmagunk átadása Istennek. Túlságosan szorgoskodó hajszolódo szolgálatainkra a Mesternek nincs szüksége.

Ha kizáróan természetes okok indítására elkápráztatnók tudásunkkal a világot, ha kutatásaink mélységével bámulatba ejtenők a tudósokat, s ha kiváló szolgálatainkkal a népek csodálatát és háláját érdemelnők ki, mindezzel nem szereznénk Istennek annyi dicsőséget, mint a szeretetnek egyetlen, egyszerű tényével.

Hiúságunk képzelődésben ringat bennünket. Egyáltalán nem vagyunk nélkülözhetetlenek idelent. Isten nélkülünk is tudja kormányozni a világot. A csillagok folytatják útjukat a tér mérhetetlenségében, a birodalmak tovább hajszolják földi céljaikat, a nemzetek tovább vitáznak arról, melyiküket illeti meg az elsőség a világ színpadán, a jó és a rossz továbbra is egymásmellett élnek, s az igazak megszentelődnek és a gonoszok elkárhoznak akkor is, ami-

kor mi már eltűntünk a földről. Ugyan mit tudunk mi változtatni mindezen? . . . A mi helyünk idelent nagyon szűkreszabott és a befolyásunk erősen korlátozott, hacsak át nem engedjük magunkat testestül-lelkestül Istennek, ha nem vagyunk engedelmes eszközök a kezében, ha nem mondunk le teljesen a saját akaratunkról és nem a Gondviselés isteni indítására cselekszünk, amely céljainak elérésére akar felhasználni bennünket.

Ez esetben működésünk mérsékelt s ezért nyugodt, csöndes és ezért tartós, isteni, tehát termékeny lesz.

Ámde a lélek ritkán választhatja meg maga a foglalkozásait. Többnyire az engedelmisség kényszeríti rá különböző és nehéz feladatait.

Isten néha megengedi, hogy ezek a munkák túlhaladják erőit s minden jóakarattal mellett se legyen képes a kitűzött időre elvégezni azokat. Az engedelmisség azonban mégis megköveteli. Hány szegény lélek áll tanácstalanul e nehéz kérdés előtt!

Igen! ezeket a munkákat az engedelmisség rakta rád, s Isten megkívánja, hogy a legnagyobb gonddal igyekezzél azokat elvégezni. Isten azt akarja, hogy egyetlen pillanatot se vesztegess olyan foglalkozásokra, amelyet nem az engedelmisség rótt rád. Ha eszerint cselekedtél, kötelességedet elvégezted, Isten nem követeli tőled, hogy túlhajszold magad; sőt ellenkezőleg, megtiltja. Csak annyit kíván, hogy erődnek megfelelően, nyugodtan, túlerőltetés és izgalom nélkül dolgozzál.

Vedd tehát sorra, külön-külön minden egyes munkádat és úgy végezd, mintha aznap már semmi más dolgod nem volna! Dolgozzál szorgalmasan, lustaság és lassúság nélkül, de ne gyötörd magad azzal, hogy minél előbb végére akarj jutni. Mikor első munkáddal elkészültél, tekints fel egy pillanatra Mesteredre, azután fogj hozzá másik munkádhoz!

Isten azt akarja, hogy el légy foglalva, de nem kívánja, hogy hajszolódjál. Ha munkáid olyanok, hogy azokat nyugodt gondosságod ellenére sem vagy képes elvégezni, maradj békességben, mert Isten akaratát betöltötted! Ezen a napon megtetted, ami tehetségedben állt, Jézus tehát meg van elégedve veled.

Ó! Tudom én jól, hogy az emberek nem mindig ítélnék így, sőt néha még maguk a meggondolatlan feljebbvalók is többet követelnek, mint amit Isten kíván és éreztetik elégedetlenségüket. Ez a légkínosabb helyzet, melybe a lelkiismeretes ember kerülhet, aki meg akarja nyerni előljáróinak tetszését, de ugyanakkor lelki életének sem akar ártani.

Az okos előljárók gondosan vigyáznak, hogy az ő hibájukból alattvalóik sohase kerüljenek ilyen zavarba; nem felejtik el, hogy a kolostor ideigvaló jólétének és mások lelki javának háttérbe kell szorulnia, ha a reájuk bízott lelkek benső életéről van szó. A munka nem cél, hanem csak foglalkozás, amit Jézus csak annyiban kíván, amennyiben mértékletesen adjuk át magunkat neki.

Ami pedig a lelket illeti, annak a dolga igen

egyszerű. Minden erejét feladatára fordítja, ezen túl azonban teljesen nyugodt és nem aggódalmaskodik. Ha valami munkája, saját hibáján kívül befejezetlenül maradt és emiatt szemrehányásban részesül, vagy megaláztatást kell elviselnie, ezt a kis keresztet, mint Jézus szeretetének különös jelét fogadja. Benső békéje és uralma önmaga fölött bőségesen fölé az emberek becsülésének és iránta való jóhajlandóságának a föláldozásával. A lélekre ez kettős haszonnal jár: megőrzi lelke békéjét munkája közben, de megőrzi azt a megaláztatásban is. Egyik esetben úgy, mint a másokban, megújítja szíve átadását Istennek.

Vannak, akik maguk választhatják meg foglalkozásaikat, mások engedelmisségben élnek, ismét másoknak élethivatásuk, társadalmi helyzetük szabja meg munkájukat. A világiak nagyrészének idejét és figyelmét a mindennapi kenyér és a család gondjai, fontos ügyek és a legkülönbélebb ügyes-bajos dolgok foglalják le.

A jóakarató lélek azonban még itt is módját ejti, hogy kikerülje a lelki életét fenyegető veszedelmet.

Emlékezetébe idézi Jézusnak szavait: Miért aggódtok a holnap miatt és miért kérdezitek: Mit eszünk, mit iszunk, mivel ruházkodunk? Ugyanezeket a kérdéseket a pogányok is felteszik. Nektek azonban Atyátok van a mennyben, aki tudja, mire van szükségetek. Ne nyugtalankodjatok tehát! Az ég madarai nem vetnek, nem aratnak és csűrökbe sem gyűjtenek, az én mennyei Atyám mégis táplálja őket. Keressé-

tek mindenekelőtt az Isten országát és ezek a többi dolgok mind hozzáadatok nektek.¹

Igy bátorítja, erősíti az Evangélium bölcsesége, Jézus jóságos szava a lelket, az Ő jegyesét.

Ne engedd tehát át magadat, én lelkem, az izgatott hajszolódásnak soha! Ne hagyd, hogy dolgaid, bármilyen fontosak és sürgősek legyenek is, teljesen magunknak foglaljanak le és elnyeljenek!

Törekedjél mérsékletre egész viselkedésedben! Hogy járásod, beszédmódod, minden mozdulatod az önmaga fölött uralkodó lélek visszatükröződése legyen! Külsőd viszont visszahat belsődre és így mindig nyugodt és önmagad ura leszel.

Még ha egy birodalom kormányzásának a terhe súlyosodnék is reád, szíved nyugalmát akkor sem szabad elveszítened, mert lelked a föld összes birodalmainál többet ér. Jézus megvetette a királyi koronát, melyet a zsidók ajánlottak föl Neki. Ezt az érdektelen ajándékot megvetette, téged ellenben esdve kér, hogy tedd Őt szíved Királyává. Engedd hát Őt uralkodni ott! Állítsd intézőül összes javaid fölé; értékeid gondját engedd át neki! Te pedig szeresd Őt, amennyire csak szeretni tudsz! Soha senkisémondhatja majd, hogy a jegyes éhséget vagy szomszúságot szenvedett királyi Jegyesének a palotájában.

¹ Mt. 6. 25—34.

HARMADIK FEJEZET

AZ ŐNÁTADÁS GYAKORLATA A MEGPRÓBÁLTATÁSOK IDEJÉN

I.

Az őnátadás és a benső megpróbáltatás

Jézus jó kertész. Örökdi Atyjának gyümölcsöse fölött. A megfelelő időben megtisztogatja. A lélek tudja, hogy isteni gondoskodás veszi körül. Ezért a maga részéről megelégszik azzal, hogy növekedik, leveleket hajt, virágokat és gyümölcsöt hoz. Nem kérdezi, mikor jön a Mester megtisztogatni és lenyesni róla az elhalt ágakat. Türelmesen várakozik, mert tudja, hogy Jézus örökdi fölötté és a kellő időben elküldi hozzá az Ő drága keresztjét. Nem határoz meg semmit és nem jelöli ki, hogy az Úr milyen fajta szenvedést küldjön számára. Hiszen ez vakmerőség, tiszteletlenség volna. Teljesen átengedi magát Neki. Amit Ő tesz, az jól van téve.

A kereszték, melyeket Jézus a lélek tökéletesítése végett küld, számosak és különbözők, a lélek nem tudhatja, hogy a Gondviselés melyiket szánta neki. Már előre elfogadja valamennyit. És amikor Jézus a kereszt terhével megjelenik, elébe siet és segít vinni azt.

Lehetetlen részletesen felsorolni a megpróbáltatásokat, melyekkel Jézus a lelkeket kitün-

teti. Változatuk végtelen, kinek-kinek egyéni szükségletéhez mért és kiválasztása ahhoz a különleges szépséghez igazodik, melynek a lelket majd valamikor diszíténie kell.

Különös előszeretettel válogatja Jézus a benső megpróbáltatásokat. Mert működése a lélek mélyén kevésbé feltűnő s kevesebb ellenőrzéssel és ellenkezéssel találkozik. Ott belevághat a szív elevenébe, kiszakíthat belőle minden tisztátalan gyökeret és eltávolíthatja belőle az idegen nedveket.

Gyakran a lelkiismeret aggodalmait használja fel erre a célra: a szándék tisztaságát és a jócselekedetek minőségét illető kételyeket. A lélek kimondhatatlanul gyötrődik ilyenkor és állandóan újra meg újra biztosítja Istent szeretetéről és hűségéről.

A megpróbáltatás akkor éri el legmagasabb fokát, mikor a lélek elhíti magát, hogy ő Isten ellensége, sőt elárulta és elhagyta Őt. Úgy érzi, hogy ezért viszont Isten is elhagyta őt, elfordítja tőle arcát és kiszolgáltatja ellenségeinek.

A lélek ilyenkor azt képzei, hogy Isten gyűlölettel néz reá, megvetésével üldözi és haragjával lesújt reá.

Néha azt hiszi, hogy máris elkárhozott. Ajkára istenkáromlás tölül, szívét gyűlölet tölti el, majd végül kétségbeesés rohanja meg és szorongatja.

De mire jó leírni mindezt? A benső életnek ezt a területét Isten önmagának tartja fön. Egyedül és szabadon akar működni a lélek mé-

lyén. Ezért megkötözi a képességeket, elvakítja az értelmet, elaltatja az akaratot és megzavarja az érzékeket. Nincs az a tudós, aki megvilágosítaná a lelket, amelyet Isten sötétségben akar tartani; senkisé meggyarázhatja meg azt, amit Isten titokzatosságba burkolt; és nincs aki vigasztalást nyújthatna ott, ahonnan Isten távol akarja a vigaszt tartani.

Az Istennek átadott lélek szerepe ezekben a kínos pillanatokban csak az, hogy megújítsa önátadását. A léleknek azt az utolsó képességét, hogy akaratának egy tényével átadja magát, Isten mindig meghagyja. A benne rejlő vigasztalást ugyan megvonja tőle és annak jóságát elrejti előle, de elvégzésében mindig segítségére van, mert ez a lelki élet lényege.

Az önátadás megtörténte után a léleknek semmi más tennivalója nincs, mint szenvedni és türelmesen várni. Ezzel elérte a legnagyobb tökéletességet, amit ebben a pillanatban elérhet. Mert most Isten dolgozik benne, megtisztítja, olvasztó kemencébe veti és váltogatva alkalmazza rajta a vasat és tüzet. Igaz, hogy az isteni kalapács kemény ütései nyomán sűrűn pattannak fel a szikrák, de alattuk már alakul és új formát kezd ölteni a lélek. Még egy kis türelem és Isten új remekművet alkotott. Akkor azután a megpróbáltatás hirtelen megszűnik; miután Isten a lelket előbb még üdítő fürdőbe merítette, feloldozza képességeit és elszakítja a szemét borító fátyolt.

Ó Jézus! Milyen csodálatos módon feszítesz

keresztre minket.¹ Miért nem tudom megérteni az ilyen fájdamas pillanatokban, hogy panasz és zúgolódás nélkül kell hagynom, hogy művedet befejezd bennem, s minden újabb szenvedésre, a fájdalomnak minden felfokozódására erősebb és szeretetteljesebb „fiat”-tal kell válaszolnom?

II.

A tiszta léleknek még magához a megpróbáltatáshoz sem szabad ragaszkodnia

A benső megpróbáltatás jó. Jézus igen sok lelket részesít benne. Mindenkit azonban mégsem tüntet ki vele és nem is kell átmennie azon mindenkinek.

Semmi sem nélkülözhetetlen, még a benső megpróbáltatás sem. Vannak lelkek, akik nyugtalankodnak, amiért nincsenek nyugtalanságaik, akiket megzavar a bennük uralkodó békesség, s kiket elszomorít a szívüket elárasztó öröm. Már majdnem megvádolják Istent, hogy nem szereti őket és ezért nem akarja az Ő kedves keresztyét elküldeni nekik.

Az egyszerű szív az ilyen neheztelést nem ismeri. Szereti a keresztet és ha jelentkezik, szívesen látott testvérként fogadja. Mint egy Jézus által küldött myrrha-csokrot szorítja szívére, de azért felül tud emelkedni magán a szenvedésen is.

¹ Jób. 10, 16.

A szenvedés nem cél, hanem csak eszköz, bár kétségtelen, hogy igen nemes és kedvelt eszköz. A lélek éppolyan kevésbé ragaszkodik hozzá, mint a világ örömeihez és szórakozásaihoz. Neki szabadnak kell maradnia, hogy nekilendülhessen és felszállhasson a szeretet magaslataira. Ehhez pedig csak azokra a szárnyakra van szüksége, amelyeket Jézus kölcsönöz neki.

Isteni Mesterem, teremts tiszta lelket bennem! A tiszta szív nem ismer köteléket és Isten felé szálltában nem talál akadályokra. Nem foglya semmiféle teremtménynek és nincsen kiszolgáltatva semilyen történésnek. Nem tapad semmi kívánsághoz és nem foqlalja le semmi vágy, kivéve azt az egyet, hogy Jézusáé lehessen. Elszakította azt az utolsó köteléket is, mely némely lelket még fogva tart: a tökéletesség eszközeihez, különösen a szenvedéshez való ragaszkodást.

Ezentúl azután már minden közömbös a lélek előtt, mert csak Jézusát szereti. Miután teljesen átadta magát Neki, számára minden jó. Nem kér szenvedést, hacsak Mestere nem biztatja rá; jól tudja, hogy Jézus sokkal jobban szereti, semhogy megvonná azt tőle, ha szüksége van reá; csak azért könyörög, hogy adjon erőt elviselésére; a kapott ajándékot pedig megköszöni.

Az Istennek átadott lélek meqelégszik azzal, amit a jelen pillanat nyújt, legyen az kellemes vagy kellemetlen, édes vagy keserű. Életét ő maga éppen olyan hétköznapiinak látja, mint mások. A valóságban azonban a legmagaszto-

sabb, amit csak ezen a földön élni lehet. Jézus gyakran megkíméli a szenvedéstől, mert a szenvedés feladata, hogy elszakítsa a kötelékeket és megtisztítsa a szívet, őt azonban nem köti már semmi. Szíve egyszerű és egyenes. A szenvedés tűzének már nincs mit elemésztenie benne; lelke az isteni szeretet nyugodt és kellemes tűzhelyévé válik. Ez a szelíd láng teljesen áthatja, nap-nap után tisztogatja tökéletlenségeitől, emberi természetével járó gyöngeségeitől és lassankint egészen fölemésztí, mint egy kellemes illatot árasztó tűzáldozatot.

III.

Az Istennek adott léleknek elő kell készülnie az üldöztetésre

„Akik jámborul akarnak élni Krisztus Jézusban, mindnyájan üldözést fognak szenvedni: Qui pie volunt vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur.”¹ Szent Pál mondja ezt a Szentlélek sugallatára.

A természetes jósággal bíró lélek kezdetben azt hiszi, hogy az életben minden reámosolyog. Minden hátsó gondolat nélkül engedi át magát mindennek, ami megnyeri tetszését és amihez vonzódást érez. Azt gondolja, minden ember olyan őszinte és egyszerű, mint ő.

Sajnos! Ez az ábránd nem sokáig tart. Csak-

¹ II. Tim. 3, 12.

hamar rádöbben, hogy a szeretet, mellyel közelednek hozzá, a jóság, melyet tanúsítanak iránta nem egészen tiszta, sőt gyakran nem egyéb, mint külső máz, látszat, mondjuk fátyol, mely nem ritkán rút önzést takar.

Minél többet érintkezik az emberekkel, annál gyakrabban fedezi fel legtöbbször szívük hidegségét, érzelemviláguk korlátoltságát és értelmük kicsinyességét. Még azokban is megtalálja ezeket a hibákat, akik egyébként erényeseknek és tanultaknak látszottak. Sőt mi több, végül, személyes tapasztalatainak egész sorozata után megállapítja azokat önmagában is.

És nem csalódik. Minden ember korlátolt, már természeténél fogva, úgyszólván a végteleenségig: korlátolt értelmét és okosságát illetően, korlátolt meggondolás és elhatározás tekintetében.

Az emberi szívet az önszeretet, az értelmet pedig a dicsvágy rendkívül szűkre szorítja. Sajnos a kicsinyesség, a szűklátókörűség és a saját ítéletéhez való csökönő ragaszkodás eltorzítja a legjobb lelkeket is. Ha ezek a hibák nem is mindig jelentkeznek, valójában mégis megvannak és nem ritkán megnehezítik a tartósabb érintkezést még lelki emberek között is.

Jól tudják, hogy a szándék mindkét részről kitűnő, de felfogásuk és vérmérsékletük különböző. Jóakarattal vezeti egyiket is másikat is, de értékelésük nem egyező, sőt gyakran határozottan ellenkező.

Ha a nehézség csak ezekben a súrlódásokban s a felfogás és ítéletkezés összeférhetetlenségé-

ben állna, még elviselhető volna. Ennek legyőzésére a közönséges, átlagos erény is elegendőnek bizonyulna. De megtörténik, hogy az érzelmeknek és értékeléseknek ez a rejtett különbözősége kifejezett ellenállásban, nyílt rosszalásban, harcban vagy üldözésben tör ki.

A jószándékú lélek egyszerre arra ébred, hogy meggyanúsítják, ellene dolgoznak és megakasztják legjobb kezdeményezéseit. Az egyszerű lélek, mely szívének indítására egyenesen Isten felé tart, azon veszi magát észre, hogy gyanakvás, vizsgálat és szigorú bíráló tárgya lett: környezete nem bírja elviselni, hogy másképpen viselkedjék, mint a többiek, hogy távol maradjon a társaságtól és kerülje az emberekkel való érintkezést, hogy bizonyos időt imáinak szenteljen, hogy lemondjon bizonyos szórakozásokról és megszakítson olyan összeköttetéseket, amelyeket mások szükségesnek tartanak.

A buzgó lélek megdöbbenve látja, hogy terveit megghiúsítják, legjobb barátai elhagyják, a legilletékesebb bírák elítélik és legbizalmasabb emberei elárulják: buzgóságát helytelen irányba tévedtnek, tevékenységét mértéktelennek, fáradozásait és magára vállalt gondjait túlzottnak találják. Állhatatosságát önfejűségnek, alázatosságát képmutatásnak, határozottságát gögnak és kiartását palástolt dicsváagnak minősítik.

S nem elégszenek meg a bírálattal és elítélő szavakkal. Ha a lélek nem tágít, hanem kitart választott útján, kezdetét veszi a hol rejtett,

hol nyílt üldöztetés. Minden rugót megmozgatnak, hogy a lélekhez hozzáférközzenek és megbénítsák. Segítségül hívják a gúnyolódást, a kedvezőtlen híreszteléseket, sőt még a rágalmat is. Csak az tudja igazán, akinek már volt része benne, milyen eszközöket képes kitalálni, milyen mérgezett nyilakat képes hajítani és milyen csapdákat képes állítani az emberi gonoszság, ha állítólagos ellenfelének ártani akar.

De az üldözés nem mindig ölt ilyen szélsőséges jelleget. Gyakran elrejtőzik és nyíltan nem is jelentkezik. Sőt vannak lelkek, akiket egyáltalán nem ér el, vagy azért, mert állásuk, közismert érdemeik s az erényes életükből kiáradó erő lefegyverzi, megbénítja az ellenséget, vagy azért, mert visszavonuló, magános életük hozzáférhetetlenné teszi őket.

Ez azonban mitsem változtat azon a tényen, hogy a bensőséges lelkeknek általában számolniok kell az előbb-utóbb valamilyen formában bekövetkező üldöztetéssel és készen kell állniok, hogy ha szembe kerülnek vele, azt lelkük hasznára fordíthassák.

IV.

A lélek viselkedése üldöztetés idején

A léleknek nem szabad meglepődnie az üldöztetés fölött még akkor sem, ha az becsületes, jóindulatú emberek részéről éri.

Meg kell győznie önmagát arról, hogy ez a nyomorúság az emberi értelem korlátoltságának

és az emberi szív természetes önzésének végzetes következménye.

Ha az emberek mindannyian tág látókörűek és emelkedett fölfogásúak volnának, akkor elnéző türelemmel is bírnának. Akkor tiszteletben tartanák mások gondolkozás- és cselekvésmódját s nem is ítélnének olyan könnyen mások szándéka és tette fölé. Senkisé is annyira elnéző és türelmes az emberi értelem eltévelyedéseivel, a jellem hibáival, a hangulat szeszélyes különködéseivel, sőt még erkölcsi botlásokkal szemben is, mint az Isten, mert az Ő látása végtelenül tágkörű és emelkedett. Ő megelégszik teremtményeinek a jóakarásával és ennek alapján alkotja meg ítéletét.

A minden tekintetben korlátolt ember nem így tesz. Ő csak a látszatot nézi, külsőségek után ítél, saját benyomásait, rokonszenvét vagy ellenszenvét követi, s helytelenít és ki akar javítani mindent, ami nem egyezik saját elgondolásával és saját cselekvésmódjával.

A lélekben erős meggyőződéssé kell válnia annak az igazságnak, hogy itt a földön nem találhat senkit, akinek elismerésére és támogatására föltétlenül számíthatna. Leghűségesebb barátunk, legnagyobbbecsültebb lelkivezetőnk, legmeghittebb bizalmasunk és legjőindulatúbb előjárónk is tévedhet és cserben hagyhat éppen abban a pillanatban, amikor tanácsára vagy tekintélyére leginkább számítunk.

Amíg a lélekben nem gyökeresedett meg az a meggyőződés, hogy biztos támaszt a földön hiába keres, addig mindig lesz része keserves

csalódásokban és fájdalmas kiábrándulásokban. Ebbe bele kell nyugodni. Az emberi természet már alkotásánál fogva olyan, hogy feltétlen bizonyossággal és teljesen soha senkire sem lehet támaszkodni. Isten akarta ezt így, azért, hogy a léleknek végeredményben ne legyen más senkije, csak Ő, és ne pihenhessen meg másban igazán, csak Őbenne.

Az ettől a meggyőződéstől áthatott lélek azután arra törekedjék, hogy ne féljen semmine-mű üldöztetéstől, bármilyen alakban jelentke-zék is az.

Ha egyszer végérvényesen Istennek adtuk magunkat, akkor az emberek becsülése szá-munkra semmit sem jelent. Itéletük, erőszakos-kodásuk, gúnyolódásuk nem képes többé meg-ingatni minket. Nem azért mondtunk le mind-erről, hogy az ő tetszésüket és becsülésüket megnyerjük.

Ha felkerekednék akár az egész világ az Is-tennek adott lélek ellen, ugyan mit árthatna neki? A léleknek nincs szüksége a világra, sem pedig elismerésére. Hiszen tudja, hogy az em-berek véleménye Isten szemében semmit sem ér. Még ha az egész világmindenség ellene es-küdnék, akkor sem vehetné el egyetlen csele-kedetének az érdemét sem.

A világ hatalma csak azokkal szemben nagy, akik félnek tőle. Aki bátran szembeszáll fenye-getéseivel és hangoskodásával, az tehetetlennek találja.

Gyakran kell tehát ismételtetni szívünkben: Lesz idő, amikor majd mindenki elhagy, nem

lesz senkim, aki tanácsot adna vagy bátorítana, előljáróim meggyanusítanak és társaim elítélnek. De én nem félek ettől a helyzettől, mert nekem nincs szükségem senki másra, csak Jézusra. Már előre lemondok mindazoknak a becsüléséről, vonzalmáról és bizalmáról, akik kedvesek előttem s csak arra vigyázok, hogy az engedelmesség útjáról le ne térjek. Minél inkább eltaszítanak maguktól az emberek, annál szorosabban tapadok Jézushoz. Egyedül csak Ő ismeri szándékaim egyenességét és szívem gyermeki egyszerűségét.

Ha lelkünknek ilyen előkészítését elmélkedőimádság közben gyakran megismételjük, szívünk nagy szabadságot és függetlenséget nyer minden emberi értékeléssel szemben.

Mikor pedig azután csakugyan megjön az üldötetés, a megrágalmaztatás, a jó barátok elmaradása és a feljebbvalók bizalmatlansága, a lelket mindez nem érinti többé. Ő már föléje emelkedett azoknak a felhőknek, amelyek egét elsötétíthetnék. Ő már állandóan derült légkörben él, ahol mindig süt a nap. És e derűvel, e zavartalan békével és változatlanul kiegyensúlyozott kedélyhangulattal szemben az ellenkezés tehetetlenül megtorpan és az üldözés lefegyverezetten megáll.

Egyébként Isten nem hagyja a lelket védetlenül. Minél inkább átengedi magát Neki, annál inkább oltalmába veszi. Minél kevésbé törődik saját érdekeivel és önmaga igazolásával, annál többet foglalkozik Isten a védelmével és lelki előmenetelével.

Még ellenségeit is szándékainak a szolgálá-
tába állítja. Rágalmaik, rosszindulatú híresztelé-
seik, erőszakosságaik vagy cselvetéseik csak
elősegítik az üldözött lélek ártatlanságának és
igazának napfényre kerülését.

A legcsodálatosabb titok egyike, hogy a bán-
talmakra és igazságtalanságokra mindig elkö-
vetkezik a megtorlás. Amint a lélek átadta ma-
gát Istennek, Reábízta minden gondját és érde-
két s életét teljesen az Ő szeretetének szentel-
te, azonnal lekötelve érzi magát iránta s meg-
mozdul védelmére az egész mennyország.

Ó Jézus, az én viselkedésem tehát nehézsé-
gekben és üldöztetésekben igen egyszerű. Csak
bele kell vetnem magamat karódba. Reád bíz-
nom védelmemet és szeretnem Téged. Előbb el-
veszhet az ég és a föld, semmint a lélek, amely
Reád hagyatkozott.

A bensőséges lélek szerepe ilyesformán min-
dig ugyanaz marad, nem változik soha. Jólét-
ben, sikerek, vigasztalások idején, világosság-
ban és az emberek elismerése közepette nincs
más tennivalója, csak az, hogy teljesen átadja
magát Jézusnak. Sötétségben, nyomorúságban,
téves meqítélések és kellemetlenségek közepet-
te ugyancsak nincs más tennivalója, mint a sze-
retet tüzes lendületével átengedni magát. Isten-
nek. Ez minden titka, ez minden bölcsesége.

V.

Az önátadás betegség idején

Jézus ezer meg ezer különböző módon tisztog-
tatja és teszi próbára a lelket. A kellemetlen-

ség, üldöztetés, lelki szárazság, aggály, vigasztalás, balsiker, anyagi veszteség mindmegannyi eszköz Isten kezében, mely a lélek tökéletesítésére szolgál.

Vannak, akik megértik Istennek ezt a szeretetteljes eljárását és hagyják, hogy kedvére nyesse, vágja őket. Mások meglepődnek, zúgolódnak és kivonják magukat az isteni kezelés alól.

Igy válnak külön a hősies és a közönséges lelkek. A megpróbáltatás ugyanaz, a felkínált alkalom ugyanaz, egyedül csak a lélek benső beállítottsága más. Az előbbiek őszinte jóakarattal, teljesen odaadják magukat Istennek, nyugodtan átengedik magukat működésének és egyforma készséggel fogadják, amit Mesterük felénk nyújt, legyen az édes vagy keserű; az utóbbiakból viszont hiányzik ez a teljes és mindenre kiterjedő engedelmesség. Ők csak fönttartással adják át magukat s adományukat azonnal visszavonják, amint az isteni Akarat ellenkezik kívánságaikkal, vagy szeszélyeik megtagadását követeli.

Az előbbiek Istenre, mindennek első okára, minden történés szabályozójára, a lelkek legfőbb megszentelőjére szegezik szemüket, az utóbbiak ellenben megállapodnak a másodlagos okoknál s a teremtményeket teszik felelőssé mindazért, ami éri őket.

Sohasem ütközik ki olyan világosan ez a különbség a bensőséges és a közönséges lelkek között, mint testi gyöngéledés és betegség idején. A betegség a szentség próbaköve.

Lelkek, akik komolyan erényeseknek látszóttak, s akik pontosságukkal és rendszeretükkel épülésére szolgáltak másoknak, betegség idején gyakran hanyagokká és lanyhákká válnak.

Előfordul, hogy sziklaerős, látszólag az elvek szilárd gránitján álló természetek betegségben szeszélyeik és hangulataik játékszerévé válnak. S láthatunk különböző nehézségekben megedezett bátorságot, mely testi szenvedés és a vele járó kellemetlenségek idején hirtelen puhán és erőtlenül elhagyja magát.

Szegény, kétszeresen beteg szenvedők! A legmeglepőbb kívánságokkal állnak elő, új meg új orvosságokat és csillapítókat kívánnak, aprólékos gondoskodást, állandó velük foglalkozást követelnek. Keservesen panaszkodnak, ha hiányzik valamijük vagy ha valamit jogosan megvonnak tőlük. Türelmetlenül kifakadnak, ha betegségük hosszasan elhúzódik. Hiszen annyi fontos dolgot kellene elvégezniök, annyi sürgős intézkedés vár rájuk! „A legalkalmatlanabb időben jött ez a betegség — mondják. — Bármikor máskor szívesen elviseltem volna, de most, amikor éppen belefogtam ebbe a vállalkozásba, igazán alkalmatlan.”

De nemcsak türelmetlenek ezek a lelkek, hanem nyugtalanok is. „Ki tudja, hogyan végződik ez a betegség, mi mindent hoz még magával és milyen nyomot hagy maga után a szervezetemben!” Ilyen és hasonló aggodalmaktól gyötörve sem idejük, sem kedvük nincsen elvégezni áhítatgyakorlataikat és teljesen kép-

telenek rá, hogy tökéletes önátadásban Istennel egyesüljenek.

Az isteni Akaratnak tökéletesen átengedett lélek másképen viselkedik. Elsősorban is nem fél a betegségtől és nem igyekszik túlzott óvatossággal elkerülni azt. Csak az elővigyázó okosság általános szabályait tartja be, a többit azonban a Gondviselésre bizza.

Ha azután valóban betegség éri, életét fölajánlja áldozatul Istennek. Kéri, hogy rendelkezék testével és annak minden tagjával az Ő legnagyobb dicsőségére. Majd csöndesen marad, elfogadja az előírt enyhítéseket, betartja az orvos rendelkezéseit és alkalmazkodik ápolóinak a kívánságaihoz. Ezenfölül nem kíván semmit, mert a jelen pillanatnak megfelelő tökéletességet elérte. Nem vágyik sem élni, sem meghalni. Nem érdeklődik nyugtalankodva az orvos véleménye, betegségének előhaladása és az orvosságok hatása iránt. Kiváltképen pedig nem követel jobb ápolást és nem kéri ügyesebb, tapasztaltabb orvosok segítségül hívását.

Lelkiállapota változatlanul a legteljesebb átengedés Isten akaratának, még pedig nemcsak magára a betegségre vonatkozóan, hanem a vele járó külső körülményekre és következményekre nézve is.

Isten, aki betegsége akarta, akarja munkáinak megszakítását, ügyeinek felfüggesztését, vállalkozásainak tönkremenését, esetleg vagyoni bukását is. Akarja azt a zavart, nehézséget

és költséget is, amit a betegség családjának vagy a közösségnek okoz.

A gyermeki egyszerűségű lélek ily módon minden elképzelhető helyzetben világosan látja, miképpen kell viselkednie. Neki elég, hogy olyan lehet, amilyennek Isten őt látni akarja. Nem törí a fejét felgyógyulásán, munkájának mielőbbi megkezdésén, újabb enyhítőszer alkalmazásán, sem pedig azon a megterhelésen, amit környezetének, akaratán kívül okoz.

Az ő dolga csak az, hogy szeresse Istent, aki- nek átadja magát; minden egyéb gond Istené; Rajta áll, hogy egészséget ad-e vagy betegsé- get, életet-e vagy halált.

VI.

Az önátadás a halál pillanatában

Az egyszerű lélek egyetlen gondja, hogy a jelen pillanatban szeresse Jézust és betöltse akaratát. Így folyik le egyhangú, de boldog élete. Nem szomorkodik soha, mert neki a szenvedés öröm. Nem aggódik semmiért, mert Jézus gondoskodik minden szükségletéről. Nem fél semmitől, mert minden Jézus kezéből jön; Jézuséból, akit mindenekfölött, egyedül szeret.

Igy él a lélek, teljesen Isten mérhetetlen mélységeibe merülten. A vihar legfeljebb felületét fodrozhatja, mindig derűs és nyugodt mélyét azonban nem zavarhatja fel. Ó Jézusom! Milyen szép, milyen kívánatos az ilyen élet,

nem is szólva arról, hogy az egy még sokkal szebb halál előjátéka.

Mit jelent ennek a léleknek az élet? Mit jelent neki a világ? Amióta átadta magát Istennek és teljesen az Ő tulajdona lett, eszébe sem jut többé sátrat ütni valahol az örökkévalóság felé vezető úton. Legfeljebb egy-egy pillanatra állt meg az út szélén, hogy mélyebb lélekzetet vegyen és pillantásával felmérje a megtett utat. Vágyai a végcélra irányulnak, léptei a halál felé sietnek, mert számára a halál az igazi élet kezdete.

Ó, milyen gonddal készül ez az igazán keresztény lélek erre az utolsó, legfontosabb, az életben egyedül fontos cselekedetre. Minden pillanata a meghalás próbája; minden pillanatban lemond magáról önkéntes felajánlásával, feláldozza Istennek mindazt ami, és mindazt, amije van vagy lesz valamikor. Fölajánlja Neki lelkét, hogy megszentelje és Önmagával egyesítse. Fölajánlja testét, hogy őrizze meg vagy rontsa le szent tetszése szerint; felajánlja életét, hogy vegye vissza az általa választott és általa kijelölt körülmények között. Életének minden pillanata előre elfogadott halál.

Igy élni annyi, mint folytonosan meghalni. S amikor végül Isten egyszer azt mondja: „Meg kell halnod”, mi mást felelhetne jegyese, a lélek, mint ezt: „Jó Mesterem, hiszen már évek óta egyebet sem teszek.”

Igen! Jézusnak átadott lélek, a te életed folytonos halál, önmagad szakadatlan föláldozása, egy állandó mise. Ez a mise csak halálos ágya-

don ér majd véget. Az áldozat és egyúttal az áldozatot bemutató pap is te magad vagy. Jézussal egyesülten. Hagyd tehát föláldozni magadat. Nagy megtiszteltetés számodra, hogy áldozatodat Jézuséval egyesítheted. Lassú és kínos halálodból élet fakad, úgy magad, mint mások számára. Jézussal együtt megváltod a világot. Vele együtt nyujtasz engesztelést a világ bűneiért. Vele együtt szenteled meg a lelkeket...

Tehát egyszer, talán nemsokára, meg kell halni.

Ó én lelkem! ugye megremegsz erre a gondolatra! Eljön a nap, amikor majd így szólsz: „Jézusom! még néhány perc, és a karodban leszek. Milyen régen várom már ezt a boldogító pillanatot. Nemsokára leomlik a fal, mely eddig elválasztott Tőled, lábaidhoz borulhatok, s Te isteni Szívedre szorítasz engem. Jézusom, a számkivetés ideje ugyancsak sokáig tartott. Lelkemnek, a Te jegyessednek hosszú ideig kellett várnia, sok bajjal megküzdenie, sok gúnyt és bánatmat elszenvednie; de most kárpótolva lesz mindenért.” — Nem! a lélek Jegyese nem aludt: Sőt inkább állandóan örködött fölötte, féltékenyen vigyázott szépségére, ártatlanságára, tisztaságára, és íme, most végre érkezett az örök nász napja. Az ég már ünnepi díszet öltött s az angyalok és szentek készülnek, hogy bevezessék az arát a mennyei palotába. Az Istenanya és maga az Úr Jézus jön az elragadtatott lélek fogadására.

Ó milyen könnyen, minden sajnálkozás nél-

kül hagyja el ideiglenes tartózkodásának ezt a szomorú helyét, ahol sohasem érezte igazán otthon magát. Hányszor gyötörte honvágy az ég után. A megbántások, melyek a bűnek ebben a világában Jézust érték, olyan gyakran megsebeztek a szívét; s hányszor mérgezték meg saját hűtlenségei is az örömét. És az örökös veszély, hogy megbánthatja Istent s mindörökre elveszítheti Őt! a bizonytalanság, hogy olyan kedves-e Előtte, amilyenek lennie kellene!

De mindez elmúlt. A télnek vége. A hó és fagy eltűnt. Közeledik már a tavasz, a madarak próbálgatják vidám éneküket. Jézus pedig így szól az Ő hűséges jegyeséhez: „Jöjj kedvesem, jöjj le a Libanonról, hagyd el ezt a földi világot, a sötétségnek, bizonytalanságnak, szomorúságnak és fáradságos munkának ezt a birodalmát, jöjj hozzám, én majd megkoronázlak a dicsőség koronájával.”

Isten veled számkivetés földje, elég sokáig áztattalak könnyeimmel; Isten veletek őszinte barátaim és szeretett testvéreim, kik példátokkal támogattatok és szavaitokkal bátorítottatok; Isten veletek ellenségeim és üldözőim, kik öntudatlanul Isten irgalmasságának eszközei voltatok számomra; Isten veled testem börtöne, melynek falai íme, végre leomlanak; szomorúság nélkül hagylak el, mert a világosság, a szeretet, az élet felé, az én Jézusomhoz megyek.

Áldott Szent Szűz, mennyország kapuja, táruelj ki szélesen, mikor gyermeked jelentkezik az örökkévalóság küszöbén. Jóságos Anyám fogadj szeretettel és vezess oda Jézushoz.

HARMADIK RÉSZ

AZ

ÖNÁTADÁS KÖVETKEZMÉNYEI

ELSŐ FEJEZET

A SZERETET ÉLETE

I.

Kölcsönös szeretet Jézus és a lélek között

Ha a lélek átadta magát Jézusnak, viszont Jézus is odaadja magát a léleknek. Mert ez a kölcsönösség minden barátságnak a törvénye, már pedig senkisé is olyan igaz barát, mint Jézus.

Az isteni Mesternek ez az odaadása éppen úgy, sőt még sokkal inkább természetfölötti, mint a léleké. Az érzékek rendszerint nem fogják föl; az értelem csak sejti; a hit bizonyos benne; a tiszta szívben pedig, Jézus különös gyöngédsége folytán, gyakran mint benső átélés és leírhatatlan gyönyörűség jelentkezik.

De valósága és értéke azért nem ebben a gyönyörűségben áll; ez csak illata ennek a

mennyei balzsamnak, mely beborítja és áthatja a lélek összes képességeit.

Mint ahogy az emberi szív teljesen odaadja magát, úgy Isten sem találja önmagához méltatlannak, teljességében közölnie magát. A Szentháromság három imádandó Személye lakást vesz a lélekben. Beléöntik a megszentelő kegyelem teremtett adományát, mely a lelket isteni szintre emeli. Ez a kegyelem az Atya fogadott gyermekévé, Jézus testvérévé és a Szentlélek jegyesévé teszi őt s általa az Isteni természet részesévé, Isten országának és boldogságának örökösévé lesz.

A lélek igazi önátadásának egyetlen ténye elég arra, hogy Istent erre a csodálatos nagylelkűsége indítsa. S az önátadás minden újabb tényét, bármilyen futó és gyöngye legyen is az, az Istenség újabb kiáradása követi a hűséges lélekben.

Minél jobban igyekszik a lélek önmaga átadására, annál nagyobb örömmel engedi át Jézus önmagát neki. A szeretet szent vetélkedése, harca ez. S mivel Jézus gazdagabb és hűségesebb, a nagylelkűségben mindig Ő marad fölül.

Egyébként Ő maga hívja ki a lélek újabb önátadásait. Ha lankadni látja, megsebzi szívét szeretetének nyilával, mire a lélek megremeg. Ha buzgóságának lanyhulását, lehülését veszi észre, egy szikrát hullat reá isteni tüzéből, és a lélek újból lángra gyúl.

Szegény Jézus! Milyen fogásokat kell kitalálnia, hogy ébren tartsa szeretetünket.

Van úgy, hogy megindítja, szinte karjában

ringatja szívünket. Azt hisszük ilyenkor, hogy hűségünk jutalma ez. Holott gyakran csak eszköz arra, hogy valami veszélyt elkerültesse velünk, megelőzze bukásunkat, vagy a földi dolgok megvetésére indítson bennünket.

Máskor fölfüggeszti működését: mintha az isteni nedv keringése hirtelen megszűnnék ereinkben. A lélek elszomorodik, nyugtalankodik. Szinte látni véli, mint távolodik tőle, mint menekül előle az ő Jézusa. Pedig nem menekül, csak beljebb húzódik, kivonja a lelket érzékeinek a hatása alól s behívja legbensőbb kamrájába, hogy ott rendezze szeretetét és megtisztítsa minden salaktól. Ott azután Jézus jobban közölheti magát vele és kielégítheti vágyakozását, mellyel oda akarja adni magát neki.

Mert Jézus érzi ezt a vágyakozást. Önzéstől mentes szíveket akar, hogy megtölthesse azokat szeretettel. Kifogyhatatlan forrás Ő, amely mélységek után kutat, hogy beljűk ömölhessen. Rejtett kincs, mely biztosságos szántóföldet keres, hogy abban elrejtőzhessék.

Isten maga a Jóság, s természete kényszeríti önmaga közlésére. Ő maga a Szeretet, s Szíve arra indítja, hogy tüzet gyujtson. Azért jött, hogy tüzet bocsásson a földre, s mit akarhat mást, mint hogy égjen?

Ó, teljesen átengedett lélek! Közted és Jézus között ezentúl már csak egy tény lehetséges: önmagad átadása. A szeretetnek ez a ténye kiszolgáltat téged Neki, Őt viszont neked adja. Felejts el minden mást ezen a földön. Igyad nagy kortyokban a szeretetet és töltekezzél a

te Isteneddel; tapaszd ajkadat isteni Oldalára: ad ubera porta bini,¹ ahonnan életet meríthetsz és megittasulhatsz a szeretettől.

Milyen boldog is vagy te, a nagy Király gyermeke: super genua blandientur.² Ne is tekints többé a föld felé; túlságosan nemes, túlságosan nagy és túlságosan gazdag vagy te ehhez. Magának a királyok Királyának az asztalánál ülsz és az Ő birodalmában sétálgatsz, mely egészen a tied.

II.

Jézus és a lélek gyönyörteljes találkozása a szentáldozásban

Az imádandó Szentháromság odaadja magát a szerető léleknek. S vele a kincsek összessége is betér hozzá és ott marad nála. De ez az odaadás egészen szellemi és magasan az érzékek fölött áll! Az ember pedig, sajnos, annyira az érzékelhetőből él!

Jézus azonban talált eszközt ennek az akadálnak a legyőzésére, sőt arra is, hogy még jobban odaadhassa magát.

Ez a fölülmúlhatatlan eszköz pedig az Oltári szentség. Milyen melegen érző Szíve lehet a mi jóságos Mesterünknek, hogy az Oltáriszentséget szerzette. Bizonyára megborzadt, mikor arra a megfoghatatlan elfeledtetésre gondolt,

¹ Iz. 66.

² Iz. 66.

amely tabernákulumainkban vár majd Reá; de másrészt milyen nagy öröm remegtette meg már előre a Szívét azoknak a lelkeknek a látára, akiket az Ő eucharisztikus szeretete olyan végtelenül boldoggá fog tenni a világ végezetéig!

Ó Jézus! ugyan mik is volnánk Nélküled, a Te valóságos jelenléted nélkül? Milyen szomorú és üres lenne az életünk! Hol pihennénk meg a fáradtság óráiban? Szomorúságunkban hol keresnénk vigasztalást? És mikor a mennyei Haza utáni vágyakozás sötét levertsége venne erőt rajtunk, kihez menekülnénk, ha nem volna itt számunkra az Oltáriszentség?

Légy ezerszer áldott, amiért ilyen fölséges és mégis — szinte azt szeretném mondani — emberi módon, és szegény szívünk számára ilyen elérhető alakban adtad Magadat nekünk!

Megosztod velünk így, valamiképen, minden fájdalmunkat és minden örömünket. Lelkünket minden pillanatban kiönthetjük a Te isteni Szívedbe. Reggelenként hozzánk jössz, hogy bennünk maradj, hogy csodálatos módon áthasonlítsd Magadba testünket és vérünket, hogy szentséges Testedet elvegyítsd a mi testünk anyagával, s hogy isteni Véredet átfolyasd ereinkben. Ó csodálatos és termékeny egyesülés, melyben Szíved megtisztítja, átalakítja és átisteníti a mi szívünket.

Ó fehér Ostya! milyen bensőséges vigasztalásokat öntesz a lelkekbe, milyen kimondhatatlan kedveskedésekkel árasztod el az emberek fiait, hogy megjutalmazd, kárpótold, erősítsd

vagy megóvjad őket, s milyen odaadást és hősiességet váltasz ki belőlük szüntelenül!

Buzgó keresztény, te, aki gúnyolódásoknak és üldöztetéseknek kitéve a világban élsz, menj, vedd magadhoz Istenedet az Oltáriszentségben és erős leszel. Bátran szembenézel a gúnyolódókkal, dacolsz a támadásokkal és kellemetlenségekkel, csakhogy tovább terjeszthesd a te szeretett Krisztusodnak az országát.

Irgalmas nővér, te, aki állandóan ott állasz a betegek ágya mellett, undorító sebek, rettenetes daganatok és visszataszító betegségek közepe, közeledj napi munkád megkezdése előtt Jézusodhoz, fogadd Őt szent vágyódással magadba, s azután folytasd erősen és vidáman, csodálatos, odaadó életedet, szeretetből Mestered iránt, akit szívedben hordozol.

Buzgó pap, fáradhatatlan misszionárius, te, apostoli munkád közben, távol elhagyott szeretteidről, nagy magadrahagyatottságodban, e világ közönyösei és hitelenei között, nehézségeknek, bajoknak és mindennemű támadásoknak kiszolgáltatottan arra gondold, hogy szavadra Jézus minden reggel leszáll kezédbe, azért, hogy közvetítsd Őt azokhoz a lelkekhez, akik szomjaznak utána...; meglásd, erre a gondolatra ismét bátornak és a munkában fáradhatatlannak érzed majd magad.

És te, kedves jó lélek, bárki légy is, aki ismeretlenül, a világ szeme elől elrejtve élsz s kemény és keserves munkában töltöd napjaidat, emeld föl tekintetedet a Tabernákulumra. Az legyen a menedéked szomorú óráidban. Jé-

zus teérted van ott. Mikor ezt az Ő Szentségét alapította, isteni szeme külön megpihent rajtad a sok többi lélek között és Szíve megindult szenvedéseid láttára. Azért most, amikor ott vagy Előtte, közeledjél Hozzá félelem nélkül. Jogod van erőre és vigasztalásra. Jézus ismer és szeret téged.

Ó lelkünk isteni Barátja! mély hódolattal imádunk és forrón szeretünk Téged. Mély tisztelettel hajolunk meg Előtted és a legnagyobb gyöngédséggel ölelünk magunkhoz. Nagyságod és a mi semmiségünk láttára alázatosan borulunk lábadhoz, s bizalommal hajtjuk oda homlokunkat szentséges Szívedre, mert hiszen Te lelkünk Barátja vagy. Mindenünket odaadtuk Neked, ó Jézus, de viszont teljesen bírnak Téged.

III.

Hűséges szolgák

Onátadásunknak fokozatai vannak. De ugyanúgy vannak fokozatai annak is, ahogyan Jézus magát nekünk adja.

Az odaadó, jámbor szívek megszámlálhatatlan sokaságában vannak Jézusnak hűséges szolgái, titkos barátai és rejtett gyermekei.

Mintegy három lépcsőfok ez, az Istenhez emelkedés három fokozatának megfelelően. Együttvéve a meghittség létráját alkotják, amelyen minden lélek fölmehet. Jézus meg is hív reá mindenkit. A lélek első erőfeszítésére,

mellyel át akarja adni magát Neki, Ő viszont úgy adja oda magát, mint ahogy azt a jó gazda teszi a ház hűséges szolgálóival szemben.

Sajnos, a gazdájához igazán hűséges szolga fogalma egyre jobban kivész a világból. Már csak néhány régi vágású keresztény családban akadhatunk rá.

A hű szolga pontosan és szeretettel teljesíti a kapott parancsokat. Szereti urát és büszke rá, hogy szolgálatára lehet. Legfőbb gondja nem a fizetés: tudja, hogy nem fog hiányt szenvedni semmiben. A család tagjának érzi magát és a ház gyermekei tisztelettel párosult szeretettel veszik körül.

Ura is határtalan bizalmával tiszteli meg. Gyöngéd figyelmet tanusít iránta és bőkezűen gondoskodik szükségleteiről. S minél inkább megöregszik szolgálatában, annál kedvesebb a szemében.

Hasonló a sorsa minden embernek, aki lemondott önmagáról, hogy Jézus Krisztus érdekeinek szentelje életét. Az isteni Mester szolgálatába fogadja őt. Házának gondozójává teszi. Reábízza dicsőségének a gondját, Egyházának a védelmét, az Evangélium hirdetését. Megbízza, hogy küzdjön a tévedések ellen, terjessze az igazságot, bélyegezze meg a bűnt, bátorítsa az erényt.

Ezek az emberek Krisztus hadseregének előőrsei. Könnyen felismerhetők fáradhatatlan buzgóságukról, biztos fellépésükről, nemes önzetlenségükről és változatlan hűségükről. Mint

ahogy egyikük mondja,¹ kérlelhetetlenséggel szolgálják Istent. Nem ismernek megalkuvást, sem pedig megpihenést. Az ellenség jól tudja ezt és féli Krisztusnak e bátor katonáit.

Ilyen lelkülettel állanak helyükön az apostoli munkások mindenütt, hogy megvédjék Krisztus ügyét és kiterjesszék országát. Ilyenek azok az Istennek szentelt jó lelkek is, akik a szerencsétlenek megsegítésében, a betegek ápolásában, a keresztény tanok terjesztésében töltik egész életüket. Ugyancsak ilyen az a számtalan világi férfi és nő is, aki a különféle szeretetműveknek szenteli magát, aki minden erejét felebaráti szolgálatában őrli fel, aki javaival a szegények nyomorúságát enyhíti, aki tehetségét az igazság védelmére használja fel.

Jézus nevükről ismeri valamennyiöket. Isteni büszkeséggel nézi szolgálataikat. Egyéb-ként erős lelkek gyanánt kezeli őket, megjutalmazásukat későbbre tartja fönn és szüntelenül további munkára ösztönzi őket.

Ők azonban tudják azért így is, hogy kedvelt szolgálói Uruknek, aki megbízik bennük. A maguk részéről tűzön-vizen keresztülmennének Érte, s készségesen ontanák Érte utolsó csepp verejtéküket és vérüket.

Van Jézusnak még sok más hűséges szolgálója is. Isten városának ők alkotják a külső védőfalát.

¹ Veillot Lajos.

IV.

Titkos barátok

A hű szolgát Isten bizalmával ajándékozza meg; titkos barátjának a Szívét adja.

A lélek, aki egyszer már Istennek adta magát, azon igyekszik, hogy újra meg újra megismételje ezt az ajándékozást. Munkái, kellemtelenségei, szenvedései s mindennapi életének legapróbb eseményei is mindmegannyi alkalmul szolgálnak neki arra, hogy megújítsa önátadását. Olyan a szíve, mint a gyúlékony anyagok: a legkisebb szikra lángra lobbantja.

A szeretetnek erre a fokára jutott lelket Jézus barátjaként kezeli.

Ó, milyen nagy gyönyörűség Jézus barátjának lenni! Az értelem nem fogja fel ezt a finom árnyalati különbséget; erre csak a szív képes.

A barát szeretetét, és ebben a szeretetben önmagát adja barátjának. Az úr ellenben csak bizalmával ajándékozza meg szolgáját. Reábízza érdekeit. Titkaiba azonban nem avatja be s nem hívja őt magához, hogy meghitt társalgásba bocsátkozzék vele. Ezt a kiváltságot barátja számára tartja fönn. Barátainnak nevezlek titeket, — mondja Jézus,¹ — mert felfedtem előttek mindazt, amit Atyám közölt velem.

Milyen különös megfélelkezés isteni méltóságáról! Jézus a lelket, mint önmagával egyenrangút kezeli. Nem az igazi barátság sajátossága ez? A barátok egyenlők egymással, vagy

¹ Ján. 15, 15.

legalább is azzá kell válniok. Jézus lealacsonyítja méltóságát egészen az én semmiségemig. Az én alacsonyságomat viszont fölemeli az Ő Istenségéig. Az úr fönntartja szolgájával szemben fensőbbsege tekintélyét. Jézus és a lélek között azonban mintha megszűnnék minden távolság. Szívük kiárasztása, örömeik és szomorúságaik megosztása, a bizalom meghittsége és önmaguk átengedése kölcsönös.

Míg a szolga, Urának parancsára, a külső dolgok után jár, addig a barát Barátja mellett marad és benső gyakorlatokkal foglalkozik. Mialatt Márta Jézusnak és tanítványainak a szolgálatában szorgoskodik, Mária nyugodtan ül a Mester lábánál. Jézus mérsékleltre inti az idősebb nővért, egyébként azonban szívesen fogadja szolgálatát; de tekintete eközben szeretettel pihen meg a fiatalabbikon. Az első tevékenyebb, a másik jobban szeret. Az egyik buzgón igyekvő szolgáló, a másik Jézus barátságára vágyik. Amikor majd a Mester befejezte beszédét, akkor Magdolna is folytatja munkáját és nem marad el tevékenységben a nénye mögött, de munkája mindig értékesebb lesz Jézus szemében, mert a szeretete nagyobb.

Ó, milyen boldog, aki Jézus barátságában él. Jézus a legédesebbet, a legdrágábbat várja tőle, amit csak adhat: a szeretetet. A szolgáltól mindenekelőtt engedelmességet kíván; a baráttól a szívét kéri.

S ha egyszer odaadta a szívét, egész lelke Jézusé. Nincs többé más vágya, mint hogy teljesíthesse legkisebb kívánságát is. A szolga meg-

őrzi szabadságát, a barát azonban azt is fölládozza annak a tetszéséért, dicsőségéért, akit szeret.

Megindító egyesülése ez két egymásba teljesen átömlő szívnek; elmerülés a legtisztább szeretetben, s megpihenés az önzetlen, gond és aggodalom nélküli kölcsönös bizalomban.

Kedves jó lélek, közeledj hát Jézushoz. Ő olyan határtalanul jó. Szeret és barátjának nevez téged. Igaz, hogy bűnös vagy, de a szeretetnek Jézus nem képes ellenállani. Sok bűnöd bocsáttatik meg, ha nagyon szeretsz.¹

Jézus elfelejti hibáidat. Ő más, mint az emberek és nem őriz a szíve mélyén semmi keserűséget irántad. Ó Jézus! Én hiszem, szilárdan hiszem ezt. Nem akarlak megbántani azzal, hogy csak egy pillanatig is kételkedjem benne. Nem tapasztaltam-e már számtalanszor határtalan jóságodat? Nem olvastam-e újra meg újra, könnyek között a példabeszéded a tékozló fiúról? Meg a Jó Pásztorról szóló evangéliumi részt és Mária Magdolna megtérését s a Te megindító gyöngédségedet iránta? Ó Jézus, milyen végtelenül jóságos vagy Te!

Szíved megindul a naimi szegény özvegyen, aki sírva követi egyetlen fia holttestét, és feltámasztod a gyermekét; részvétre gerjedsz, mikor látod a tömeget, amely ételről és italról megfélekezve követett Téged, hogy szavadat hallhassa, és csoda útján tápláld; isteni szemed könnybe borul a hűtlen Jeruzsálemre váró

¹ Luk. 6, 47.

szerencsétlenség gondolatára; hogy fájdalmat ne okozál résztvevő szívű édesanyádnak, kedvéért korábban megkezdéd csodáidat. Márta és Mária szomorúsága sírásra indít, ó Jézusom! és életre kelted fivérüket; szíved megszánja a tömeget, mely mint a pásztor nélküli nyáj tévelyeg, s megsokszorozod apostoli utaidat Palesztinában, mindenütt csodákat művelvén és jót cselekedvén.

S hová jutnék, ha fel akarnám sorolni külön irántam való jószágod összes megnyilvánulásait? De erről hallgatni kell, ugye Jézusom? Mikor magadhoz akarod vonzani a lelket, mindenekelőtt magányba vezeted. És ott, illetéktelen fülektől távol felfeded előtte titkaidat; ott, avatatlan szemektől távol elárasztod kedveskedéseiddel.

Jézusom, követlek Téged szívem magányába, hallom hangodat, mely odahív engem. Jól ismerem ezt a hangot. Sajnos! olyan sokszor hívtam már hiába. Annyiszor elnyomták délibábos vágyaim, hiábavaló aggodalmaim és haszontalan előítéleteim. Te, Jézusom, ott állottál az ajtó előtt, kopogtattál és vártál!... Szeretetre szomjazó Szíved lelkemet kereste, és én elbújtam, elmenekültem.

De most, Jézusom! most végre a Tied vagyok. Neked adtam magamat, Te pedig örömmel fogadtál és megnyitottad számomra Szívedet. Megmutattad a helyemet, mely olyan sokáig állott üresen. Most hát szeressük egymást, Jézusom, és felejtjük el a multat.

Igen! szeretetem erejével el akarom feled-

tetni Veled ezt a hosszú és szomorú várakozást. Barátságunk nem fogyatkozik meg többé soha. Jól vigyázz reám, Jézusom, mert egészen Reád bízom magamat. Viszonzásul szeretni és vigasztalni akarlak azért a sok csalódásért, mely isteni Szivedet éri.

V.

Rejtett istengyermekség

Hallod-e, én lelkem, Istennek, a te Atyádnak a hangját? Még nagyobb, még bensőbb meghittségekre hív téged. Eddig szolgája és barátja voltál, de Ő gyermekévé akar tenni.

Hűséges szolgáját az Úr bizalmával ajándékozta meg, titkos barátját szeretetével tünteti ki, gyermekét atyai gyöngédségben részesíti.

A meghittségnek ez az új és legmagasabb fokozata a már megszokássá vált önátadásnak a gyümölcse; a lélek ilyen nagy odaadására Isten azzal felel, hogy szeretett gyermekének tekintti.

A barát barátját csak időnkint látogatja meg. A lélek sem társaloghat állandóan isteni Barátjával. Elfoglaltságai, gondjai és különböző ügyes-bajos dolgai akadályozzák. Ezért igyekszik megsokszorozni áhítatgyakorlatait, elmélkedéseit, lelkiolvasmányait, mert ezek az ő látogatásai, melyek a barátság fönntartására szolgálnak.

A gyermek azonban nem hagyja el az atyai házat. Ő nem vendég, hanem a családhoz tarto-

zik. Nem tesz látogatásokat szüleinél, hiszen ott él közöttük. Dolgozik, szórakozik, pihen, de bármit tesz is, atyjának és anyjának szerető tekintete kíséri.

A lélek mint Isten gyermeke, elvégzi kötelességszerű áhítatgyakorlatait, egyébként azonban teljesen szabadon, önként Istenhez alkalmazkodik. Kiolvassa Atyja szeméből annak legkisebb óhaját is és azonnal teljesíti. Kötelességének végeztével pedig Isten gyakran maga mellé hívja. Mintegy meghitt családi körben töltött esték ezek: kedves, boldog órák, melyekben az Atya kimondhatatlan gyöngédséggel veszi körül gyermekét, kioktatja kötelességeire és még mélyebben bevezeti a saját életébe.

Az engedelmes lélek teljesen átengedi magát Isten szerető gyöngédségének. Érzelmeit nem önti áradozó szavakba, csak tekintete merül el nyugodtan és szeretettel Atyja szemében. Ez az egyszerű tekintet mindent kifejez és elragadja Isten szívét. Néha, lángoló szeretetének indítására közelebb simul Hozzá, mint ahogy a gyermek időnkint, érzéseinek túláradásában anyja karjába veti magát.

A jóbarát nem feledkezik meg személyes és családi érdekeiről sem. Rendes számadást kell vezetnie, hogy szabályozhassa kiadásait és költségvetést készíthessen. Hasonlóképpen a lélek, ha Isten barátjaként él, azért nem vetheti el lelki előmenetelének a gondját. Sőt ellenkezőleg, minden erejét összesszedve azon kell igyekeznie, hogy előbbre haladjon, kevesbítse hiáit és életének minden részletébe belevigye

szeretetét Isten iránt. Folytonos gyakorlás, küzdelem és munka az élete.

A rejtett istengyermekség életét élő lélek sem veti meg ezt a fáradságos munkát, de az nem őreá vár. Ő a ház gyermeke. Érdekeiről atyja és anyja gondoskodik, mert hiszen az az ő érdekük is. Ő csak egyszerűen és nyugodtan teljesíti Atyja parancsát. Ha hibát követ el, szerető édesanyja helyrehozza azt. Ő maga békésen él családjá körében. Mindene megvan, hiszen mérhetetlen gazdagság birtokosa, egy királyság örököse. Az ő dolga nem az, hogy előre nézzen és a jövővel törődjék, hanem hogy megnyerje Atyja tetszését, hogy most, a jelen pillanatban szeresse Őt, s szeretetét végtelen gyöngédséggel és vak engedelmességgel juttassa kifejezésre.

Isten igazi gyermekeinek az élete rejtve van az emberek előtt. Isten elvonja ezt a kincset a közönséges tekintetektől. A világ úgysem értene meg az Isten szolgálatában és szeretetében eltelő ilyen életet. A világ kigúnyolja a földi javakat megvető igazak egyszerűségét.

Az átlag-keresztények sem képesek felfogni a Jézusnak szentelt élet magasztosságát. Az Istenbe merülő lelkek az ő szemükben dologtalanoknak és haszontalanoknak látszanak. Nekik tevékenység, mozgás, feltűnés kell. Azt hiszik, hogy az Isten szolgálatának szentelt, csöndben és elvonultságban töltött, semmiféle látható külső befolyást nem gyakorló élet nem lehet érdemszerző és az Egyháznak semmi hasznára sincs.

Sokszor még a jámbor és Isten előtt kedves, de az istengyermekség rejtett magaslatára még el nem jutott lelkek is meglepődnek az ilyen élet egyszerűségén. Magukban így gondolkoznak: A szentek az Egyháznak tett rendkívüli szolgálataikkal, kiváló erényeikkel és hősi cselekedeteikkel tűntek ki. Itt azonban éppen ellenkezőleg, minden egyszerű, szinte közönséges. Hol van itt az érdem, az erény, a szentség? Az ember nem lát mást, csak egészen közönséges cselekedeteket és mindennapi életmódot. Sem önsanyargatások, sem hosszas imábamerülések. Ezek a lelkek megelégszenek az átlagélettel. Igaz, hogy barátságosak, udvariasak, szeretetteljesek, pontosak, de társaságban alig fordulnak meg, többnyire nem eléggé tájékozottak a napi újdonságokban és a társadalmi szokásokban, néha még különösebb befolyásuk sincsen a környezetükre, semmi szerepet sem játszanak és semmi tekintélyük sincsen.

Ó, édes Istenem! Mennyire félreismerik az emberek a te gyermekeid igazi érdemeit. Ez az egyszerű, minden feltűnés nélküli, de teljesen a Te szeretetednek szentelt élet az a „Jézus Krisztussal Istenben” elrejtett élet, amelyet a főnséges Istenanya, a szentek Királynéja élt; ez Jézus egyszerű, rejtett életének a mása.

Igaz, hogy ez az elfeledett, megvetett és szenvedő élet megbotránkozás tárgya volt a zsidók előtt és balgaság a pogányok szemében;¹ az is igaz, hogy napjainkban is gúnyolódást és meg-

¹ I. Kor. 1, 23.

vetést vált ki a világ bölcseiből, de vajjon ezért kevésbé szent, kevésbé fönséges és kevésbé isteni?

Ó boldog lélek, Isten rejtett gyermeke, mit törődöl te a világ gyermekeinek a nemtetszésével, sajnálkozásával vagy gúnyolódásával! Az ő rosszalásuk, rágalmazásuk számodra mitsem jelent. Abban a palotában, ahol te lakol, ők nem jártak soha. Szemük nem is bírná elviselni ennek a mennyei lakásnak a ragyogó fényét; fülük nem értené meg azt az isteni nyelvet, amit ott beszélnek. Te egy másik világ lakosa vagy, Istenben elrejtve élsz és az Ő kiváltságos gyermeke vagy.

Ó királyi gyermek, válj becsületére isteni származásodnak. Lelki vagyonod miatt ne aggódjál. Folytasd egyszerű életedet Isten keblén, töltsd be akaratát, szeresd Őt határtalanul és ne félj semmitől: hiszen gazdag vagy, az örök-lés jogán gazdag.

ÖNMAGÁT ELFELEJTŐ ÉLET

I.

Mit jelent önmagunkat elfeledni?

A lélek, aki Istennek adta magát, nem önmagáé többé. Saját szemében nem létezik, mert már nem önmagában él, hanem Abban, akinek életét odaszentelte; semmi más érdeket nem ismer többé, csak Mesteréét.

Az „én” elfelejtése minden lelki élet nagy törvénye.

Önmagunkat elfeledni annyi, mint cselekedeteinkből, szenvedéseinkből, imáinkból kizárni minden emberi számítást, minden mellékgondolatot, minden önszeretetet és önző szándékot.

Önmagunkat elfeledni annyi, mint egyszerűen elfogadni Isten kezéből minden keresztet, minden nehézséget anélkül, hogy amiatt panaszkodnánk, hogy annak időtartamát vagy természetét kutatnánk; mintha az nem is minket, hanem másvalakit ért volna.

Önmagunkat elfeledni annyi, mint mérsékelni és egyáltalán nem keresni személyes kielégülésünket, a tiltott élvezetektől menekülni s a többiek közül is csak azokat elfogadni, amelyeket maga a Gondviselés nyújt felénk.

Önmagunkat elfeledni annyi, mint valódi értékünk szerint becsülni, vagyis bűnös semmi-

nek tekinteni magunkat; annyi, mint sem a saját emlékezetünket, sem a másokét nem foglalkoztatni személyünkkel, tulajdonságainkkal, munkáinkkal; annyi, mint óvakodni még gyöngeségeink aggodalmaskodó és hosszas vizsgálgatásától is.

Önmagunkat elfeledni annyi, mint akaratunk egy tényével mintegy eltűnni saját szemünk elől, s nem keresni és nem látni sem magunkban, sem másokban, sem személyekben, sem dolgokban mást, mint Jézust és az Ő akaratát.

Aki utánam akar jönni, — mondja Jézus — az tagadja meg magát. Aki részesülni akar Jézus föltámadásában, annak előbb bele kell egyeznie, hogy meg is haljon Vele; aki dicsőségesen ki akar kelni Jézussal sírjából, annak előbb le kell szállania oda Vele; aki meg akarja menteni életét, az ott kezdje, hogy előbb elve-szítse azt.

Önmagunk elfeledése tehát nem más, mint lemondás, önmegtagadás, alázatosság, meghalás önmagunknak. Önmagunk elfeledése: teljes, általános kifosztottság.

De vajjon mi az, ami az Istennek adott lelket ennyire kifosztja? A szeretet. Mert a szeretet zsarnok: mindent követel és nem ad vissza semmit. Ha egyszer sikerült teljesen birto-kába vennie a szívet, az összes teremtmények legszegényebbikévé teszi.

A közönséges lélek foglalkozhatik a jövőjével, terveket szöhet, megválaszthatja foglalkozásait, szórakozásait, követeléseit. Körülvétetheti magát az emberek tiszteletével és megbe-

csülésével, akaratától függ, kinek adja oda vagy kitől vonja meg szeretetét, meghitt barátságát; élvez, él, és boldog, hogy élhet.

A szeretet zsarnoksága alá került lélek ellenben mindent elvesztett. Nem ura többé sem értelmének, sem akaratának, sem érzéseinek, sem pedig idejének és egészségének. Nem maradt meg számára semmi. Törekvései, kedvtelései, képességei s mindaz, ami mások gazdagságát és büszkeségét alkotja, elvétellett tőle és Mesterét szolgálja.

És a lélek gyönyörűségét találja ebben a kifosztottságban; élvezi hogy megrabolták önmagától; a világért sem kívánná visszavenni egykori tulajdonát, sőt esdve kéri Jézust, hogy azt soha többé vissza ne adja neki.

Ó, isteni örület! Jézus, taníts meg minket önmagunk elfelejtésére!

II.

Miképen gyakorolja az egyszerű lélek önmaga elfeledését

Az önmagát elfelejtő lélek Isten mélységeiben lakik. Élete, a maga egyszerűségében telve van csodákkal, de közönséges szem ezt észre sem veszi.

Istennek adott lélek, vagy egyszerű lélek, az egy és ugyanaz. A teliesen Istennek átadott léleknek csak egy pillantása van, és ez a pillantás Istenre szegeződik. Csak egy indulata van,

és ez az indulat Isten felé hajtja, bármit cselekszik is; szorosán hozzákapcsolja s önmagába visszatérni nem engedi.

Állandóan az isteni óceán felé áramló dagály ez, melynek apálya nincsen soha.

Az egyszerűség természeténél fogva kizárja a töprengést. Az Istennek átadott lélek nem foglalkozik önmagával. Nem gondol jócselekedeteire, életének tisztaságára és szüntelenül sokasodó érdemeire. Nem kérdezi, hogy mások mit gondolnak róla. Nem kívánja, hogy a teremtmények az ő személyével, tetteivel, vagy akár hibáival, mulasztásaival foglalkozzanak. Sem szeretni, sem szerettetni nem kíván ezen a földön. Mert ez már tulajdonjog gyakorlása volna, amihez pedig nincs többé joga. Nem keres önmaga számára sem elismerést, sem pedig bármilyen embertől származó kegyet vagy jóakaratot, mert miután semminek tartja magát, nem követelhet senkitől semmit.

A Jézusnak átadott lélek forrón szereti Mesterét. Ezer meg ezer különböző alakban juttatja ezt kifejezésre, s minden pillanatban valami új módot talál arra, hogy Jézus tetszését keresse; mert a szeretet leleményes. De azért ez a szeretet is egyszerű, nem bonyolódik önmagába.

Az ilyen lélek éppen úgy szeret a megpróbáltatásban, kísértésben, sötétségben és vigasztalanságban, mint a világosság és vigasztalás idején. Mikor pedig Jézus gyöngédségének bőségét árasztja reá, gyönyörűségbe meríti és megittasítja szeretetével, a lélek elfogadja ezt a ked-

veskedést s hagyja, hogy Jézus szívére ölelje és térdén ringassa.

Az egyszerű lélek sohasem kérdezi Jézus viselkedésének az okát. Olyan, mint az agyag a fazekas kezében. Látja, hogy Jézus különös, értelmetlen alakot ad neki, de kérdezheti-e az edény készítőjétől: Miért formálsz így?

Jól látja azt is, hogy az utak, amelyeken isteni Mestere vezet, homályosak, titokzatosak, de hogy adhatna ő tanácsot az örök Bölcseségnek? Félelem nélkül engedi át magát vezetésének s nem fürkészi nyugtalan tekintettel a jövőt, melyet nem ismer, de nem foglalkozik a multtal sem, amely immár csak Istenben él.

Egyedül csak a jelennel törődik. De azzal sem szenvedélyesen. Tudja, hogy idelent minden munkája, minden foglalkozása csak időtöltés számára. Mesterének nincsen szüksége az ő szolgálataira. Ha megkívánja tőle, hogy munkálkodjék az Ő dicsőségén, azt csak azért teszi, hogy megrövidítse számkivetésének az idejét. Ezért nem is tesz különbséget az engedelmesség által reárárt munkák között. Minden jó, mert minden Isten rendelete.

Megtörténik, hogy a munka, amit Isten kíván tőle, kellemes és megfelel ízlésének. Ilyenkor áldja Istent és egyszerűséggel fogadja ezt az örömet, de nem állapodik meg mellette.

Máskor viszont nehéz a munkája; kellemetlen találkozásokkal, kínos összeköttetésekkel, megaláztatásokkal üldöztetésekkel jár. A lélek azonban, amely igazán elfeledte önmagát, nem gondol azzal, ami szenvedését, nehézségét

vagy megaláztatását okozta. Hiszen ő nem magának, hanem Mesterének él. Figyelemre se méltatja az őt ért megbántást, a vele szemben elkövetett méltánytalanságot és a megvetést, amelyben része van. Hogyan is vehetne tudomásul ilyesmit, ő, aki voltaképpen nincs többé? Zavartalanul folytatja Isten dicsőségére megkezdett munkáját még akkor is, ha feladatával nem lenne képes megküzdeni, s ha össze is kellene roskadnia a bántalmak és üldöztetések ütése alatt.

A léleknek ez az egyszerűsége és önzetlensége gyakran csodálatot kelt ebben a kétszínűségge! és önzéssel telt világban. A teremtmények néha iryvekeznek saját hasznukra kizsákmányolni ezt az egyenességet, nyíltságot. Csapdákat állítanak útjába és ki akarnak fogni jóhiszeműségén.

Az egyszerű lélek azonban, mivel önmagát semminek tartja és elfeledte, nem érzékeny a meglepetésekkel szemben. Hiszen aki vele kezd, az voltaképpen Istennel kezd ki; s akit megzavarni vagy behálózni akarnak, az maga az Isten.

III.

Az egyszerű lélek szereti a keresztet

Az önmagát teljesen elfeledett lélek minden tettét a legnagyobb egyszerűséggel végzi, s minden önzéstől menten, csak a tiszta jószándék vezérli.

Istennel mindig meg van elégedve, bármit tegyen is, s bárminek a történéseit engedje is meg.

Teljesen közömbös előtte, mi éri: betegség vagy egészség, szerencse vagy csapás, siker vagy balsiker, élet vagy halál.

A szenvedést, bármilyen alakban jelentkezik is, mindig egyformán készségesen fogadja. Mert a szenvedésben Krisztus küldöttjét látja.

Akinek a hite nem elég eleven, az nem mindig fedezi fel Jézust a különböző fátyolok takarója mögött. Földönjártában is csak a hívőknek egy kicsiny csoportja ismerte fel Jézusban a Messiást. Halála és föltámadása után magára öltött külső megjelenésével pedig nagy próbára tette az apostolok hitét, sőt megzavarta még magát a forrón szerető Magdolnát is. .

Most, hogy alázatos színek mögé rejtve él közöttünk tabernákulumainkban, látogatása még titokzatosabb. Csak a szeretet teljes éberségével figyelő lélek ismeri fel, amikor jelentkezik. A magával hozott keresztről ismeri fel Őt.

Ó, mert ettől a drága kereszttől, amellyel megváltotta a világot, nem válik meg soha s terhét meg akarja osztani barátaival is:

Kedves jó lelkek, valahányszor a szenvedés érintését érzitek, mondjátok: Jézus megy el mellettem! — és csatlakozzatok Hozzá. Ne engedjétek, hogy meggörnyedjen a kereszt súlya alatt. Nyujtsátok feléje karotokat, tartsátok oda vállatokat és segítsetek a hordozásában. Hiszen azért jön hozzátok, hogy segítségére legyetek. Ne lepődjétek meg a kereszteknek attól a kü-

lönbözöségétől és sokféleségétől, amellyel megtisztel benneteket. A különféle baj, benső szenvedés, szívfájdalom, üldöztetés, balsiker, anyagi romlás, jó hírnév elvesztése, lelkiismeretbeli aggodalom, testi betegség, mind-mind Jézus keresztje, amit el kell fogadnunk: Aki utánam akar jönni, vegye föl keresztjét és kövessen engem.¹

És vajjon hová vezeti Jézus a lelket? Ha mindvégig hűségesen kitart Mellette, föl a Kálváriára, ahol fölfeszítetik a keresztre és meghal. És Jézus majd ezt mondja róla: Kicsiny gabonaszem, elvetettelek a földre, hogy ott meghalj és elenyéssz; de halálod után élet csírázik belőled; új szarát hajtasz és ezen a száron megtermékenyülten újra éledsz.

Ó, a kereszt nagy misztériuma! Meg kell halnunk, hogy élhessünk. Erre tanít a hitem, ezt sejteti meg az értelmem és ezt tárja előlem az egész természet. Hogy valami lehessen belőlem, előbb bele kell egyeznem, hogy semmivé legyek; el kell felednem magamat, földre kell vettetnem és ott elenyésznem.

Igen, én ilyen, a föld méhébe rejtett kicsiny gabonaszem akarok lenni. Érzem, hogy Jézus tart ott elzárva engem. Életem lefolyik és terméketlennek látszik. Istentől nyert erőim kimerülnek és felhasználnak, mégpedig nem nagy és szent ügyek szolgálatában, hanem kényeszerű tétlenségben, mely mintha sohasem akarna véget érni. Ez maga a halál, maga a sír, De

¹ Mt. 6, 24.

nem baj! Jézus örökös fölttem. Amikor majd Neki úgy tetszik, életet és termékenvséget támaszt síromból s földi hivatásom akkor beteljesedett.

IV.

A lelket önmaga elfelejtésére hívja fel minden

Kedves jó lélek, te Istentől függsz minden tekintetben. Tőle függsz életednek minden legkisebb részletében is. A legfőbb és legteljesebb joggal rendelkezik föltted. Csak Általa létezel s csak Érte és akarata szerint élhetsz. Nem igazságos-e tehát, hogy Feléje, mint központ felé irányítsd minden tettetted, vágyadat és gondolatodat, mindazt, amid van és mindazt ami vagy? Nem igazságos-e, hogy Előtte eltűnjél és elfeledd magad?

Ó Jézus! a teremtett rendnek milyen felborítása az egész életünk! Minden értelmes teremtmény Isten helyét akarja elfoglalni s azt kívánja, hogy körülötte, mint központ körül keringjenek az összes többi teremtmények, sőt maga Isten is. A bolygók a nap helyére pályáznak, a porszem hegynek képzeli magát és a víz-csepp be akarja tölteni az óceánt.

Ó, elfajult emberi értelem, ki tudná elszámolni tévelygéseite? Az ész istennövét kiáltotta ki magát, felborította Isten trónját és önmagát imádatja. Kihirdette jogait Istennel szemben és előírta a Teremtő kötelességeit. Szabadságot adott az embereknek, de cserébe odaláncolta

őket a sátánhoz; helyreállította az egyenlőséget, de ugyanakkor zsarnokoknak rendelte alá magát; kikiáltotta a testvériséget, de közben elnyomta a szeretetet.

És amit ez a tömeg-gőg cselekedett, ugyanazt teszi az egyes emberek egyéni felfuvalkodottsága is nap-nap után. Megfeledkezve semmiségéről, lényegénél fogva függő voltáról és arról, hogy csak egy Másvalakinek a jóvoltából s egyedül csak az Ő dicséretéért létezik, méltóságteljes tartást vesz magára, mindenkitől független hatalomnak állítja be magát s kiterjeszti uralmát mindenre, ami körülveszi. A teremtő és örök Istennek, aki alárendeltségének az adóját követeli tőle, szemtelen kihívással felel.

Halljátok egek, és figyelj füleddel föld. Az ökör megismeri gazdáját, s a szamár urának járszolát; de te Izrael nem ismered el Istenedet.¹ Fiakat neveltem és fölmagasztaltam, ők azonban megvetettek engem.²

Ó, milyen mélyen megzavarta a bűn az emberi természetet! Egyre csak függetlenségről, feltűnésről, gyönyörűségről és vagyonról álmodzik, mikor pedig a természet és a kegyelem egyaránt csak alázatosságról, lemondásról és szegénységről beszél.

Isten az embert a halál szimbólumaival vette körül, hogy azokon keresztül megtanulja keresni az igazi életet.

¹ Iz. 1, 3.

² Iz. 1, 2.

Minden hang, mely füléhez jut, arról beszél, hogyha el akarja érni az igazi dicsőséget, el kell felednie önmagát; valamennyi ösvény, amit lába tapos, csak a sötétségen át vezet a világosságra. Benne és kívülről minden a semmire emlékezteti, amelyből vétetett.

Látja, mint gyöngül lassankint a teste és hanyatlik napról-napra jobban a sír felé. Érti, mint hűl ki szíve egyre jobban az önzéssel való érintkezésben, s mint zsugorodik össze a hazugság és képmutatás fagyos lehelletére. A boldogságról szőtt ifjúkori ábrándjai egymásután válnak semmivé, akárcsak az álmok. Szabadnak, tiszteletben állónak, szeretettnek, befolyásosnak hitte magát; a szomorú valóság azonban azt mutatja, hogy ki van szolgáltatva az eseményeknek, játéka saját képzelődésének s áldozata mások irigységének és önzésének. Minden azt kiáltja felé, hogy végtelenül kicsiny és úgyszólván haszontalan a földön; minden arra hívja fel, hogy alázkodjék meg és feledje el önmagát.

Ó, ha a lélek meg tudná érteni ezt a hangot és tökéletes alázatossággal visszatérne eredetéhez, ami nem más, mint a semmi! Milyen boldog, milyen nagy és szabad lehetne, ha egyszer végre visszaállítaná a kevélységével állandóan megzavart rendet!

Önmagunk elfeledését a szeretet könnyűvé teszi

Az önmagáról való lemondás gondolata többnyire megijeszti a lelkeket. Nem képesek megérteni, hogyan lehet szeretni a keresztet, keresni a megaláztatást és törekedni a megvettetésre.

Nem értik, mert nem tudják, mi a szent szeretet.

A szeretet a mélység kulcsa; nélküle minden lelki tudomány hiábavaló. Szeretet nélkül nincs önmagunkról való megfélekedés, csak rút önzés, érzékiség és gőg.

Ellenben szeretettel a legmesszebbre tévedt szellem is újra megtalálhatja a helyes utat s a legmélyebbre süllyedt szív is visszanyerheti nemességét.

Egyedül csak a szent szeretet szabályozza a szívet, óvja meg eltévelyedésektől és úzi ki belőle a rendetlenséget. Az önzéssel szemben a nagylelkűséget állítja be; a kevélységet aláztossággal helyettesíti; az élvezet és dicsőség szenvedélyes hajszolása helyett önmegtágadásra és önmaga elfeledésére indítja.

Minden ember, — bármilyen mélyre süllyedt is — örzi magában ősi nagyságának valami nyomát. Dicsvágyó: szenvedéllyel hajszolja a hiú dicsőséget és a mulandó kincseket; de hát nem végtelen dicsőségre és végtelen javak birtoklására teremtett?

Szereti az élvezetet és szívós kitartással keresi az örömeket: de vajjon nem határtalan gyönyörűségre és hiánytalan boldogságra van-e joga?

Menekül a fáradtság és gond elől, utálja a szenvedést és gyűlöli a munkát: de hát nem zavartalan pihenés és leírhatatlan üdvösség vár-e reá?

Retteg az alárendeltségtől, irtózik a rabszolgaságtól és föllázad az erőszak ellen; igen, mert királyi vér folyik az ereiben. Isten gyermeke, akit az Isten uralkodásra teremtett.

Add vissza ennek az embernek a szeretetet, s hőssé, szentté változtatod. A szeretet ellenállhatatlan mágnes, mely a lélek szétszórt erőit mind magához vonzza. Hatására egybekapcsolódnak még azok is, amelyek odáig minden összefogásnak ellenszegülni látszottak.

Hatalmas befolyása alatt a nagyravágyás és a dicsőség hajszolása Isten dicsőségét szolgáló buzgóságra változik. Az élvezetvágyból égő szomjúság lesz az után, hogy Jézus Szívének minél több örömet szerezhessen. A szabadságittas lélek egyszerre csak azt látja, hogy minden bilincsetől megszabadult, s most szabad, mint egy királynő, aki csak a szeretet boldogító láncát viseli. A félnk szívet, amely eddig irtózott a fájdalomtól, a szenvedéstől, a szeretet indítására betölti a vágy, hogy odaadhassa feláldozhassa, elfeledhesse önmagát.

Ó, a szeretet hatalmas erős, mint egy jól rendezett hadsereg.

Miben áll a hadvezér ereje? Abban a lelke-

sülésben, amelyet katonáiba tud önteni. A hadsereg kezdetben csak egy embercsoport, mely a legkülönbözőbb elemekből áll. Nincs más közös vonásuk, csak az egyenruha, a tette készség és a küzdés vágya... De milyen sztratégiai módszert alkalmazzanak és milyen ellenség ellen harcoljanak?... Ám ekkor egy ügyes és szeretett hadvezér élükre áll, megfelelő csoportosításban beosztja és elrendezi őket, s íme kész a félelmetes hadsereg. Az ingadozó elemeket egy ellenállhatatlan erő e középpont köré csoportosítja. Ezer meg ezer harcos értelmeként elfogadja a vezér tervét; akaratauk meghajlik rendeleteire s készséggel mennek akár a halálba is, csak hogy tetszését megnyerjék. Mi nyugőzte le és mi villanyozta így fel őket? A lelkesülés, a csodálat, a szeretet vezérük iránt.

A szentségért küzdő léleknek ezt a példát kell szem előtt tartania. Mert benne a fékezetlen szenvedélyek tömege forr és kavarg. Félelmetes erők ezek. Ha a szív nem keríti hatalmába őket, egyszer még ellene fordulnak. De miképen legyen úrrá fölöttük? Úgy, hogy állítson élükre egy szeretett vezért, aki lenyűgőzi, fegyelmezi és rendezi őket. Ez a vezér pedig: Jézus Krisztus.

Ó, Jézus! emelj trónt magadnak szívem közepében s vonzóerőd hatására erőim, képességeim mind meghajolnak Előtted. Jóságod lenyűgőzi, szeretetreméltóságod lebilincseli és gyöngédséged elaltatja őket kebleden. Majd isteni hatalmad átalakító befolyására a jónak

a szolgálatába állnak és félelmetes erőkké válnak a pokollal szemben.

Nem, imádandó Mesterem, természetemet azért nem kell lerontanom, hanem csak át kell engednem Neked. A Te szereteted majd áthatja és átalakítja.

Téged szeretni, értelmemet egyedül csak szereteted gondolatával foglalkoztatni, íme, ez a leghathatósabb eszköz önmagam elfelejtésére. Vedd birtokodba egész lelkemet, nekem magamnak ne hagyj abban semmi helyet, hogy kénytelen legyek kezébe szállani s visszatérni, mint Noé galambjai, isteni Szíved bárkájába.

VI.

Minél jobban elfelejti a lélek önmagát, annál inkább foglalkozik vele az Isten

Nincs a földön gyönyörűsegebb valami, mint a teljesen tiszta, minden önzéstől mentes szeretet. De hogy idelent ilyen szeretetet láthassunk, ahhoz alighanem két olyan lélekre kellene találnunk, melynek tisztaságát a bűn sohasem zavarta meg.

Lelkünket szomorúság tölti el arra a gondolatra, hogy ilyen szép barátság nem található a földön. Pedig az emberi szív mégis ilyen szeretetről álmodozik; legyőzhetetlen vágy hajtja utána; egyre keresi és semmiféle csalódás sem riasztja vissza a tovább kereséstől. Vajjon nem volna mégis megvalósítható ez az annyira szép,

annyira gyöngéd valósággal mennyei barátság, amit még az angyalok is megirigyelhetnének tőlünk?

Jézusom! szívem megre meg a boldogságtól. Ez az annyiszor megálmodott szeretet valóban létezik: a Te Szíved jól ismeri s ismerik a tiszta lelkek ezrei is. Sőt, ki tudja, nem éppen az a gondolat adott-e erőt Neked annyi gyalázat és szenvedés elviselésére, hogy a Te kicsiny teremtményeid egykor majd ilyen szeretettel fognak szeretni Téged?

Ennek az elragadó barátságnak legnagyobb varázsa az, hogy lényegénél fogva kölcsönös, hogy a barát nem önmagában, hanem barátjában él, mintegy kilép önmagából s csak annak a javával törődik, akit szeret.

Ez az önzetlen szeretet fokozatosan alakul ki a lélekben. Jézusnak minden gondja arra irányul, hogy azt kifejlessze és az önszeretet hozzákeveredésétől megtisztítsa. Nincs olyan nehézség, ami Őt ebben a munkájában megakaszthatná. Ez a legkedvesebb foglalkozása. Jól tudja, hogy évekbe telik, míg fáradozását siker koronázza.

Jézus részéről azonban ez a szeretet kezdetől fogva tökéletes. Amint egy lélek átadta magát Neki, viszont Ő is odaajándékozta magát a léleknek, még pedig teljesen, fönntartás nélkül. És nemcsak odaadja magát neki, hanem egyúttal kezébe veszi minden ügyét, érdekét.

Isten, itt a földön, minden gyöngé és tehetetlen lény mellé érezhető gondviselést adott. A katolikus Egyházat pedig megbízta, hogy a ke-

resztény társadalomban ugyanígy tegyen. Láthatjuk is, hogy nincsen olyan betegség, tudatlanság vagy bűn, ami segítségben vagy gyógyításban nem részesülne.

De minden egyes lélek külön-külön éppen úgy, sőt még sokkal inkább érdekli Jézust, mint az egész világ. Állíthatja-e valaki, hogy van szegény és minden támaszt nélkülöző lélek, aki mellett egyetlen szív sem virrasztana? Nem, jóságos Mesterem, ez lehetetlen; gyöngédséged fölindul ennek már pusztá föltételezésére is.

Ám ha ez így van, mit mondjunk akkor arról a lélekről, aki önként választotta a szegénységet, aki egy fönséges örület nagylelkűségében minden javát a Te kezébe tette le, önmagának csak egyet tartva fönn: hogy Téged szerethessen? Hát még ha a lélek ezt a minden teremtett segítségről való lemondást egyenesen a Te biztatásodra, kívánságodra, sürgetésedre tette? ... Amikor Jézus idáig fokozza teremtménye iránti szeretetét, akkor már nem csupán Szívét köti le, hanem még annál is többet: a becsületét. Ha már Keresztje varázsával magához vonzotta ezt a lelket s elvette mindenét, amivel bírt, nem igazságos-e, hogy kárpótolja őt és mindene legyen?

Ó kedves lélek! bármilyen magasra jutottál is, azt a gyöngédséget mégsem érheted meg, amellyel Jézus — szívedért cserébe — neked adja a saját Szívét. Ha teljesen megértenéd, meghalnál a szeretettől. Mert az isteni Mesterrel való meghittséged ellenére is, még mindig a titokzatosság fátyola és a hit árnyéka borul

életedre. Jézus csak az örökkévalóságban fedi majd fel előtted, hogy ki voltál számára már itt a földön s mi leszel majd az egész örökkévalóságon át.

Azért, ha meghallod a Mester hangját, amint arra kér, hogy felejtsd el magadat s légy minden fenntartás nélkül az Ővé, ne tétovázzál és ne próbálj kutató szemmel a titok mélyére hatolni, hanem mondd egyszerűen az Istenanyával: Ime az Úr szolgáló leánya, legyen nekem a Te igéd szerint!

VII.

Az önmagát elfeledő lélek helyett Isten gondolkozik

Minél előbbre halad a lélek a tökéletességben, annál egyszerűbbé válik a lelki élete. Végül abban a néhány szóban összpontosul az egész, amit Jézus intézett egyik szolgáló leányához:¹ Gondolj reám, én is gondolok reád. — Ami más szóval azt jelenti: gondolok becsületedre, ideigvaló javaidra, dondolok üdvösségedre, tökéletesedésedre, megszentelődésedre. Jézus mindent tud és nem feledkezik meg semmiről.

Ha a lélektől olyan nagy áldozatot kíván, amilyen a teljes lemondás önmagáról, akkor gondja van arra is, hogy elejét vegye az ebből esetleg, emberileg származható kellemetlenség-

¹ Szienai Szent Katalin.

geknek. A léleknek egyszerűen csak engedelmeskednie kell és óvakodnia a jövő kutatásától.

A szareptai szegény özvegyasszony ugyan csak nagy nyomorúságban volt, amikor egy napon Illés prófétával találkozott. Utolsó élelmét készült éppen elfogyasztani; azután már nem maradt volna hátra számára egyéb, mint hogy fiával együtt éhen vesszen. És ennek az idegennek a kérésére mégis odaadta utolsó falat kenyérét. Emberi szempontból örültségnek látszik, amit tett, Isten szemében azonban bölcsesség volt. Mert ezzel arra bírta Istent, hogy csodát tegyen.

Az igazán egyszerű lélek eljárása Istennel szemben mindig ilyen. Nem gondol semmi mással, csak állapotbeli kötelességével. Az okoskodást, számítást, színlelést nem ismeri. De Isten gondját viseli. Vele szemben minden ügyeskedés és hazugság csődöt mond. A ravaszság ugyan néha azt hiszi, hogy hálójába kerítheti az egyszerű lelket, de végül mégsem boldogul vele: valami váratlan esemény, sokszor egyetlen szó vagy mozdulat megghiúsítja a fondorlatot.

Amikor majd e világ hatalmasai elé kerültök — mondta az Úr Jézus az ő tanítványainak — ne aggódjatok azon, hogyan és mivel védekezzetek, mert a Szentlélek majd ajkatokra adja, hogy mit mondjatok.

Ha a tanítványok, apostoli munkájuk kezdetén mérlegelték volna mérész vállalkozásuk következményeit, sohasem prédikáltak volna. Hi-

szen a legcsekélyebb reményük sem lehetett arra, hogy a Megfeszített tanát el tudják fogadtatni, s fáradozásuk fejében még kínzatás és halál is várt rájuk.

Ők azonban mentek, — fontolgtatás nélkül, s ennek folytán félelem nélkül is — ahová Isten Lelke hajtotta őket. Megbízatusuk úgy szólt, hogy prédikáljanak: Praedicate. Tehát prédikáltak. A többit majd elvégzi Isten; és pedig egyszerűen végzi el.

Jézus nemcsak átveszi az egyszerű lélek minden gondját, hanem helyre is hozza, amit tudatlanságában vagy meggondolatlanságában el talál rontani. Nincs az az ügyes ember, aki sohasse tévedne és néha kockázatos lépést ne tenné. Az ilyen meggondolatlanságok a világ embereinél rendszerint mély sajnálkozást, sőt akárhányszor keserves megaláztatást is vonnak maguk után. Irigyeiknek pedig csípős megjegyzésekre, gúnyolódásokra és szigorú megítélésekre adnak alkalmat. Isten kezében ellenben eszközök a kevélyek megalázására és megjavítására.

Az egyszerű lélekkel szemben azonban Isten eljárása egészen más. Bizonyos meggondolatlanságokat megenged ugyan náluk is, — példákat erre minden szent életében találhatunk, — de ami a dologban különös, azok semmiféle kellemetlen következménnyel nem járnak, sőt még az is megesik, hogy valami nagyobb jónak az okozóivá válnak.

A lélek sohasem jár rosszul, ha Jézusra hagyja magát. Mikor Péter a Genezáreti tavon a je-

lenségben, mely első pillanatban megijesztette, megismerte a vizen járó Jézust, az önmagáról való megfélemlődés nagyszerű hevületében felkiáltott: Uram, ha te vagy, parancsold, hogy hozzád menjek a vizen.¹ Hirtelen természete nem enged időt neki a megfontolásra s a következő pillanatban már megy is a vizen. Ám, amikor a szél hirtelen vízoszlopot kavart fel előtte s az fenyegetően közeledik feléje, Péter nem gondol többé a Mesterre, aki mindent megtehet, hanem csak önmagára, a saját gyöngéjére; kételkedik és süllyedni kezd. Szerencsére ott volt Jézus, hogy mindent helyrehozzon.

Érdeemes megfigyelni, hogy az Evangéliumban Jézus mindig védelmébe veszi a gyöngéket, a megtámadottakat, még ha azok bűnbánó vétkezők is. Amint valaki, bármilyen módon bizalmat tanúsít Iránta, attól a pillanattól fogva védelmére kötelezettnek érzi magát.

Párjára kél tanítványjaival szemben, a gyermekekkel köréje csoportosuló anyáknak. Védelmébe veszi irigyei ellenében az újonnan megtért Zakeust, aki a kinevettetés veszélyének tette ki magát, amikor felmászott a fügefára, hogy láhassa Őt. Oltalmába veszi a házasságtörő asszonyt, zavarba hozza képmutató vádlóit, őt magát pedig megtérten szabadon engedi. Megkadályozza, hogy étlen bocsássák el a tömeget, mely követte Őt a pusztába és semmi élelmet nem vitt magával az útra. Megvédi apostolait, akik éhségükben kalászt szedtek

¹ Mt. 14, 28.

szombatnapon. Mindenekfölött pedig pártfogásába veszi a bűnös Magdolnát. Ó, mennyire szerette Jézus ezt a bűnbánó Magdolnát! Hogy védelmére kel vádlóival szemben! De nem volt-e ugyancsak nagy szüksége erre a védelemre? Hiszen szeretetében minden elővigyázatosságról megfeledkezett.

Magdala egyik legjobb családjából való, közismert nyilvános bűnös nő, aki anélkül, hogy a lelkében végbement változást bárkivel is közölte volna, a megalázkodásnak olyan csodálatraméltó tényét viszi végbe Jézusnak, a „Prófétának” a lábainál, hogy az már esztelenséggel határos a világ szemében. Bemegy egy idegen házba, behatol az ünnepi terembe, zavart kelt a vendégek között és megszegyeníti a ház urát.

Ó Magdolna! Mit törődöl te mindezzel, mikor Jézus van ott és oda vár téged lábaihoz... első ízben! A Mester dolga, hogy oltalmába vegyen.

És Jézus ezt meg is teszi. De megvédi később egyszer Mártával szemben is, mikor az ki akarja ragadni őt édes nyugalmából, amint ott ül Mestere lábánál; majd ismét máskor Judással szemben, aki pazarlással vádolja meg őt. Sőt gondja lesz rá, hogy igazolása belekerüljön a Szent Könyvekbe és hogy mindenütt, ahol hirdetni fogják az Evangéliumot, elmondják és dicsérik a szeretetnek ezt az esztelenségét, amit Magdolna kitalált, hogy azzal imádott Mestere tetszését megnyerje.

Hűséges lélek! Ajándékozd oda magadat te

is Jézusnak és felejtsd el önmagadat! Nem történhetik meg soha, hogy aki szükségében vagy tehetetlenségében az Ő szent Szívébe menekül, kiutasíttatnék onnan: Qui venit ad me, non eiciam foras.¹

HARMADIK FEJEZET

ODAADÓ ÉLET

I.

Miben áll az odaadás?

Önmagunkat Istennek adni annyi, mint a lán-goló szeretetnek egy tényével kiszolgáltatni egész lényünket Neki. A jóakarató lélek elvé-gezte ezt az önátadást élete kezdetén, vagy megtérésekor. Azután megújította annyiszor, ahányszor csak alkalma nyílt rá. Megismételte imáiban, munkái közben, szomorúságaiban és örömeiben, sötétségben és világosságban, benső megpróbáltatások és isteni vigasztalások ide-jén. A szeretet lassankint mindent áthatott, min-dent átmelegített, lánggra gyújtott és megtisztí-tott benne. Mint a pusztító tűz terjedt egyre tovább, elégetve a bűnöket, a rossz szokásokat, a tökéletlenségeket, majd behatolt a lélek kö-zéppontjába, s azt olyan hatalmas kohóvá vál-

¹ Ján. 6, 37.

toztatta, aminek tüzét emberi erő nem képes többé kioltani és amiben végül ő maga is elég, a szent szeretet áldozataként!

Önmagunkat Istennek adni annyi, mint elfeledni magunkat és nem gondolni többé másra, csak Arra, akinek magunkat odaajándékoztuk. Attól fogva, hogy az isteni szeretet hatalmába vette a lelket és felállította benne trónját, kiszorított abból minden haszontalan gondolatot. Az istenszeretet hatalmába esett léleknek teljesen le kellett mondania saját érdekeiről, személyes ügyeinek az intézéséről, jövője gondjáról, Istenre hagyván sorsát.

Önmagunkat Istennek adni annyi, mint életünket teljesen az Ő érdekeinek szentelni, munkánkat nemes és szent ügyek szolgálatába állítani, beállani Krisztus Király hadseregébe, engesztelhetetlen gyűlöletet esküdni ellenségeinek s minden rendelkezésünkre álló eszközzel terjeszteni az isteni Mester országát.

Szeretni, önmagáról megfélelkezni, önmagát feláldozni, íme ez az önátadás, ez a tökéletesség!

Eszményi élet! végtelen gyönyörűséggel teljes élet, amit irigyelhetnek tőlünk még az angyalok is!

Juthat-e boldogabb sors osztályrészül egy szegény halandó számára, mint önmagáról lemondva, életét másoknak szentelni, s önmagát elfeledni, hogy Jézust jobban szerethesse?

Önmagát feláldozni annyi, mint korlátlan uralmat biztosítani Jézusnak egész lényünk fölött, kérvén Őt, hogy rendelkezék azzal akkor

és úgy, ahogy Neki tetszik; hasznosítsa azt munkával vagy szenvedéssel, tevékenységgel vagy pihenéssel, fáradalmakkal, önmehtagadásokkal vagy böjtölésekkel aszerint, amint dicsősége azt megkívánja.

Önmagát feláldozni annyi, mint rendelkezésére állani az isteni Mesternek, bárhová hívja is a lelket: akár a kolostor mélyére vagy a pusztaság magányába, hogy ott égre emelt kezekkel esdekелjen Hozzá, akár nyilvános helyekre, nagy sokaság közepébe, hogy ott emlékeztesse a könnyelműségbe merült világot a jelen élet rettenetes komolyságára, akár valami vadonba, hogy ott hirdesse az Evangéliumot azoknak a szegény lelkeknek, akik még a halál árnyékában ülnek, akár egy szerény műhelybe, egy zajos gyárba, vagy valami szegényes kunyhóba, hogy ott keresse meg arcának verejtékével a mindennapi kenyeret magának és egész családjának, s hogy fáradhatatlan munkájával és feddhetetlen életével épülésére szolgáljon a világnak.

Önmagát föláldozni annyi, mint fiatalságát, egészségét, idejét és minden javát a szerencsétlenek sorsának javítására, a tudatlanok tanítására, a betegek ápolására, a szegények megsegítésére, a gonoszságnak áldozatul esett becsület helyreállítására, az árvák gyámolítására és az emberiség megszámlálhatatlan bajának orvoslására szentelni.

Önmagát föláldozni annyi, mint az igaznak, a jónak és szépnek az uralmát terjeszteni a világban, elősegíteni a szeretet és kölcsönös jó-

akaratot a nemzetek között, közelebb hozni egymáshoz a népek szívét s egyesíteni őket Jézus Krisztusban, terjeszteni a társadalomban az igazság és jog helyes értelmezését, s küzdeni a tévedés ellen, bárhol és bármilyen alakban jelentkezék az.

Önmagát föláldozni annyi, mint érdeklődést tanusítani osztályok sorsa iránt, hozzájárulni anyagi, értelmi és erkölcsi nyomorúságuk enyhítéséhez, résztvenni a munkásosztály életszínvonalának emelésében s mindent elkövetni, hogy megszűnjék a gyűlölet, amely elválasztja a gazdagokat és szegényeket, a munkaadókat és munkásokat egymástól.

Önmagát föláldozni annyit jelent, mint állandóan készen állani, hivatásunknak, időnknek és a rendelkezésünkre álló eszközöknek megfelelően, a jó érvényesülésének elősegítésére, a tévelyek és bűnök elleni küzdelemre, s minden erőnket latba vetni, hogy az emberek szeretetben egyesüljenek, alávéssék magukat az igazság igájának s odaboruljanak egyedüli Mesterrüknek, minden idők Királyának, Jézusnak lábához.

Micsoda nagyszerű munkaterület szerető lelkék számára! Micsoda fonséges eszmény szerető szíveknek!

II.

Az egyszerű lélek önfeláldozó odaadását maga Isten irányítja

A szeretetművek sokfélesége valóságos kelepce sok nagylelkű, áldozatos lélek számára. Annak a veszedelemnek teszi ki őket, hogy ezer különféle dologra szórják szét szellemüket, idejüket és tevékenységüket.

Az egyszerű lélek, aki szeretetből teljesen Jézusnak adta át magát, könnyen kikerülheti ezt a kelepce.

Minden pillanat mennyei követként állít be hozzá s új kötelességet hoz magával. Ezt a kötelességet pontosan, sietség és lassúság nélkül teljesíti; Isten ügyének a szolgálata az ő számára első sorban ebben áll, s ezt semmi más nem helyettesítheti soha.

A lélek nyugodt kitartással, szinte csökönységgel ragaszkodik ehhez a szakadatlan hűséghez: nem ez-e a legjobb módja, hogy Isten iránti szeretetét bebizonyítsa? És milyen jól elrejtőzhetik így a sötétségben és megsemmisülésben! Ki is sejthetné, hogy ennek az állandó pontosságnak a leple mögött milyen határtalan szeretet rejtőzik Isten iránt?

Ó Jézus! Mennyire csalódnak, akik azt hiszik, hogy az igazi odaadás feltűnő, nagy tettek, kimagasló állást, rendkívüli körülményeket, sajátos képességeket, kedvező környezetet kíván! Holott éppen ellenkezően, az odaadás leggyakorlatibb megvalósítása éppen az aláza-

tos, rejtett, de a jelen kötelességének szentelt életben áll.

Milyen vakok, akik megvetik azokat a szerény, egyszerű foglalkozásokat és mindennapi kötelességeket, melyeket nap-nap után reájuk ró az élet!

A többség feltűnést, népszerűséget, befolyást hajszol. Megcsodálják azokat a hatalmas embereket, akik ékesszólásukkal felvillanyozzák a tömeget, a jótékonyság és felebaráti szeretet nagyszerű műveit hozzák létre, résztvesznek az evilági nagyságok tanácskozásain s már pusztán nevükkel is dicsőséget szereznek az Egyháznak.

Én azonban, jóságos Mesterem, sokkal inkább csodálom azokat a hősies lelkeket, akiknek az élete valami szerény foglalkozás rejtett homályában, valami hálátlan feladatnak nehéz, de hűséges betöltésében, kíváncsi tekintetektől távol, észrevétlenül emésztődik fel.

Az Istennek szentelt lélek tevékenységének legállandóbb területe a mindennapi kötelességek, a jelen pillanat, helyzet és hivatás által megkívánt foglalkozások. Ha ezekben hűséges, Isten néha kiterjeszti működési körét. Más nagyobb jelentőségű és általánosabb jellegű munka végzésére hívja fel. A léleknek csak az a kötelessége, hogy nyugodtan bevárja ezt a hívó isteni sugallatot.

Ha már kora hajnalban meghívja, hogy dolgozzék az Ő szőleijében, készen áll és vidáman engedelmeskedik. De elégedett akkor is, ha a Mester a 11-ik óráig vár meghívásával. Mert

ez annak a jele, hogy Istennek nem volt szüksége korábban a szolgálataira. Ha pedig nem hívja egyáltalán, ez is az Ő akarata, s biztos jele annak, hogy több időt akar engedni számára a szemlélődésre. Ő az Úr. Egyedül csak Ő bírálhatja el, mi szolgálja dicsőségét legjobban.

Készséges lélekkel kell figyelniük Isten sugallataira s nem szabad ráerőszakolniuk szolgálatainkat! Páli Szent Vince csodálatosan sok szeretetművet létesített és fejlesztett virágzó intézménnyé nyomorultak megsegítésére, gyermekek tanítására, elhagyott lelkek vallásos oktatására és Istennek szentelt egyének lelki haladásának előmozdítására. Mégis, gyakran ismételte: „Mielőtt bármilyen műhöz hozzáfognék, mindig bevárom, míg az isteni Gondviselés megteszi az első lépést.” Ez a föltétlen alárendeltség Isten akaratával szemben mindennél fontosabb.

Amint azonban Isten világosan megmutatta akaratát, a lélek nem tétovázik többé. Örömmel adja át, és számítás nélkül áldozza Neki magát. Odaadja Istennek mindazt, ami és amije van. Ha a szükség úgy kívánja, feláldozza a magányszeretetét, alázatos és rejtett életét is. Nem pályázik semmire, sem feltűnésre, sem népszerűségre vagy megbecsülésre és befolyásra: nem keres semmit, de nem is fél semmitől, amint egyszer Isten szent tetszését felismerte.

Nem követi azokat az aggodalmaskodó, kicsinyes vagy gyáva lelkeket, akik hamis alázatosságból futni hagyják a jócselekedetekre ki-

nálkozó, istenadta alkalmakat. Sőt, ha az engedelmesség megkívánja tőle, nem utasítja csökönyösen vissza még a megtisztelő hivatalokat sem, azon a címen, hogy alkalmatlan reájuk, vagy hogy elvonuló életmódját nem akarja megváltoztatni. Nem vonakodik érintkezésbe lépni a világgal, annak nagyjával és hatalmaival, sőt még az érvényesüléstől sem riad vissza, ha úgy látja, hogy a körülmények azt megkívánják, bár jól tudja, hogy ez az érintkezés veszélyezteti egyszerűségét és nyugalját. Meggyőződése, hogy ebben az életben a visszavonulás Isten ügyének a cserbenhagyása volna, s joggal vádolhatná magát azzal, hogy saját nyugalját többre becsülte Isten érdekeinél.

III.

Áldozatkész odaadás nélkül nincs szeretet

A legkedvesebb, amit Jézus, e világra jövén tanított: az odaadás. Ez a kicsiny virág — ha ugyan szabad így neveznünk — a Golgotán fakadt, a kereszt lábánál, a Jézus vérével áztatott földből. És azóta nem tűnt el többé innen. Jézus barátai nagy szeretettel ápolgatják. Ismerik a talajt, amelybe legszívesebben bocsátja gyökereit s ismerik a nedveket, amelyekből táplálkozik. Tudják, hogy az önzés jeges éghajlatát messze elkerüli s csak az isteni Szeretet meleg légkörében érzi jól magát. Merítsd bele Jézus

szeregetébe, s akkor megtalálta igazi helyét, kedvenc talaját.

Buzgó lelkek, ismeritek ezt a virágot? Megcsodáltatók már szépségét és beszívtatók illatát? Nem szereznétek meg Jézusnak azt az örömet, hogy beültetnétek szívetekbe és gondosan ápolnátok?

Szeretet és odaadás, két virág ugyanazon az ágon. Jézus a mennyei kertből ültette őket ebbe a mi hálátlan földünkbe. Idelent aztán gyökeret vertek, kifejlődtek, elszaporodtak és szíves fogadtatásra találtak a gazdagok kertjében éppúgy, mint a szegények szerény földecskéjében. Édes illatuk nyomán csodálatraméltó erények fakadtak mindenütt: önmegtágadás, alázatosság, áldozatkészség, szelídség, türelem. Az azelőtt puszta földet kórházak, menhelyek, bölcsődék, iskolák, szegénygondozók és menedékházak foglalták el s irgalmasnővérek és barátok népesítették be.

A szakadárság, az eretnecség és a szabadgondolkozás hiába próbálták kifejleszteni a maguk területén ezt a gyönyörű két erényt: nem sikerült. Szeretet nélkül akartak szeretetműveket alkotni.

Elért sikereik csak amolyan mesterséges, laboratóriumi termékek voltak, hosszas fáradozás és rengeteg kiadás eredményei, torz utánzatai annak, amit a természet játszva hoz létre nap-nap után.

Nem; szeretet nélkül nincs odaadás, mint ahogy szeretet síncsen odaadás nélkül. Nem keresztény talajban az odaadás virága sohasem

tudott megteremni. A pogányok földjét mindig gaz, az önzés vadóca pusztította. Az antik világ társadalma, mikor kultúrájának a tetőpontjára érkezett, csak a kegyetlenség, fényűzés, rab-szolgaság rettenetes szörnyetegeit volt képes létrehozni.

Valóban legfőbb ideje volt, hogy eljőjjön Jézus és föltámassza ezt a sírjában heverő és rothadó szegény emberiséget! Legfőbb ideje volt, hogy eljőjjön, s szeretetet és odaadást hirdessen!

IV.

Ismét az önzés irányítja a világot

Jézus! Sok és nagy, szinte isteni szeretetben volt már részed az emberek részéről. S vannak még ma is tiszta szívek, akik önfeláldozó odaadással szeretnek s készek halálba is menni érted! Ám az én szívemet mégis fájdalom szorítja össze. Mert nem látjuk-e, mint fogynak napról-napra ezek a szeretettől lángoló szívek? S nem ritkulkak-e egyre jobban a sorok Jézusnak már úgy is oly kicsiny hadseregében? Ismét az önzés irányítja a világot. Mérgével áthatotta már az egész társadalmat. Most a családi életet kezdi ki, sőt igyekszik behatolni magába az Egyházba is. Ó, ha Jézus visszatér a földre, talál-e még szeretetet a világban? Mindenütt élvezetvágy, kapzsiság, féktelen fényűzés; mindenütt a gyöngék elnyomása, a sze-

rencsétlenek megvetése és irtózás a szegényektől!

Ó, áldozatkész odaadásnak kicsiny virága, amit Jézus azért ültetett át az égből hozzánk a földre, hogy illatával magához vonzza az embereket, mennyi megvetésben, rágalmazásban, üldözésben van részed idelent! Hogy tudsz megmaradni ebben az önzéssel átítatott légkörben? Fordulj el ettől a tiszteletet és szeretetet nem ismerő nemzedéktől, hogy ne élvezhesse illatodat és ne gyönyörködhessék többé szépségedben. Zárd be kelyhedet félreismeret és kigúnyolt kis virág s kérd meg az isteni Kertészt, hogy vigye vissza mennyei talajodba.

Már nem a te Jézusod uralkodik idelent, hanem a sátán. Jézus elmegy. S magával viszi a szeretetet és a világosságot. Már sűrűsödik körülöttünk a sötétség s egyre dermedtöbbé válik a hideg. Visszatérőben van a pogányság kísérteties réme s már készül hatalmas leplét reánkborítani.

Könyörülj rajtunk, ó Jézus! Mane nobiscum Domine, quoniam advesperascit¹ — Maradj velünk Uram, mert már későre jár az idő; beáll az este és közeledik a borzalmas éjszaka ijesztő rémeivel. Maradj velünk!

Ne végy bosszút, irgalmas Urunk, ismételt hálátlanságunkért; ne büntess azzal, hogy elhagysz bennünket. Tekints az egyenes lelkeknek még köztünk élő kis csoportjára és lágyuljon meg kérésükre a Szíved. Ők minden fenn-

¹ Lk. 24, 29.

tartás nélkül a Te szeretetednek szentelték magukat. Mindenüvé követnek Téged, életben és halálban. Visszautasíthatod-e, itthagyhatsz-e ezeket, Uram, hogy a mennybe szállj? Nem, Uram, amíg csak egyetlen szerető lélek is van a földön, Te nem vonod meg tőlünk irgalmasságodat.

Imádott Mesterem, én ma szentül elhatározom, hogy odaadó, teljesen szeretetednek szentelt lélek leszek. S megígérem, hogy más, nálam tisztább és jobban szerető lelkeket is vezetek Hozzád. Szeretetünkkel körülfogunk és ideláncolunk Téged.

V.

Imádkozó odaadás

Az Istennek adott léleknek minden megnyilatkozása prédikáció; benne minden hozzájárul ahhoz, hogy élete áldásos, termékeny legyen: tevékenysége, imája, példája egyaránt. Istennel van átítatva nála minden. Túlárad benne mindenfelől az isteni, és a körülötte élő lelkekre csordul.

A tiszta léleknek egyetlen, egyszerű imája nagyobb hatást gyakorol Istenre, mint a közönséges lelkek ezreinek összes álozatai és könnyörgései. Jézus ezt mondta egy szentnek: A te barátaid az enyéme is, szeretem mindazokat, akiket te szeretsz; kérj engem, hogy jótéményeimben részesítsem őket!

Istennek néha úgy tetszik, hogy különös segítséget nyújtson egy egész nemzetnek s rendkívüli alkalmakat küldjön neki a megtérésre és üdvösségre. Egyik-másik országban időnkint a kegyelemnek valóságos áradata indul meg, megmagyarázhatatlan törekvés mutatkozik az igazság felé, a közvélemény gyökeresen megváltozik s hirtelen közeledni kezd az Egyházhoz, a valláshoz. Látszólag semmitem indokolja ezt az átalakulást. Sőt, a körülmények inkább ellenkeznek vele. De valahol, a világnak valamelyik zugában él egy lélek, aki teljesen Jézus szeretetének adta át magát, s ő könyörög az emberiségért, vagy különösképen egy bizonyos nemzetért.

Jaj lenne a világnak, ha nem volnának többé szentek! Az isteni Igazság sujtó karját akkor semmitem állíthatná meg. Csak az egyszerű szív imája képes lecsillapítani Isten haragját s kieszközölni irgalmát.

A zsidó népet, annak idején, Jehova húszszor is megsemmisíthette volna, ha Mózes, az emberek legszelidebbike, közben nem jár érdekében. — Hagyj cselekednem, — mondta Isten az Ő hűséges szolgájának — ne zaklass engem; ennél sokkal hatalmasabb nemzet fejévé teslek. — De Mózes tovább könyörgött és alkalmatlankodott, míg végül Isten engedett.

Ó, ti Jézus szeretetének szentelt kedves, jó lelkek! Imádkozzatok értünk bűnösökért, imádkozzatok a hűtlen nemzetekért, imádkozzatok a hitehagyott katolikus népekért, imádkozzatok a világért, legyetek erőszakosak Istennel szem-

ben! Ő semmitsem tud megtagadni tőletek. Nincs olyan tekintély, amelynek befolyása az emberiség dolgaira, a tietekhez hasonlítható volna. A ti fönséges kiváltságtok így: önfeláldozó odaadástokkal szolgálni a Jó ügyét.

A léleknek előszeretettel kell gyakorolnia ezt az imaapostolkodást; küldetésének, hivatásának kell azt tekintenie. Nem mindenki prédikálhat, taníthat, vagv hagyhatja el családját és hazáját, hogy eltévedt lelkek keresésére induljon, imádkozni azonban mindenki imádkozhat.

Vannak akik egész életüket kizárólagosan ennek az imaapostolságnak szentelték, s hogy azt jobban gyakorolhassák egy kolostor falai közé, vagy rácsa möré zárkóztak; de ezeket a hősies néldákat nem mindenki utánozhatja. Azt ellenben mindenki megteheti, hogy szívében és akaratában az imának szentelje életét a bűnösökért, s ugyanerre a célra ajánlja fel Istennek munkáit és fájdalmai+ nehézségeit és kellemetlenségeit. Ilymódon imává válik egész léte s egyetlen hatalmas esdeklésbe olvad lényének minden rostja.

Vannak kiváltságos pillanatok, melyekben Jézus közelebb hívja Szívéhez a lelket s amikor bőségesebben árasztja reájuk gyöngédségeit; gyöngvörűséggel teljes pillanatok ezek, amilyeneket minden tiszta lélek megízlelt már, s amelyeket az isteni Mester olyan mértékben sokasít és hosszabbít meg, amint a szív fokoatosan egyre jobban átadja magát és megtisztul.

Ezeket a boldog pillanatokat a léleknek ki kell használnia. Hatalma ilyenkor az isteni

Mester Szíve fölött sokkal nagyobb, mint bármikor máskor. Isten szereti ha kéri őt, hogy megbocsáthasson a bűnös világnak. Ő maga hívja elő a lélekből ezeket a leírhatatlanul bensőséges esdekléseket, hogy azok megkössék le-sujtani készülő kezét.

Ó, tiszta lélek! Ha a mély összeszedettség óráiban közel kerülsz Jézushoz, felejtsd el magadat, felejtsd el saját érdekeidet! Azok úgysis biztonságban vannak a Mester Szívében. Ne gondolj másra, csak a világra, az abban vesztük felé tartó szegény lelkekre és a benne elkövetett bűnök megszámlálhatatlan sokaságára; kérd az isteni Megváltót, hogy könyörüljön meg az Ő népén! Zaklasd makacsul, erőszakosan a Szívét, öleld át isteni lábát s ne hagyd Őt elmenni, míg meg nem hallgatott! Áldozd fel magadat a vétkes kereszténységért, hogy megmentsd, mint Judit a Szent Várost, ellenségeinek uralmától.

VI.

A példa odaadása

A léleknek gyakorolnia kell az ima útján való odaadást, mert az ima Istennel szemben mindenható. De gyakorolnia kell az odaadást példa útján is, mert a példa mindenható az emberi szívvel szemben.

Semmi sem gyakorol olyan szent vonzást a lelkekre, mint az erényes élet példája. Az igaz

ember, a kötelesség embere állandó prédikáció: nemes szíveknek ösztönzés, hanyagoknak szemrehányás, a bűnösöknek pedig vádolás és elítélés.

Az ilyen, kizárólag a mindennapi kötelességeknek szentelt, rejtett és fáradságos, de szép élet, a legcsekélyebb feladatnak is kifogástalanul megfelelő hűség, a minden egyéni érdeket és tisztán emberi szempontot félreállító önzetlenség, a saját érdemét és hősiességét nem ismerő elragadó egyszerűség s az eleven, cselekvő, épületes erényeknek mindmegannyi bámulatos megnyilatkozásai meglepik, elbájolják és magukkal ragadják még a legközönségesebb lelkeket is. Ami azonban leginkább meghódítja az embereket, az az ilyen étellel járó állandóan derűs kedély, kiegyensúlyozott jellem, szelídség és szeretetreméltó egyenesség.

Ő, milyen lenyűgöző hatással lehetett környezetére az emberek legtökéletesebbike, Jézus! Mennyire lebilincselhette jósága és leereszkedése mindazokat, akikre kiáradt: Transziit benefaciendo.¹ Jártában-keltében jót cselekedett mindig és mindenkivel. Látszólag egész hivatása abban merült ki, hogy jót tegyen. Valójában azonban ez a fáradhatatlan jóság megnyerte a bűnösöket, megtérítette Zakeust, átalakította Magdolnát, visszatérítette kötelességéhez a házasságtörő asszonyt és a szamariabeli bűnös nőt. Ez a változatlan jóindulat hozzávonzotta a gyermekeket, a betegeket, az özvegyeket, a

¹ Ap. csel. 10, 38.

szomorkodókat; és Ő megáldotta, s gyógyultan, megvigasztalódottan bocsátotta el őket.

Ő szeretet, milyen kifogyhatatlan is a találékonyságod! Az erények, amiket tanítasz, anynyira vonzóak, hogy a jószándékú szív nem képes ellenállni nekik. Az emberi gyöngeséghez szeliden és leereszkedően szólsz, csupa figyelem és gyöngédség vagy, az őszinte meggyőződést tiszteléd, belopódzol a legkonokabb szellemekbe és kiirtod belőlük az előítéleteket, behatolsz a legzárkózottabb szívekbe és kiűzöd onnan az idegenkedést és gyűlöletet. Jogarodnak aláveti magát minden. S a lelket, melyet birtokodba vettél, a szívek királynőjévé teszed.

De ki is tudna ellenállni az olyan lélek befolyásának, mely csak azért él, hogy jót tegyen, hogy könnyítsen mások terhén, hogy megkímélje őket a bajtól és szenvedéstől? Ki ellenkezne az olyan lélekkel, amelynek egyetlen gondja örömet szerezni, a kényelmetlenségeket és kellemetlenségeket feltűnés nélkül és természetesen magára venni, mintha azok egyenesen őt illelnék? Ki ne szeretné az ilyen lelkeket? Ki ne engedné át magát készségesen erényességük befolyásának? És ki nem ragaszkodnék hozzájuk, hogy így viszont örömet szerezhessen nekik?

Ilymódon, minél inkább odaadja és elfelejti magát a lélek, annál jobban igyekszik mindenki viszonzni jóságát és gondolni reá. Most már nemcsak Isten viseli szíven érdekeit, hanem maguk azok a teremtmények is, akikért feláldozza magát. Miután mindenről lemondott,

mindent újra megtalál, még pedig sokkal bősé-
gesebben, sokkal biztosabban.

Ime, Jézus szavainak örök megvalósulása:
Aki elveszti életét énérettem, megtalálja azt.¹
És pedig nem csupán a sajátját találja meg, ha-
nem megmenti felebarátját is. Mivel odaadta
magát és feláldozta életét testvéreiért, nagyszá-
mú ivadékot lát majd.²

Az önző emléke vele együtt múlik el, a má-
sokért élő igaz emléke ellenben áldott leszen.

VII.

A kötelességteljesítés odaadása

Én lelkem! Az odaadás szelleme és az önzés
szelleme között folyó küzdelemnek te nem le-
hetsz közömbös szemlélője csupán. Akarva-nem
akarva, részt veszel abban magad is, mert Jézus
szavai szerint: Aki nincs velem, ellenem van.
Aki nem gyűjt velem, szétszór.

Aki nem fog fegyvert Jézusért, az a sátán
hadseregébe lép. Aki nem mond le mindenről,
hogy a jó ügyének szentelje magát, az az ön-
zőknek, a gonosz barátainak a seregét szapo-
rítja.

A küzdelem kimeneteléért minden lélek fele-
lős. Mindenki hozzáadja a maga részét, ami

¹ Mt. 10, 39.

² Iz. 53, 10.

döntő lehet a jó sikerében, vagy a rossz győzelmében.

Ebben a küzdelemben nem mindig a tábornokok végzik a legfontosabb feladatot. A döntő szerep többnyire az egyszerű közkatonáknak jut, azoknak a lelkeknek, akik jobban tudnak szeretni, magukról lemondani és mások érdekeivel törődni. Ezek aratják a legnagyobb diadalokat.

A Jézusnak teljesen átadott lélek a pokol legfélelmetesebb ellensége. A csupán csak állapotbeli kötelességeivel törődő lélek, aki minden egyebet Jézusra bíz, olyan legyőzhetetlen harcos, aki előtt az ellenség erőtlenül és tehetetlenül topan meg.

Hány megtérést eszközölnek így egyszerű lelkek, miközben szérényen végzik szeretetszolgálatukat valami kórteremben, a betegágyak körül! És milyen erkölcsi győzelmet vív ki sokszor a család szűk körében egy-egy jámbor leány, odaadó feleség, vagy gyermekei javát szívében viselő anya!

Ki nem gondolna itt meghatottan Szent Mónikára, aki megtérítette pogány férjét, s fiának, az eretnek és feslett életű Ágostonnak a lelkét annyira megváltoztatta, hogy szent, és az Egyház doktora lett belőle? Vagy ki tudná megindulás nélkül olvasni a korunkban élt Leseur Erzsébet naplóját, melyben szemünk elé tárul, milyen nagyszerű küzdelmet vívott ez a francia nő szabadgondolkozó férje megtéréseért, holott az éppen ellenkezően, azzal a szándékkal vette feleségül, hogy magával rántsa őt is hi-

tetlenségbe! Milyen odaadás, mennyi önmegtágadás és mennyi könny! Kiváltképen pedig mennyi szeretet ennek a léleknek a meghódításához! Milyen igaza van ennek az igazán mintafeleségnek, mikor ezt írja: Gondolkodni jó dolog; imádkozni még szebb; de szeretni, ez minden. — Igen; szeretni, ez minden! Mert a szeretet magában foglalja az imát és helyettesíti a gondolkozást.

Szeretni, ez minden, mert szeretni, — amint látjuk — annyi, mint önmagát elfeledni, önmagát odaadásban föláldozni; márpedig az odaadásnak senkisémet tud ellenállni! Az odaadás az egyedüli fegyver, amely mindig győz; mert természetfölötti, s mert annak, aki állandóan, er nyedetlenül akarja kezelni, szentnek kell lennie.

Ó, én lelkem! Nem vonz az odaadásnak ez az élete? Nem érzed, milyen szép, milyen isteni önmagadról mindig megfélekedezni, magad körül mindig jót sugározni, a rosszat mindig jóval viszonzni és hálát sohasem követelni, megbecsülést sohasem várni?

Nem emberfölötti, mennyei szellemhez méltó eszmény-e számítás és latolgatás nélkül odaadni magadat, erődet, idődet, szívedet és értelmédet mások megsegítésére vigasztalására, jóra vezetésére?

Nem hősiecs dolog-e, s nem elégíti-e ki minden nagyratörékvésedet, magadat így lassankint fölemésztetni az isteni Keresztrefeszített szolgálatában, mint ahogy a gyertya fölemésztődik az

oltáron, anélkül, hogy más törvénye volna, mint az, hogy minél jobban égjen?

Látok uralkodókat, akik államaik kormányzásával vannak elfoglalva; politikusokat, akik a nemzetek sorsának eldöntésére fordítják minden képességüket; népeket, amelyek azon vitáznak, melyiküket illeti meg elsőbbség a világban, s közben vad dühvel rontanak egymásnak; embereket, akik bejárják az egész földet és a tengereket, hogy vagyont gyűjtsenek; ismét más embereket, akik kemény munkában őrlik fel életerejüket a dicsőségért. Én azonban Jézusom, nem akarok egyebet, mint szeretni és feláldozni magamat. Az én politikám arra szorítkozik, hogy növekedjem a szeretetben és ilyen módon még jobban fel tudjam áldozni magamat. Dicsvágyam határtalan, az igaz, de ennek a világnak a dicsőségét megveti. A birodalom, amit kormányozni akarok, a saját szívem. És azt akarom, hogy minden törekvése csak Reád irányuljon s megnyerje a Te szent tetszésedet. Nem akarok mást itt a földön, mint szeretni és a szeretet birodalmát kiterjeszteni.

VIII.

Hogyan termékenyíti meg Isten a Neki átadott lélek életét

Az igazi odaadás lényege, hogy tökéletesen engedelmes eszközök legyünk Isten kezében. Minél inkább elszakadt a lélek önmagától s

minden önző érdektől, annál jobban kezelhető, bizonyos értelemben hajlítható, s következkés-képen annál alkalmasabb Isten dicsőségének az előmozdítására.

Isten ügyének rendszerint nem azzal szolgál-nak az emberek, amit látunk. Isten országa eb-ben a világban van ugyan, de nem ebből a vi-lágból való: lelki, tehát rejtett. Amit magunk körül látni vélünk, az csak látszat. A szemé-lyek foglalnak el, ügyeit intézik, érdekeit tá-mogatják vagy üldözik, nem egyebek, mint ár-nyak, akik egy pillanatra megjelennek a színen, majd ismét letűnnek, hogy más árnyaknak ad-ják át helyüket. De a függöny nem lebben föl, s a színdarab lejátsszódik anélkül, hogy a sze-replőket megláthatnók. És ez a színpad határ-talanul nagy. Látókörünk szűk területére zárva alig néhány kis részletet veszünk észre belőle. Hogyan foghatnók fel ilyen körülmények kö-zött, kivel milyen szerepet játszat az Isten? Mert a szerepeket egyedül Ő osztja ki, Ő ál-lítja be azokat az együttesbe, s ugyancsak Ő irányítja az egészet az egyedül Általa ismert cél felé.

Ó, mennyire tévedünk, amikor azt hisszük, hogy életünk haszontalan és munkánk ered-ménytelen, mivel igyekezetünket nem koronáz-za siker.

Vannak kiváló emberek, úgy a világban, mint a szentélyekben, akik teljesen a jó szolgál-tának szentelték életüket, s akiknek látszólag mégis minden vállalkozásuk megghiúsul. Mind-annyian tudunk olyan férfiakról, politikusokról,

püspökökről, papokról, akiknek az élete állandó, eredménytelen küzdelemben folyik le, bizonyos uralkodó téveszmék, rossz befolyások és helytelen tervek ellen, melyeknek a győzelme azonban előrelátható volt. Küzdelmes életük folytonos leveretésből s reményeiknek teljes pusztulásából állt.

És mégis, senkisémet aratott olyan győzelmet, mint ezek a mindig legyőzött emberek; senki sem voltak olyan igazi sikerei, mint ezeknek a mindig kigúnyolt, s az erőszak által mindig leterített küzdőknek; senkisémet tett annyi szolgálatot az igazi civilizációnak és a hitnek, mint ezek az állandóan legyőzöttek. Az ő látzólag terméketlen odaadásuk volt az a súly, amely lassankint az elnyomott igazságosság, a megrágalmazott igazság és az üldözött ártatlanság javára billentette a mérleget.

Igy győztek azok a népek, amelyek századokon keresztül zsarnokok uralma alatt nyögtek. Mint egy sokáig elzárt földalatti folyam törte át egy napon gátjait a sok könny, szenvedés, hőiesen viselt száműzetés, kínzatás és vértanúság, s a rendíthetetlennek hitt kolosszus összeomlott, mert alapja alá volt aknázva.

Igy élt sok nemzet, hosszú ideig elnyomva hatalmas szomszédaitól, üldöztetve hazaszeretete és vallásos meggyőződése miatt, szétdarabolva, szétszórva és arra ítélve, hogy tehetetlenül sirassa elmúlt dicsőségét és megsemmisített szabadságát.

Igy győzedelmeskedett a kereszténység a pogány üldöztetés, az államhatalom erőszakosko-

dása, a képmutatás, az eretnokség és saját gyermekei egy részének elszakadása ellenére is.

És így győzedelmeskednek majd egy napon azok a katolikus nemzetek is, melyek istentelen hatalmaknak kiszolgáltatottan, üldöztetést szenvednek legszentebb meggyőződésükért s legbensőbb érzelmeik megsebzését is el kell viselniök. A hozott áldozatok, a kiontott könnyek s a szent ügyért való sok odaadás bármilyen hiábavalónak is látszottak, egyre jobban föltornyosulnak Isten trónja előtt, míg végül mint egy győzhetetlen hadsereg ostromolják meg azt. És éppen azok, akiket örökre legyőzötteknek hittek, lesznek a hitelenség leküzdői, a vallásos élet helyreállítói és a haza megmentői.

S ami ilyen félreismerhetetlen világossággal játszódik le előttünk a világtörténelemben, az titokban megismétlődik mindenegyes lélek életében is.

Aki azt hiszi magáról, hogy örök sikertelenségre van kárhóztatva, az Isten előtt a legtöbb győzelmet mutatja föl; aki önmagát hasznavehetetlennek és nagy dolgok kivételére képtelennek tartja, azt a legfőbb Mester — az ő tudtán kívül — arra választja ki, hogy legszebb műveinek alapját vesse meg; aki titokban életének üressége és haszontalansága fölött siránkozik, az ezer meg ezer bűnös üdvösségének okozója lesz; és akinek munkáit elgáncsolják, szándékait elítélik s életét, mint egy követ, összetörik, abból az a megingathatatlan szikla, az a sarokkő lesz, amelyre Isten dicsőségének épületét emeli.

Bizonyos, hogy ezek a szegény lelkek nem mindig lehetnek örvendező tanúi ennek a diadálnak, s elragadtatott szemlélői ennek a feltámadásnak. Talán balsikereik és csalódásaik súlya alatt megroskadva hagyják el a számkivetésnek ezt a földjét, de Isten örködik; Ő látta és számlálta erőfeszítéseiket; áldozataikat megjutalmazza s vetésükből majd a maga idején százszoros termést hoz elő.

Az ilyen csodálatos, szinte érthetetlen termékenységnek néhány példáját ismerjük az Egyház történetéből. Tudjuk, mint lettek egyszerű munkások, tudatlan leányok, ismeretlen szerzetesnők, tehetséggel, befolyással és anyagi javakkal nem rendelkező emberek hatalmas, az Egyház számára rendkívül hasznos művek alapítói vagy terjesztői.

De e néhány eseten kívül, mely Isten akaratából tudomásunkra jutott, mennyi van még, amelynek titkát Isten őrzi, mégpedig akárhányszor annyira, hogy azt még az eset hőse előtt sem fedí fel!

Minden bensőséges, az isteni Gondviselésnek átengedett és sugallatainak engedelmeskedő lélek egy-egy befolyás-központ, melyből sugarak áradnak szerteszét mindenféle és szinte véget nem érően folytatódnak tovább.

Egy egyszerű léleknek az imája, példája vagy cselekvése valóságos kegyelemsugárzást indít meg, melynek hatása, — amint azt egyre több és több lélek veszi át egymástól — annál jobban növekedik és annál nagyobb körben

terjed, minél távolabb kerül a központtól, ahonnan kiindult.

A lelkek egymásközi viszonya, kölcsönös függésük egymástól és egymásra gyakorolt hatásuk jó vagy rossz irányban, úgyszólván teljesen rejtve van előttünk. Csak annyit tudunk, általánosságban, hogy Isten a lelkeket egymás útján szenteli meg, hogy a tökéletlen, gyöngye vagy bűnös lelkeknek, az Előtte kedves lelkek érdemeire való tekintettel világosságot és erőt ad, hogy megengedi egyes lelkek hősiek önfeláldozását egy-egy bűnös megtéréseért, az Egyházat fenyegető bizonyos csapások elhárításáért, vagy valamelyik nemzet megtéréseinek siettetéséért. De ezeknek a titokzatos cseréknek, ezeknek a rejtett befolyásoknak, ennek a szent szolidaritásnak a részletei homályban maradnak előttünk.

Milyen elragadó színjáték volna csak egyetlenegy lélek benső történetét is megismerni; vagy megkülönböztetni az isteni sugallatok iránti engedelmségének a fokát, látni önátadásának gazdag eredményét; milyen nagyszerű lenne fölfedezni azt a természetfölötti befolyást, melyet a vele érintkező lelkek mind-egyikére külön-külön gyakorol, s követni annak fejlődését és szinte végtelenbe vesző elágazásait!

De mire lenne jó ez a tudás? Csak hiú, haszontalan kíváncsiságunkat csigázná fel. Ó Jézusom! nekem elég annyit tudnom, hogy teljesen a Tied vagyok. Neked majd gondod lesz rá, hogy életem termékenyé váljon.

Az én szerepem csak az, hogy elrejtőzzem
Benned s mindig jobban és jobban szeresselek.
A Tied pedig az, hogy léteimből, ami nem több
Előtted a semminél, kihozod mindazt, ami szent
Neved dicsőségét szolgálhatja.

BEFEJEZÉS

A Szent Szűz az önátadás példaképe

Az Istennek való önátadásban, az Ő szent akaratának a teljesítésében és a Gondviselésre hagyatkozásban áll a földön élt összes igazak életszentségének a titka. Aki az életszentséget másutt, ezen kívül keresi, az csalódik és helytelen útra téved.

Az ó- és újszövetség minden szentje ezt az utat járta; az egyedülit, mely életszentségre vezet. Azok a rendkívüli föltűnő, csodálatos dolgok, amiket némelyikük életében látunk, nem tartoznak a tökéletességhez. Az csak dísz; nem szükséges, sőt néha veszedelmes dísz.

A tiszta teremtmények között nem lesz egyetlenegy sem soha, aki életszentségben megközelelhetné az Istenanyát. Pedig az ő élete a leg egyszerűbb volt. Semmiben sem különbözött a hozzá hasonló társadalmi osztálybeli asszonyokétól. Úgy él, növekedik, tanul, mint a többi vele egykorú gyermek. Mint feleség és anya teljesíti állapotbeli kötelességeit. Éppenúgy elmegy ő is tisztulásra a templomba, mint más

közönséges asszony. S minden esztendőben felutazik Jeruzsálembe, a zsidó törvény előírása szerint.

Egyébként szerény háztartásának belső munkáival foglalkozik. A család szükségleteiről József gondoskodik, akinek később a serdülő Jézus is segédkezik. Együtt dolgoznak a műhelyben.

József halála után Jézus egyedül látja el özvegy édesanyját. Mindebben nincsen semmi rendkívüli, semmi olyas, ami különösképen szembe ötlene, vagy megragadná a képzeletét.

Az evangélista húsz esztendőn át semmi feljegyezni valót nem talál Mária életében: sem csodát, sem bárminemű rendkívüli dolgot, sőt még csak egy kiemelkedőbb eseményt sem. Egyszerűen azt mondja: Jézus növekedett korban és bölcseségben s engedelmeskedett a szüleinek.

Mária közeli rokonai és ismerősei közül — Erzsébet családján kívül — senkisé ismerte istenanyaságának a titkát. Amiből nyilvánvaló, hogy viselkedésében semmisem árulta el magas méltóságát. A zsidók később, hogy zavarba hozzák Jézust, aki Isten Fiának mondta magát, anyjával hozakodtak elő. Tehát olyan egyszerű, mindennapi asszonynak tartották, mint a többieket.

Sőt, úgy látszik, Jézus halála előtt még a Megváltó legmeghittebb barátai, maguk az apostolok sem fogták fel, milyen kincset bírnak az Isten Anyjában. Csak a Szentlélek leszállása

után nyílt fel a szemük, s csak akkor fonták körül a gyermeki szeretet tiszteletteljes megnyilvánulásaival a legfönségesebb teremtményt, az anyák leggyöngédebbikét.

Jézus akarta, hogy a szűzek Szüzének élete ilyen egyszerű és rejtett legyen, hogy így példaképül szolgálhasson nekünk.

Nem kímélte meg ártatlan és tisztaságos édesanyját még a kereszttől, a külső üldöztetéstől és a benső, szívbeli fájdalomtól sem. Azt akarta, hogy a fájdalmak Anyja legyen, a legsúlyosabban megpróbáltatott az összes teremtmények között, hogy így szenvedéseinkben, lelki elhagyatottságainkban és földi létünkkel járó nehézségeinkben példaképünk lehessen a megnyugvó alázatosságra és önátengedésre.

A szavakat, melyeket akkor ejtett ki Mária először, amikor a legnagyobb öröm — ami csak embert érhet — töltötte be a szívét, később, rettenetes gyötrelmei közepette újra megismétli: *Fiat mihi secundum Verbum tuum.*¹ — Legyen nekem a te igéd szerint. — S ez a néhány szó foglalja magában egész átadását Istennek, tökéletes ráhagyatkozását a Gondviselésre és háttartalanul gyöngéd szeretetét Istene és Fia iránt.

Ó, isteni Anya, taníts meg¹ minket az egyszerűsége! Tedd, hogy iskoládban ismét gyermekké váljunk. Hogy egyetlen tudásunk az a teljes önátengedés, szívünknek az az egyszerű és természetes odaadása legyen, mellyel Jézus

¹ Lk. 1, 38.

karjába veti magát és hűséget fogad Neki. Jézust szeretni, akaratát teljesíteni, kezéből mindent elfogadni, ez legyen a titkunk, mint ahogy ez volt a tied is.

Jézus és te, jóságos Anyánk! ti ketten gondoskodtok majd a többiről. Átveszitek gondjainkat és aggodalmainkat, gondoltok szükségleteinkre, megoldjátok nehézségeinket, mindenekelőtt pedig újra meg újra megbocsátjátok hűtlenségeinket.

A mi dolgunk csak szeretni Titeket, ezt állandóan ismételni Nektek, s hagyni, hogy a szívetekből reánk áradó szeretet elborítson bennünket.

Hála Istennek és Máriának!

TARTALOMJEGYZÉK

ELSŐ RÉSZ

Az önátadás elvei — — — — —	5
-----------------------------	---

Első fejezet

Onmagunkat Istennek adni igazságos dolog —	5
I. Isten mindennek a létoka — — — —	5
II. Isten mindennek a végcélja — — — —	8
III. Isten mindennek a minta-oka — — — —	12
IV. Az első fejezetből leszűrt következtetések	14

Második fejezet

Magunkat Istennek adni bölcs dolog — —	18
I. 'Isten maga gondoskodik a neki átengedett lélek megszentelődéséről — — — —	18
II. Isten a neki átengedett lélek szolgálatába állítja Bölcsességét és Hatalmát — — —	21
III. Isten működése a lélekben csupa titokzatosság — — — — — — — — —	24
IV. Isten a Reá hagyatkozó lélekben csodákat művel — — — — — — — — —	27
V. Egyedül Isten Igéje foglalja magában a lélek szentségének példaképét — — — —	31
VI. Egyedül Jézus ismeri a lélek helyét misztikus testében — — — — — — — —	34
VII. A Szentlélek kedvére változtatja működését a neki átengedett lelkekben — — —	38
VIII. Az isteni Lélek vezetése mellett minden az egyszerű lélek előmenetelére szolgál —	41

Harmadik fejezet

Magunkat Istennek átengedni könnyű dolog —	45
I. Téved az a lélek, aki túlozza a lelki élet nehézségeit — — — — — — — — — —	45
II. Elég a napnak a maga baja — — —	48
III. Az Istennek átengedett lélek kerülje a hiábavaló nyugtalanságokat — — — — —	51
IV. A mindentől elszakadt lelket Isten maga oktatja — — — — — — — — — —	53
V. Az önátadáshoz nem kell más, csak szeretet	57
VI. A szeretethez elég az akarat — — —	60
VII. Az önátadást Isten önmaga odaajándékozásával viszonozza — — — — — — —	63
VIII. Az önátadás minden erénygyakorlatot magában foglal — — — — — — — — — —	65
	5

MÁSODIK RÉSZ

Az önátadás gyakorlata — — — — —	69
----------------------------------	----

Első fejezet

Az önátadás gyakorlata általában — — —	69
I. Miben áll az önátadás ténye — — —	69
II. A lélek a tőle telhető legnagyobb tökéletességgel végezze önátadását — — — — —	72
III. Az önátadás gyakorlata — — — — —	76
IV. Nehézségek az önátadás gyakorlatában —	79
V. A megszokássá vált önátadás — — —	82
VI. Az önátadás tökéletes gyakorlatára jutott lélek élete — — — — — — — — — —	85
VII. Az önátadás és az átmeneti hibák — —	88
VIII. Az önátengedés veszedelmes zátonya —	91

Második fejezet

Az önátadás gyakorlása a különféle foglalkozásokban — — — — — — — — — —	95
---	----

I. Az önátadás gyakorlása az elmélkedésben —	95
II. Isten maga irányítja az egyszerű lelket az elmélkedő imádság útján — — — — —	99
III. Az önátadás az áhítatgyakorlatokban —	104
IV. Az Istennek átadott lélek áhítatgyakorlataiban csak Isten akaratát nézi — — — —	108
V. Az Istennek átadott lélek a világban —	111
VI. Az Istennek adott lélek szent szabadsága	115
VII. Az önátadás az ügyes-bajos dolgok zűrzavarában — — — — —	118

Harmadik fejezet

Az önátadás gyakorlata a megpróbáltatások idején — — — — —	125
I. Az önátadás és a benső megpróbáltatás —	125
II. A tiszta léleknek még magához a megpróbáltatáshoz sem szabad ragaszkodnia — —	128
III. Az Istennek adott léleknek elő kell készülnie az üldöztetésre — — — — —	130
IV. A lélek viselkedése üldöztetés idején —	133
V. Az önátadás betegség idején — — —	137
VI. Az önátadás a halál pillanatában — —	141

HARMADIK RÉSZ

Az önátadás következményei — — — —	145
------------------------------------	-----

Első fejezet

A szeretet élete — — — — —	145
I. Kölcsönös szeretet Jézus és a lélek között —	145
II. Jézus és a lélek gyönyörteljes találkozása a szentáldozásban — — — — —	148
III. Hűséges szolgák — — — — —	151
IV. Titkos barátok — — — — —	154
V. Rejtett istengermekség — — — — —	158

Második fejezet

Önmagát elfelejtő élet — — — — —	163
I. Mit jelent önmagunkat elfeledni? — — —	163
II. Miképen gyakorolja az egyszerű lélek önmaga elfeledését — — — — —	165
III. Az egyszerű lélek szereti a keresztet — —	168
IV. A lelket önmaga elfelejtésére hívja fel minden — — — — —	171
V. Önmagunk elfeledését a szeretet könnyűvé teszi — — — — —	174
VI. Minél jobban elfelejti a lélek önmagát, annál inkább foglalkozik vele az Isten —	177
VII. Az önmagát elfeledő lélek helyett Isten gondolkodik — — — — —	189

Harmadik fejezet

Odaadó élet — — — — —	185
I. Miben áll az odaadás? — — — — —	185
II. Az egyszerű lélek önfeláldozó odaadását maga Isten irányítja — — — — —	189
III. Áldozatkész odaadás nélkül nincs szeretet	192
IV. Ismét az önzés irányítja a világot — —	194
V. Imádkozó odaadás — — — — —	196
VI. A példa odaadása — — — — —	199
VII. A kötelességteljesítés odaadása — —	202
VIII. Hogyan termékenyíti meg Isten a Neki átadott lélek életét — — — — —	205

Befejezés

A Szent Szűz az önátadás példaképe — —	211
--	-----

LELKI KULTÚRA KÖNYVEI

11.

SCHRYVERS

ÖNÁTADÁS

II. kiadás, 220. oldal, 10.— Ft.

22.

SZT. GRIGNON LAJOS

A TÖKÉLETES MÁRIA-TISZTELET

II. kiadás, 296 oldal, 6.50 Ft.

24.

P. BERNADOT O. P.

**AZ EUCHARISZTIÁTÓL
A SZENTHÁROMSÁGIG**

150 oldal, 4.— Ft.

